

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

10 Ιουνίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 111

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4939

Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο πρώτο Κύρωση Κώδικα

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 Ορισμοί

Άρθρο 2 Ερμηνεία και εφαρμογή

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 3 Υποβολή και αξιολόγηση στοιχείων

Άρθρο 4 Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου

Άρθρο 5 Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης

Άρθρο 6 Φορείς προστασίας

Άρθρο 7 Εγχώρια προστασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 8 Πράξεις δίωξης

Άρθρο 9 Λόγοι δίωξης

Άρθρο 10 Παύση καθεστώτος πρόσφυγα

Άρθρο 11 Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 12 Χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα

Άρθρο 13 Περιπτώσεις ανάκλησης και άρνησης ανανέωσης του καθεστώτος του πρόσφυγα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΩΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 14 Σοβαρή βλάβη

Άρθρο 15 Παύση επικουρικής προστασίας

Άρθρο 16 Αποκλεισμός από την επικουρική προστασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 17 Χορήγηση καθεστώτος επικουρικής προστασίας

Άρθρο 18 Ανάκληση ή άρνηση ανανέωσης καθεστώτος επικουρικής προστασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 19 Γενικοί κανόνες

Άρθρο 20 Προστασία από την απομάκρυνση

Άρθρο 21 Ενημέρωση δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Άρθρο 22 Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας

Άρθρο 23 Άδειες διαμονής

Άρθρο 24 Ταξιδιωτικά έγγραφα

Άρθρο 25 Έγγραφα και πιστοποιητικά

Άρθρο 26 Πρόσβαση στην απασχόληση

Άρθρο 27 Πρόσβαση στην εκπαίδευση

Άρθρο 28 Πρόσβαση σε διαδικασίες για την αναγνώριση τίτλων

Άρθρο 29 Κοινωνική αρωγή

Άρθρο 30 Ιατρική περίθαλψη

Άρθρο 31 Πρόσβαση σε κατάλυμα

Άρθρο 32 Ελεύθερη κυκλοφορία

Άρθρο 33 Πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης

Άρθρο 34 Επαναπατριsmός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 35 Συνεργασία

Άρθρο 36 Προσωπικό

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Άρθρο 37 Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 38 Γενικές διατάξεις για τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης
Άρθρο 39 Ενημέρωση κατά την υποδοχή
Άρθρο 40 Υπαγωγή
Άρθρο 41 Καταγραφή και ιατρικός έλεγχος
Άρθρο 42 Παραπομπή σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας
Άρθρο 43 Περαιτέρω παραπομπή και μετακίνηση
Άρθρο 44 Υποχρεώσεις της διοίκησης κατά τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης
Άρθρο 45 Συνδρομή Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνών Οργανισμών
Άρθρο 46 Διοικητικά μέτρα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης
Άρθρο 47 Ενημέρωση μετά την υποβολή αιτήματος διεθνούς προστασίας
Άρθρο 48 Δελτίο Αιτούντος Διεθνή Προστασία και ταξιδιωτικά έγγραφα
Άρθρο 49 Διαμονή και ελευθερία κυκλοφορίας
Άρθρο 50 Κράτηση των αιτούντων
Άρθρο 51 Συνθήκες κράτησης των αιτούντων
Άρθρο 52 Κράτηση ευάλωτων ατόμων και αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής
Άρθρο 53 Οικογένειες
Άρθρο 54 Ιατρικές εξετάσεις
Άρθρο 55 Εκπαίδευση των ανηλίκων
Άρθρο 56 Πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
Άρθρο 57 Απασχόληση
Άρθρο 58 Επαγγελματική κατάρτιση
Άρθρο 59 Γενικοί κανόνες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
Άρθρο 60 Ρυθμίσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής
Άρθρο 61 Περιορισμός ή διακοπή των υλικών συνθηκών υποδοχής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ
Άρθρο 62 Γενική αρχή για τα ευάλωτα πρόσωπα και αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής των ευάλωτων προσώπων
Άρθρο 63 Ανήλικοι
Άρθρο 64 Ασυνόδευτοι και χωρισμένοι ανήλικοι
Άρθρο 65 Αρμοδιότητες Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
Άρθρο 66 Επιτροπεία
Άρθρο 67 Θύματα βασανιστηρίων και βίας
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ
Άρθρο 68 Πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 69 Αίτηση διεθνούς προστασίας
Άρθρο 70 Ενημέρωση και παροχή συμβουλών σε κέντρα κράτησης και σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια
Άρθρο 71 Ο ρόλος της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες
Άρθρο 72 Αιτούντες που χρίζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων
Άρθρο 73 Δικαίωμα παραμονής αιτούντων - Εξαιρέσεις
Άρθρο 74 Εγγυήσεις για τους αιτούντες

Άρθρο 75 Δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία
Άρθρο 76 Παροχή πληροφοριών - Νομική εκπροσώπηση και συνδρομή
Άρθρο 77 Ιατρική Εξέταση
Άρθρο 78 Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ
Άρθρο 79 Προϋποθέσεις για την εξέταση της αίτησης
Άρθρο 80 Αιτήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων
Άρθρο 81 Τήρηση εμπιστευτικότητας
Άρθρο 82 Προσωπική συνέντευξη
Άρθρο 83 Υποχρεώσεις των αιτούντων
Άρθρο 84 Στοιχεία ταυτότητας των αιτούντων
Άρθρο 85 Παραίτηση από την αίτηση
Άρθρο 86 Σιωπηρή ανάκληση
Άρθρο 87 Αιτιολογία και επίδοση αποφάσεων και άλλων διαδικαστικών εγγράφων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΒΑΘΜΟ
Άρθρο 88 Διαδικασία της εξέτασης
Άρθρο 89 Απαράδεκτες αιτήσεις
Άρθρο 90 Πρώτη χώρα ασύλου
Άρθρο 91 Ασφαλείς τρίτες χώρες
Άρθρο 92 Ασφαλείς χώρες καταγωγής
Άρθρο 93 Αβάσιμες αιτήσεις
Άρθρο 94 Μεταγενέστερες αιτήσεις
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ
Άρθρο 95 Διαδικασίες στα σύνορα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
Άρθρο 96 Ανάκληση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ
Άρθρο 97 Δικαίωμα άσκησης προσφυγής
Άρθρο 98 Περιεχόμενο προσφυγής
Άρθρο 99 Άσκηση της προσφυγής
Άρθρο 100 Προσδιορισμός συζήτησης της προσφυγής
Άρθρο 101 Έκθεμα
Άρθρο 102 Συζήτηση προσφυγής
Άρθρο 103 Αναβολή της συζήτησης
Άρθρο 104 Υπομνήματα
Άρθρο 105 Παραίτηση από την προσφυγή
Άρθρο 106 Προθεσμία για έκδοση απόφασης
Άρθρο 107 Υπογραφή - Διόρθωση απόφασης
Άρθρο 108 Επίδοση απόφασης
Άρθρο 109 Διακοπή υλικών συνθηκών υποδοχής σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας
Άρθρο 110 Δικαίωμα παραμονής
Άρθρο 111 Αναπομπή στον πρώτο βαθμό
Άρθρο 112 Υποχρέωση εχεμύθειας
Άρθρο 113 Υποβολή εκθέσεων
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ: ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
Άρθρο 114 Αίτηση ακύρωσης
Άρθρο 115 Προθεσμία
Άρθρο 116 Προσδιορισμός αίτησης ακύρωσης
Άρθρο 117 Έκδοση απόφασης
Άρθρο 118 Προσφυγές
ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ: ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΙ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 119 Γενικές ρυθμίσεις προσωρινής προστασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 120 Διάρκεια προσωρινής προστασίας

Άρθρο 121 Διαπίστωση μαζικής εισροής

Άρθρο 122 Λήξη προσωρινής προστασίας

Άρθρο 123 Επέκταση της προσωρινής προστασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 124 Άδεια διαμονής

Άρθρο 125 Ενημέρωση δικαιούχων προσωρινής προστασίας

Άρθρο 126 Τήρηση προσωπικών δεδομένων

Άρθρο 127 Επανεισδοχή δικαιούχων προσωρινής προστασίας

Άρθρο 128 Εργασία και επαγγελματική κατάρτιση

Άρθρο 129 Κέντρα φιλοξενίας, κοινωνική βοήθεια, ιατρική περίθαλψη

Άρθρο 130 Εκπαίδευση

Άρθρο 131 Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας

Άρθρο 132 Εκπροσώπηση ασυνόδευτου ανηλίκου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΥΛΟΥ

Άρθρο 133 Υποβολή αίτησης ασύλου

Άρθρο 134 Κριτήρια χορήγησης ασύλου

Άρθρο 135 Σχέση με καθεστώς ασύλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 136 Εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας περί αλλοδαπών

Άρθρο 137 Εκούσιος επαναπατρισμός

Άρθρο 138 Αναγκαστικός επαναπατρισμός

Άρθρο 139 Αναστολή επαναπατρισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Άρθρο 140 Καθορισμός δυνατοτήτων υποδοχής

Άρθρο 141 Μεταφορά δικαιούχων προσωρινής προστασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 142 Εθνικό σημείο επαφής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 143 Ρήτρες αποκλεισμού από την προσωρινή προστασία

Άρθρο 144 Αποφάσεις - Μέτρα Αποκλεισμού - Προσφυγές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

Άρθρο 145 Ενημέρωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Άρθρο 146 Υπόδειγμα άδειας διέλευσης

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ: ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 147 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 148 Καταργούμενες διατάξεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας Κωδικοποιητικών διατάξεων

Πίνακας Κωδικοποιούμενων διατάξεων

Άρθρο δεύτερο Έναρξη ισχύος

Άρθρο πρώτο

Κύρωση Κώδικα

Κυρώνεται σύμφωνα με τις παρ. 6 και 7 του άρθρου 76 του Συντάγματος, ο παρών Κώδικας Νομοθεσίας για

την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του Κώδικα, οι παρακάτω όροι έχουν την εξής έννοια:

α) «Σύμβαση της Γενεύης» είναι η Σύμβαση περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και κυρώθηκε με το ν.δ. 3989/1959 (Α' 201), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, το οποίο κυρώθηκε με τον α.ν. 389/1968 (Α' 125),

β) «αίτηση διεθνούς προστασίας» ή «αίτηση ασύλου» ή «αίτηση» είναι η αίτηση παροχής προστασίας από το Ελληνικό Κράτος που υποβάλει ο πολίτης τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής με την οποία ζητά την αναγνώριση στο πρόσωπό του της ιδιότητας του πρόσφυγα, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης, ή τη χορήγηση καθεστώτος επικουρικής προστασίας, εφόσον ο ίδιος δεν ζητά ρητώς να του χορηγηθεί άλλη μορφή προστασίας που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κώδικα και μπορεί να ζητηθεί αυτοτελώς,

γ) «αιτών διεθνή προστασία» ή «αιτών άσυλο» ή «αιτών» είναι ο πολίτης τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής, ο οποίος δηλώνει προφορικώς ή εγγράφως ενώπιον οποιασδήποτε ελληνικής αρχής, στα σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια ή εντός αυτής, ότι ζητά άσυλο ή επικουρική προστασία στη χώρα μας ή με οποιονδήποτε τρόπο ζητά να μην απελαθεί σε κάποια χώρα εκ φόβου διώξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης ή επειδή κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη σύμφωνα με το άρθρο 14 του παρόντος Κώδικα και επί του αιτήματος του οποίου δεν έχει ληφθεί ακόμη τελεσίδικη απόφαση. Επίσης, αιτών διεθνή προστασία θεωρείται και ο πολίτης τρίτης χώρας, ο οποίος υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ κατ'εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (L 180) ή σε άλλο κράτος που δεσμεύεται από και εφαρμόζει τον ως άνω Κανονισμό, και μεταφέρεται στην Ελλάδα βάσει των διατάξεων του ως άνω Κανονισμού,

δ) «διεθνής προστασία» είναι το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας, όπως ορίζονται στις περ. κζ' και κθ' του παρόντος άρθρου,

ε) «χώρα καταγωγής» είναι η χώρα της ιθαγένειας ή για τους ανιθαγενείς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους,

στ) «παραμονή στη χώρα» είναι η παραμονή στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας, περιλαμβανομένων των συνόρων και των ζωνών διέλευσης,

ζ) «συνθήκες υποδοχής» είναι η πλήρης δέσμη μέτρων που το Ελληνικό Κράτος εφαρμόζει προς όφελος των αιτούντων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα,

η) «υλικές συνθήκες υποδοχής» είναι οι συνθήκες υποδοχής που περιλαμβάνουν την παροχή στέγης, τροφής και ρουχισμού, σε είδος ή υπό μορφή οικονομικού βοήθηματος ή δελτίων ή συνδυασμό των τριών, καθώς και ένα βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα,

θ) «κράτηση» είναι ο περιορισμός σε ειδικό χώρο που επιβάλλεται από κρατική αρχή σε αιτούντα, με αποτέλεσμα τη στέρηση της ελεύθερης κυκλοφορίας του προσώπου,

ι) «κέντρο φιλοξενίας» είναι κάθε χώρος που χρησιμοποιείται για την ομαδική φιλοξενία αιτούντων και ασυνόδευτων ανηλίκων,

ια) «αιτούντες με ειδικές ανάγκες υποδοχής» είναι τα ευάλωτα πρόσωπα, σύμφωνα με την περ. λγ' του παρόντος άρθρου, τα οποία χρήζουν ειδικών εγγυήσεων, προκειμένου να απολαμβάνουν τα δικαιώματα και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον Κώδικα,

ιβ) «αιτούντες που χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων» είναι οι αιτούντες, των οποίων η ικανότητα να απολαμβάνουν τα δικαιώματα και να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα περιορίζεται λόγω ιδιαίτερων περιστάσεων που αφορούν την προσωπική τους κατάσταση και ιδίως την κατάσταση της υγείας τους,

ιγ) «ασυνόδευτος ανήλικος» είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του ή από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με τον νόμο. Στον ορισμό αυτόν περιλαμβάνεται και ο ανήλικος που παύει να συνοδεύεται μετά την είσοδό του στην Ελλάδα,

ιδ) «χωρισμένος από την οικογένειά του ανήλικος» ή «χωρισμένος ανήλικος» είναι ο ανήλικος, ο οποίος φθάνει στην Ελλάδα χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί τη γονική του μέριμνα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή από άλλο πρόσωπο στο οποίο αυτή έχει ανατεθεί σύμφωνα με τον νόμο, αλλά συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του,

ιε) «εκπρόσωπος ασυνόδευτου ανηλίκου» είναι ο προσωρινός ή οριστικός επίτροπος του ανηλίκου ή το πρόσωπο που ορίζεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων ή, όπου δεν υπάρχει Εισαγγελέας Ανηλίκων, από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την προάσπιση των συμφερόντων του ανηλίκου αυτού. Ως εκπρόσωπος κατά το προηγούμενο εδάφιο μπορεί να οριστεί και ο νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Στην τελευταία περίπτωση, ο εκπρόσωπος του νομικού προσώπου μπορεί να εξουσιοδοτήσει άλλο

πρόσωπο για την εκπροσώπηση του ανηλίκου κατά τις διαδικασίες του παρόντος Κώδικα,

ιστ) «αρμόδια Αρχή Υποδοχής» είναι η υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,

ιζ) «αρμόδιες Αρχές Παραλαβής και Εξέτασης Αίτησης Παροχής Διεθνούς Προστασίας» είναι τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου, τα Αυτοτελή Κλιμάκια της Υπηρεσίας Ασύλου και τα Κινητά Κλιμάκια Ασύλου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 106/2020 (Α' 255). Για την πλήρη καταγραφή αιτήσεων διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται από πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα, «αρμόδιες Αρχές Παραλαβής» μπορούν να είναι και οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Υποδοχής και Ταυτοποίησης,

ιη) «Κεντρική Αρχή» είναι η Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,

ιθ) «Αποφαινόμενη Αρχή» είναι ο υπάλληλος της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, ο οποίος ορίζεται ως χειριστής για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του παρόντος Κώδικα. Στην περίπτωση του άρθρου 96, Αποφαινόμενη Αρχή είναι η Διεύθυνση Επιστροφών και Ανακλήσεων της Υπηρεσίας Ασύλου. Στις περιπτώσεις της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 89 η Αποφαινόμενη Αρχή εκδίδει και τη σχετική πράξη μεταφοράς κατ'εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013,

κ) «αρμόδιες Αρχές Απόφασης» είναι η Αποφαινόμενη Αρχή και οι Επιτροπές Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών,

κα) «δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία» ή «δελτίο» είναι το ειδικό ατομικό δελτίο που εκδίδεται για τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης της αίτησής του από τις αρμόδιες αρχές και του επιτρέπει την παραμονή στην ελληνική επικράτεια μέχρι την ολοκλήρωσή της,

κβ) «σύμβουλος του αιτούντος» είναι ο ιατρός, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός, ο οποίος τον υποστηρίζει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησής του,

κγ) «τελεσίδικη απόφαση» είναι: (α) η απόφαση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που ορίζει εάν ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αναγνωρίζεται ή όχι πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας, η οποία εκδίδεται επί της προσφυγής που ασκείται κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου σύμφωνα με το άρθρο 97 ή (β) η απόφαση της Υπηρεσίας Ασύλου κατά της οποίας δεν μπορεί να ασκηθεί η ως άνω προσφυγή λόγω παρόδου απράκτων των προθεσμιών άσκησής της,

κδ) «μεταγενέστερη αίτηση» είναι η αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται μετά τη λήψη τελεσίδικης απόφασης επί προηγούμενης αίτησης διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων περιπτώσεων όπου ο αιτών ρητά ανακάλεσε την αίτησή του και περιπτώσεων όπου η Αποφαινόμενη Αρχή απέρριψε την αίτηση μετά από τη σιωπηρή της ανάκληση,

κε) «δικαιούχος διεθνούς προστασίας» είναι το πρόσωπο στο οποίο έχει χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα ή καθεστώς επικουρικής προστασίας, όπως ορίζονται στις περ. κζ' και κθ' του παρόντος άρθρου,

κστ) «πρόσφυγας» είναι ο πολίτης τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν μπορεί ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, βρισκόμενος εκτός χώρας της ή προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν μπορεί ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 11,

κζ) «καθεστώς πρόσφυγα» είναι η αναγνώριση από την αρμόδια ελληνική αρχή ενός πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα,

κη) «πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία» είναι, με την επιφύλαξη του άρθρου 16, ο πολίτης τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας αλλά στο πρόσωπο του συντρέχουν ουσιώδεις λόγοι από τους οποίους προκύπτει ότι, αν επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη κατά την έννοια του άρθρου 14 και που δεν μπορεί ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας,

κθ) «καθεστώς επικουρικής προστασίας» είναι η αναγνώριση από την αρμόδια ελληνική αρχή ενός πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως δικαιούχου επικουρικής προστασίας,

λ) «ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας» είναι η απόφαση της Αποφαινόμενης Αρχής να ανακαλέσει καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας. Σε περίπτωση άρνησης ανανέωσης άδειας διαμονής πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας, εφαρμόζονται οι διατάξεις και εγγυήσεις περί ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας,

λα) «άδεια διαμονής» είναι κάθε άδεια, η οποία εκδίδεται από τις ελληνικές αρχές, σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπει η ελληνική νομοθεσία και η οποία επιτρέπει σε πολίτη τρίτης χώρας ή σε ανιθαγενή τη διαμονή του στην ελληνική επικράτεια,

λβ) «μέλη της οικογένειας» του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια σε σχέση με την αίτηση διεθνούς προστασίας και εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στη χώρα καταγωγής θεωρούνται:

i. Ο σύζυγος ή ο εκτός γάμου σύντροφός του, με τον οποίο διατηρεί σταθερή σχέση δεόντως αποδεδειγμένη.

ii. Τα ανήλικα άγαμα τέκνα του, ανεξαρτήτως αν γεννήθηκαν σε γάμο ή εκτός γάμου των γονέων τους ή είναι υιοθετημένα.

iii. Ο πατέρας ή η μητέρα ή άλλος ενήλικος που ασκεί την επιμέλεια του αιτούντος, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, εάν ο εν λόγω αιτών είναι ανήλικος.

iv. Τα ενήλικα άγαμα τέκνα που πάσχουν από πνευματική ή σωματική αναπηρία και δεν δύνανται να υποβάλουν αυτοτελώς αίτηση,

λγ) «ευάλωτα πρόσωπα» νοούνται ιδίως οι ανήλικοι ασυνόδευτοι ή μη, άμεσοι συγγενείς θυμάτων σε ναυάγια (γονείς, αδέρφια τέκνα και σύζυγοι), τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα άτομα με σοβαρές ασθένειες, τα άτομα με νοητική και ψυχική αναπηρία και τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, όπως τα θύματα ακρωτηριασμού γεννητικών οργάνων,

λδ) «συνεργασία» ή «διοικητική συνεργασία», η απευθείας επαφή και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών σημείων επαφής των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

λε) «προσωρινή προστασία», είναι μία διαδικασία με έκτακτο χαρακτήρα που εξασφαλίζει, σε περίπτωση μαζικής εισροής ή αν επίκειται μαζική εισροή εκτοπισθέντων από τρίτες χώρες οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, άμεση και προσωρινή προστασία σε αυτά τα άτομα, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος το σύστημα ασύλου να μην μπορεί να αντιμετωπίσει αυτήν την εισροή χωρίς αρνητικές συνέπειες για την καλή λειτουργία του, το συμφέρον των ενδιαφερομένων ατόμων και το συμφέρον άλλων ατόμων που ζητούν προστασία,

λστ) «εκτοπισθέντες», είναι οι πολίτες τρίτων χωρών ή απάτριδες, οι οποίοι υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους, ή έφυγαν, υποβοηθούμενοι μέσω προγράμματος εκκένωσης, ιδίως κατόπιν έκκλησης διεθνών οργανισμών και των οποίων ο επαναπατρισμός υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες είναι αδύνατος λόγω της επικρατούσας σε αυτή τη χώρα κατάστασης, οι οποίοι ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1Α της Σύμβασης της Γενεύης ή άλλων διεθνών ή εθνικών πράξεων που παρέχουν διεθνή προστασία και ιδιαίτερα:

i. άτομα τα οποία εγκατέλειψαν ζώνες ενόπλων συγκρούσεων ή ενδημικής βίας,

ii. άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο ή έχουν υπάρξει θύματα συστηματικών ή γενικευμένων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους,

λζ) «μαζική εισροή», η άφιξη σημαντικού αριθμού εκτοπισθέντων, οι οποίοι προέρχονται από καθορισμένη χώρα ή γεωγραφική ζώνη, ανεξαρτήτως του αν η άφιξή τους υπήρξε αυθόρμητη ή υποβοηθούμενη, όπως μέσω προγράμματος εκκένωσης,

λη) «διαμένων», ο πολίτης τρίτης χώρας, ο οποίος απολαμβάνει προσωρινής προστασίας σύμφωνα με απόφαση η οποία προβλέπεται στη παρ. 1 του άρθρου 5 της Οδηγίας 2011/55 και ο οποίος επιθυμεί να καλέσει μέλη της οικογένειάς του/της.

Άρθρο 2

Ερμηνεία και εφαρμογή

Η ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κώδικα τελεί σε συμφωνία με τη Σύμβαση της

Γενεύης του 1951 περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το συναφές Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 καθώς και τις διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 3
Υποβολή και αξιολόγηση στοιχείων

1. Οι αρμόδιες αρχές παραλαβής και εξέτασης ενημερώνουν τον αιτούντα για την υποχρέωση του να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας και αξιολογούν τα στοιχεία αυτά σε συνεργασία με τον αιτούντα.

2. Στα στοιχεία της παρ. 1 περιλαμβάνονται οι δηλώσεις του αιτούντος, τα έγγραφα που έχει στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το ιστορικό του ίδιου και των μελών της οικογενείας του, την ταυτότητα, την ιθαγένεια, τη χώρα και τον τόπο προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες συναφείς αιτήσεις, το δρομολόγιο που ακολούθησε, το δελτίο ταυτότητας και τα ταξιδιωτικά του έγγραφα, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους ζητά διεθνή προστασία.

3. Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας γίνεται σε εξεταστική βάση και περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:

α) των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας της χώρας αυτής και του τρόπου εφαρμογής της,

β) των συναφών δηλώσεων και των εγγράφων που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που επικαλείται σχετικά με το αν έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη,

γ) της ατομικής κατάστασης και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ώστε να εκτιμηθεί αν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη εκτεθεί ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη,

δ) του ενδεχόμενου οι δραστηριότητες του αιτούντος από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του να ανελήφθησαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ώστε να εκτιμηθεί αν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των δραστηριοτήτων αυτών, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα,

ε) εάν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας την ιθαγένεια της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει.

4. Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη ή άμεσες απειλές τέτοιας δίωξης ή βλάβης, αποτελεί σοβαρή ένδειξη ότι είναι βάσιμος ο φόβος του ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, εκτός εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι η προηγούμενη δίωξη ή σοβαρή βλάβη δεν θα επαναληφθεί.

5. Όταν στοιχεία των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, τα στοιχεία αυτά δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του,

β) ο αιτών έχει υποβάλει όλα τα συναφή στοιχεία, τα οποία διαθέτει και έχει δώσει ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων,

γ) οι δηλώσεις του θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωση του,

δ) αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το ταχύτερο δυνατόν, εκτός αν προβάλλει βάσιμο λόγο που τον εμπόδισε να το πράξει,

ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι θεμελιωμένη.

Σε κάθε περίπτωση ισχύει το ευεργέτημα της αμφιβολίας.

6. Η αίτηση διεθνούς προστασίας δεν μπορεί να γίνει δεκτή απλώς και μόνον επειδή ένα μέλος της οικογένειας του αιτούντος έχει βάσιμο φόβο δίωξης ή αντιμετωπίζει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης. Εντούτοις, στο πλαίσιο της εξατομικευμένης αξιολόγησης της αίτησης διεθνούς προστασίας του αιτούντος, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι απειλές δίωξης και σοβαρών βλαβών σε βάρος μέλους της οικογένειας του αιτούντος, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν ο αιτών αντιμετωπίζει ο ίδιος ατομικά τέτοιες απειλές λόγω του οικογενειακού δεσμού με το απειλούμενο πρόσωπο.

Άρθρο 4

Ανάγκες παροχής διεθνούς προστασίας οι οποίες ανακύπτουν επιτόπου

1. Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε:

α) γεγονότα τα οποία επήλθαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής του,

β) δραστηριότητες στις οποίες ο αιτών επιδόθηκε μετά την αναχώρηση του από τη χώρα καταγωγής, ιδίως αν αποδεικνύεται ότι οι δραστηριότητες τις οποίες επικαλείται αποτελούν εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών, τις οποίες ο αιτών είχε ήδη στη χώρα καταγωγής του.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης, δεν αναγνωρίζεται καταρχήν καθεστώς διεθνούς προστασίας στον αιτούντα που υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση, αν ο κίνδυνος δίωξης βασίζεται σε περιστάσεις που ο αιτών προκάλεσε σκόπιμα μετά την αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής του.

Άρθρο 5

Φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης

Στους φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης συμπεριλαμβάνονται: α) το κράτος, β) ομάδες ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του, γ) μη κρατικοί φορείς, αν μπορεί να καταδειχθεί ότι οι φορείς υπό α και β, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών οργανισμών, δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να παράσχουν προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 6.

Άρθρο 6

Φορείς προστασίας

1. Προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης μπορεί να παρέχεται μόνο από:

- α) το κράτος ή
- β) ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του, υπό την προϋπόθεση ότι επιθυμούν να προσφέρουν προστασία σύμφωνα με την παρ. 2 και είναι σε θέση να το πράξουν.

2. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης πρέπει να είναι αποτελεσματική και μη προσωρινή. Η προστασία αυτή παρέχεται γενικά όταν οι φορείς της παρ. 1 λαμβάνουν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη ή την πρόκληση σοβαρής βλάβης, μεταξύ άλλων με τη λειτουργία αποτελεσματικού νομικού συστήματος για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, και όταν ο αιτών έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή.

3. Κατά την αξιολόγηση εάν διεθνής οργανισμός ελέγχει ένα κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του και παρέχει προστασία, όπως περιγράφεται στην παρ. 2, λαμβάνονται υπόψη τυχόν κατευθυντήριες οδηγίες που περιέχονται σε οικείες πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 7

Εγχώρια προστασία

1. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης αποφασίζουν ότι ο αιτών δεν χρήζει διεθνούς προστασίας εάν σε τμήμα της χώρας καταγωγής:

- α) δεν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι θα υποστεί δίωξη ή δεν διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή
- β) ο αιτών έχει πρόσβαση στην προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 6, και μπορεί νόμιμα και με ασφάλεια να ταξιδέψει και να γίνει δεκτός σε εκείνο το τμήμα της χώρας και μπορεί λογικά να αναμένεται να εγκατασταθεί εκεί.

2. Εξετάζοντας εάν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης ή έχει πρόσβαση σε προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης σε τμήμα της χώρας καταγωγής σύμφωνα με την παρ. 1, οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης, κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης επί της αίτησης, λαμβάνουν υπόψη τις γενικές περιστάσεις που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος Κώδικα. Για τον σκοπό

αυτών οι αρμόδιες αρχές απόφασης μεριμνούν για τη λήψη ακριβών και επικαιροποιημένων πληροφοριών από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, από σχετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (Υ.Α./Ο.Η.Ε.) για τους πρόσφυγες, καθώς και τα κράτη μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 8

Πράξεις δίωξης

1. Μία πράξη για να θεωρηθεί ως πράξη δίωξης κατά την έννοια του άρθρου 1Α της Σύμβασης της Γενεύης πρέπει:

- α) να είναι αρκούντως σοβαρή λόγω της φύσης ή της επανάληψής της, ώστε να συνιστά σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικά των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 15 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (ν.δ. 53/1974, Α' 256) ή

β) να αποτελεί σώρευση διαφόρων μέτρων, συμπεριλαμβανομένων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία να είναι αρκούντως σοβαρή, ούτως ώστε να τίθεται το άτομο κατά τρόπο αντίστοιχο με τον αναφερόμενο στην περ. α'.

2. Οι πράξεις που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης σύμφωνα με την παρ. 1 μπορούν μεταξύ άλλων να έχουν τη μορφή:

- α) πράξεων σωματικής ή ψυχολογικής βίας, συμπεριλαμβανομένων πράξεων σεξουαλικής βίας,
- β) νομοθετικών, διοικητικών, αστυνομικών, δικαστικών μέτρων, τα οποία ενέχουν διακρίσεις απ' εαυτά ή εφαρμόζονται κατά τρόπο που ενέχει διακρίσεις,
- γ) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής, η οποία είναι δυσανάλογη ή ενέχει διακρίσεις,
- δ) άρνησης ενδίκων μέσων με αποτέλεσμα την επιβολή ποινής δυσανάλογης ή μεροληπτικής,
- ε) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στις ρήτρες αποκλεισμού που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος Κώδικα,
- στ) πράξεων που στρέφονται κατά προσώπου λόγω φύλου ή παιδικής ηλικίας.

3. Σύμφωνα με την περ. κστ του άρθρου 1, πρέπει να υπάρχει συσχετισμός μεταξύ των λόγων που αναφέρονται στο άρθρο 9 και των ως άνω πράξεων δίωξης ή της έλλειψης προστασίας κατά των πράξεων αυτών.

Άρθρο 9

Λόγοι δίωξης

1. Κατά την αξιολόγηση των λόγων της δίωξης, οι αρμόδιες αρχές εξέτασης και απόφασης λαμβάνουν υπόψη ότι:

α) η έννοια της φυλής περιλαμβάνει ιδίως το στοιχείο του χρώματος, της καταγωγής ή του γεγονότος ότι το άτομο ανήκει σε συγκεκριμένη εθνοτική ομάδα,

β) η έννοια της θρησκείας περιλαμβάνει ιδίως την υιοθέτηση θειστικών, αγνωστικιστικών ή αθειστικών πεποιθήσεων, τη συμμετοχή σε τυπική λατρεία, σε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο, είτε ατομικά είτε συλλογικά, την αποχή από τη λατρεία αυτή, άλλες θρησκευτικές πράξεις ή εκδηλώσεις απόψεων ή μορφές ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς που στηρίζονται σε θρησκευτικές πεποιθήσεις ή υπαγορεύονται από αυτές,

γ) η έννοια της εθνικότητας δεν περιορίζεται μόνο στην ιθαγένεια ή την έλλειψή της, αλλά περιλαμβάνει ιδίως την ιδιότητα του μέλους της ομάδας, η οποία προσδιορίζεται από την πολιτιστική, εθνοτική ή γλωσσική της ταυτότητα, τις κοινές γεωγραφικές ή πολιτικές καταβολές ή τη σχέση της με τον πληθυσμό της χώρας,

δ) η ομάδα θεωρείται ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όταν μεταξύ άλλων:

αα) τα μέλη της ομάδας έχουν κοινό εγγενές χαρακτηριστικό ή κοινό ιστορικό παρελθόν, το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί, ή έχουν κοινά χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση, ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκαστεί να τις αποκηρύξει και

ββ) η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο.

Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής, μία ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό του φύλου, της ηλικίας, της αναπηρίας ή της κατάστασης υγείας ή του σεξουαλικού προσανατολισμού. Ο σεξουαλικός προσανατολισμός δεν μπορεί να νοηθεί ότι περιλαμβάνει πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τον καθορισμό της συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή τον προσδιορισμό χαρακτηριστικού της ομάδας λαμβάνονται ιδιαίτέρως υπόψη πτυχές συνδεόμενες με το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας φύλου,

ε) η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων περιλαμβάνει ιδίως την υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποίθησης, επί ζητήματος που σχετίζεται με τους ενδεχόμενους φορείς δίωξης και με τις πολιτικές ή τις μεθόδους τους, ανεξαρτήτως του εάν ο αιτών έχει εκδηλώσει εμπράκτως την εν λόγω άποψη, ιδέα ή πεποίθηση.

2. Κατά την αξιολόγηση για το βάσιμο του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή εάν ο αιτών χαρακτηρίζεται πράγματι από το φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, κοινωνικό ή πολιτικό στοιχείο, το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον φορέα της δίωξης.

Άρθρο 10

Παύση καθεστώτος πρόσφυγα

1. Ο πολίτης τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής παύει να είναι πρόσφυγας εάν:

α) εξασφαλίσει εκ νέου οικειοθελώς την προστασία της χώρας της ιθαγένειάς του ή

β) ανακτήσει οικειοθελώς την ιθαγένεια που απώλεσε κατά το παρελθόν ή

γ) αποκτήσει νέα ιθαγένεια και απολαύει της προστασίας της χώρας που του χορήγησε τη νέα ιθαγένεια ή

δ) έχει εγκατασταθεί εκ νέου οικειοθελώς στη χώρα που είχε εγκαταλείψει ή εκτός της οποίας είχε παραμείνει, εξαιτίας του φόβου ότι θα υποστεί δίωξη ή

ε) δεν μπορεί πλέον να εξακολουθεί να αρνείται την προστασία που του παρέχει η χώρα της ιθαγένειας, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα ή

στ) στην περίπτωση ανιθαγενούς, αυτός αποκτήσει τη δυνατότητα να επιστρέψει στη χώρα της πρώην συνήθους διαμονής του, διότι έχουν παύσει να υφίστανται οι συνθήκες που οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως πρόσφυγα.

2. Για την εφαρμογή των περ. ε' και στ' της παρ. 1, εξετάζεται κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσεως, ώστε ο φόβος του πρόσφυγα ότι θα υποστεί δίωξεις να μην μπορεί πλέον να θεωρείται βάσιμος.

3. Οι περ. ε' και στ' της παρ. 1 δεν εφαρμόζονται σε πρόσφυγα, ο οποίος είναι σε θέση να επικαλεστεί επιτακτικούς λόγους που απορρέουν από προηγούμενη δίωξη για να αρνηθεί την προστασία που του παρέχει η χώρα ιθαγένειας ή στην περίπτωση ανιθαγενούς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του.

Άρθρο 11

Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα

1. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα εφόσον:

α) εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 1Δ της Σύμβασης της Γενεύης, το οποίο αφορά την παροχή προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή Οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες. Σε περίπτωση που η εν λόγω προστασία ή συνδρομή έχει παύσει για οποιονδήποτε λόγο χωρίς να έχει διευθετηθεί οριστικά η κατάσταση των προσώπων αυτών με σχετικό ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα του παρόντος Κώδικα β) αναγνωρίζεται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας όπου έχει εγκατασταθεί ότι έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατοχή της ιθαγένειας της εν λόγω χώρας ή δικαιώματα και υποχρεώσεις αντίστοιχα προς αυτά.

2. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι:

α) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις οικείες διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά,

β) έχει διαπράξει σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα πριν την είσοδό του στην ελληνική επικράτεια. Ως σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα μπορεί να χαρακτηριστούν και εγκλήματα που η αντικειμενική τους υπόσταση συνίσταται σε αποτρόπαιη πράξη, έστω και αν φέρεται ότι διαπράχθηκε με πολιτικό στόχο,

γ) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, όπως ορίζονται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

3. Η παρ. 2 έχει εφαρμογή και σε άτομα τα οποία είναι ηθικοί αυτουργοί ή συμμετέχουν άλλως στη διάπραξη των προβλεπόμενων στην εν λόγω παράγραφο εγκλημάτων ή πράξεων. Σε κάθε περίπτωση εκτιμάται η βαρύτητα της συμμετοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Άρθρο 12 Χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα

Το καθεστώς πρόσφυγα χορηγείται από τις αρμόδιες Αρχές Απόφασης σε πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα Κεφάλαια Α' και Β'.

Άρθρο 13 Περιπτώσεις ανάκλησης και άρνησης ανανέωσης του καθεστώτος του πρόσφυγα

1. Το καθεστώς πρόσφυγα ανακαλείται ή δεν ανανεώνεται από την Αποφαινόμενη Αρχή, εφόσον το πρόσωπο αυτό παύσει να είναι πρόσφυγας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κώδικα.

2. Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης του πρόσφυγα να αποκαλύπτει κάθε σχετικό στοιχείο και να προσκομίζει κάθε σχετικό έγγραφο το οποίο έχει στη διάθεση του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Κώδικα, η Αποφαινόμενη Αρχή καταδεικνύει σε εξατομικευμένη βάση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει παύσει να είναι πρόσφυγας ή δεν υπήρξε ποτέ πρόσφυγας.

3. Η Αποφαινόμενη Αρχή ανακαλεί ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς πρόσφυγα εάν, μετά τη χορήγησή του, θεμελιώσει ότι:

α) το εν λόγω πρόσωπο θα έπρεπε να είχε αποκλεισθεί ή αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κώδικα,

β) η εκ μέρους του ενδιαφερομένου παραποίηση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα.

4. Η Αποφαινόμενη Αρχή ανακαλεί ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς που χορηγήθηκε σε πρόσφυγα όταν:

α) ευλόγως θεωρείται ότι το πρόσωπο αυτό συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας,

β) το πρόσωπο αυτό συνιστά κίνδυνο για την κοινωμία της χώρας, λόγω τελεσιδικίας καταδίκης του για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων και των αδικημάτων που αναφέρονται στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 16 του Κώδικα.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις η Αποφαινόμενη Αρχή δεν χορηγεί καθεστώς πρόσφυγα όταν ακόμα δεν έχει ληφθεί απόφαση χορήγησης.

5. Τα πρόσωπα στα οποία έχει εφαρμογή η παρ. 4, απολαμβάνουν τα δικαιώματα που προβλέπονται ή είναι ανάλογα εκείνων που προβλέπονται στα άρθρα 3, 4,

16, 22, 31, 32 και 33 της Σύμβασης της Γενεύης, εφόσον βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΩΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 14 Σοβαρή βλάβη

Η σοβαρή βλάβη συνίσταται σε:

α) θανατική ποινή ή εκτέλεση, ή

β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του, ή

γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.

Άρθρο 15 Παύση επικουρικής προστασίας

1. Ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής παύει να δικαιούται επικουρική προστασία όταν έχουν εκλείψει οι περιστάσεις που οδήγησαν στην αναγνώριση του καθεστώτος αυτού ή όταν οι περιστάσεις αυτές έχουν μεταβληθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην είναι πλέον αναγκαία η παρασχεθείσα προστασία.

2. Κατά την εφαρμογή της παρ. 1 εξετάζεται κατά πόσον η μεταβολή των συνθηκών είναι τόσο ουσιαστικής και μη προσωρινής φύσης, ώστε ο δικαιούχος επικουρικής προστασίας να μην αντιμετωπίζει πλέον πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη.

3. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται σε δικαιούχο επικουρικής προστασίας, ο οποίος είναι σε θέση να επικαλεστεί επιτακτικούς λόγους που απορρέουν από προηγούμενη σοβαρή βλάβη για να αρνηθεί την προστασία που του παρέχει η χώρα ιθαγένειας ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, η χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του.

Άρθρο 16 Αποκλεισμός από την επικουρική προστασία

1. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν δικαιούται επικουρική προστασία όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι:

α) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις οικείες διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά,

β) έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα. Ως σοβαρό έγκλημα μπορεί να χαρακτηριστεί κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών, καθώς και τα αδικήματα της αρπαγής ανηλίκων (ΠΚ 324), της βαριάς σωματικής βλάβης (ΠΚ 310), σωματικής βλάβης αδύναμων ατόμων (ΠΚ 312), βιασμού (ΠΚ 336), προσβολής γενετήσιας αξιοπρέπειας (ΠΚ 337 παρ. 2 έως 4), γενετήσιας πράξης με ανηλίκους ή ενώπιόν τους (ΠΚ 339), κατάχρησης ανηλίκων (ΠΚ 342), πορνογραφίας ανηλίκων (ΠΚ 348Α), προσέλκυσης παιδιών για γενετήσιους λόγους (ΠΚ 348Β), μαστροπείας (ΠΚ 349),

γενετήσιας πράξης με ανήλικο έναντι αμοιβής (ΠΚ 351Α), ληστείας (ΠΚ 380) και εκβίασης (ΠΚ 385),

γ) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, όπως ορίζονται στο Προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

δ) συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας ή για την κοινωνία της χώρας, λόγω τελεσίδικης καταδίκης του για τη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος κατά την έννοια της περ. β'.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 έχουν εφαρμογή στα πρόσωπα που είναι ηθικοί αυτουργοί ή συμμετέχουν άλλως στη διάπραξη των εγκλημάτων ή πράξεων που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή. Σε κάθε περίπτωση εκτιμάται η βαρύτητα της συμμετοχής.

3. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δεν δικαιούται επικουρική προστασία εάν διέπραξε, πριν από την είσοδό του στη χώρα, ένα ή περισσότερα εγκλήματα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παρ. 1, τα οποία θα επέσυραν στερητική της ελευθερίας ποινή εάν είχαν διαπραχθεί εντός της ελληνικής επικράτειας και εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του αποκλειστικά και μόνο για να αποφύγει τις κυρώσεις συνεπεία των εγκλημάτων αυτών, εκτός εάν οι κυρώσεις στη χώρα καταγωγής είναι υπέρμετρα δυσανάλογες σε σχέση με την ποινή που προβλέπεται για το ίδιο έγκλημα στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 17

Χορήγηση καθεστώτος επικουρικής προστασίας

Καθεστώς επικουρικής προστασίας χορηγείται από τις αρμόδιες Αρχές Απόφασης σε πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα Κεφάλαια Α' και Δ' του παρόντος Μέρους του Κώδικα.

Άρθρο 18

Ανάκληση ή άρνηση ανανέωσης καθεστώτος επικουρικής προστασίας

1. Το καθεστώς επικουρικής προστασίας ανακαλείται, ή δεν ανανεώνεται από την Αποφαινόμενη Αρχή, εφόσον το πρόσωπο αυτό παύσει να δικαιούται επικουρική προστασία σύμφωνα με το άρθρο 15.

2. Η Αποφαινόμενη Αρχή ανακαλεί ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας ενός πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς εφόσον, μετά τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας, το πρόσωπο αυτό θα έπρεπε να είχε αποκλεισθεί από το δικαίωμα επικουρικής προστασίας, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 16.

3. Η Αποφαινόμενη Αρχή ανακαλεί ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς επικουρικής προστασίας πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς εάν μετά τη χορήγηση του καθεστώτος διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος:

α) έπρεπε να αποκλεισθεί ή αποκλείεται της επικουρικής προστασίας σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 16 ή

β) προέβη σε διαστρέβλωση ή παράλειψη γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πλαστών εγγράφων, η οποία υπήρξε αποφασιστική για τη χορήγηση του καθεστώτος επικουρικής προστασίας.

4. Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης του πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς να αποκαλύπτει κάθε σχετικό στοιχείο και να προσκομίζει κάθε σχετικό έγγραφο το οποίο έχει στη διάθεσή του, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3, η Αποφαινόμενη Αρχή κρίνει αιτιολογημένα σε εξατομικευμένη βάση εάν ο ενδιαφερόμενος έχει παύσει να δικαιούται ή δεν δικαιούται επικουρική προστασία σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 3 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 19

Γενικοί κανόνες

1. Το παρόν Κεφάλαιο δεν θίγει τα δικαιώματα που προβλέπει η Σύμβαση της Γενεύης.

2. Το παρόν Κεφάλαιο έχει εφαρμογή στους πρόσφυγες και στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά.

3. Κατά την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση ευάλωτων προσώπων. Η διαπίστωση της ειδικής κατάστασης των ως άνω προσώπων πραγματοποιείται μετά από εξατομικευμένη αξιολόγηση της κάθε περίπτωσης.

4. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελεί πρωταρχικό μέλημα κατά την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν ανηλίκους.

Άρθρο 20

Προστασία από την απομάκρυνση

1. Οι αρμόδιες αρχές σέβονται την αρχή της μη επαπρωώθησης, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας.

2. Εφόσον δεν απαγορεύεται από διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας και τηρουμένων των σχετικών διαδικαστικών εγγυήσεων, οι αρμόδιες αρχές δύνανται να απομακρύνουν πρόσφυγα όταν:

α) ευλόγως θεωρείται ότι το εν λόγω πρόσωπο αποτελεί κίνδυνο για την ασφάλεια του Κράτους ή

β) συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία λόγω τελεσίδικης καταδίκης του για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων και των αδικημάτων που αναφέρονται στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 16.

3. Η Αποφαινόμενη Αρχή ανακαλεί ή αρνείται να χορηγήσει ή να ανανεώσει την άδεια διαμονής πρόσφυγα εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 21

Ενημέρωση δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής ή Εξέτασης παρέχουν στα άτομα που έχουν αναγνωριστεί ως πρόσφυγες ή δικαιούχοι επικουρικής προστασίας, το συντομότερο δυνατόν μετά την αναγνώριση, πρόσβαση σε πληροφορίες, σε γλώσσα που κατανοούν, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς τους.

Άρθρο 22

Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας

1. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν ώστε να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα που διασφαλίζουν τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας.

2. Στα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου καθεστώτος διεθνούς προστασίας, εφόσον δεν πληρούν ατομικά τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση καθεστώτος διεθνούς προστασίας, μετά από αίτησή τους και με τις ίδιες διαδικασίες, χορηγούνται τα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 23 έως και 34 του παρόντος Κεφαλαίου, εφόσον αυτό είναι συμβατό με άλλο καθεστώς που τα μέλη αυτά τυχόν απολαμβάνουν.

3. Τα ως άνω δικαιώματα δεν χορηγούνται ή ανακαλούνται όταν το μέλος της οικογένειας παύει να έχει την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας ή αποκλείεται ή θα αποκλειόταν από το καθεστώς διεθνούς προστασίας, κατ' εφαρμογή των Κεφαλαίων Β' και Δ' του παρόντος Μέρους του Κώδικα.

4. Ο Προϊστάμενος του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου με απόφασή του αρνείται, περιορίζει ή ανακαλεί τα προαναφερόμενα ευεργετήματα για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

Άρθρο 23

Άδειες διαμονής

1. Σε πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας, χορηγείται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 20, άδεια διαμονής τριετούς διάρκειας. Η άδεια ανανεώνεται με απόφαση του Προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν από τη λήξη της. Σε πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος αναγνωρίζεται ως δικαιούχος επικουρικής προστασίας, χορηγείται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 20, άδεια διαμονής ενός (1) έτους. Η άδεια ανανεώνεται για δύο (2) ακόμα έτη, κατόπιν επανεξέτασης, με απόφαση του Προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν τη λήξη της. Η ανανέωση των ανωτέρω αδειών διαμονής ανατρέχει στον χρόνο λήξης της αρχικής άδειας. Η εκπρόθεσμη χωρίς αιτιολογία υποβολή της αίτησης ανανέωσης δεν μπορεί από μόνη της να οδηγήσει σε απόρριψή της. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο ύψους εκατό (100) ευρώ. Το αρμόδιο όργανο για την επιβολή και η διαδικασία βεβαίωσης του προστίμου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Οικονομικών.

2. Οι αναφερόμενες στην παρ. 1 άδειες διαμονής δεν χορηγούνται ή δεν ανανεώνονται με απόφαση του Προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου, όταν εξετάζεται ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, εφόσον συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης ή εθνικής ασφάλειας.

3. Στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 22, στα μέλη της οικογένειας των δικαιούχων διεθνούς προστασίας χορηγούνται άδειες διαμονής για όσο χρόνο ισχύει η άδεια διαμονής του δικαιούχου, εφόσον διατηρούν την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας του δικαιούχου διεθνούς προστασίας. Όταν ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας αποκτήσει τέκνο στο πλαίσιο οικογένειας που υπήρχε πριν την είσοδο στη χώρα, στο τέκνο αυτό χορηγείται άδεια διαμονής, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, μετά από αίτηση του δικαιούχου, η οποία υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου.

4. Σε μέλη οικογένειας δικαιούχου διεθνούς προστασίας, η οποία δημιουργείται μετά την είσοδό του στη χώρα και εντός της, χορηγείται άδεια διαμονής σύμφωνα με την παρ. 3, μετά από αίτηση του δικαιούχου και την προσκόμιση, για τους συζύγους ή συμβιούντες αντιστοίχως, της σχετικής ληξιαρχικής πράξης γάμου ή του συναφθέντος συμφώνου συμβίωσης μετά της ληξιαρχικής πράξης καταχώρησής του, με κάτοχο άδειας διαμονής σε ισχύ και για τα τέκνα δικαιούχου, ληξιαρχικής πράξης γέννησης ή πράξης αναγνώρισης τέκνου. Η άδεια δεν χορηγείται εάν αυτό δεν είναι συμβατό με άλλο καθεστώς που τα μέλη της οικογένειας ήδη απολαμβάνουν.

5. Η ως άνω άδεια διαμονής, η οποία αποδεικνύει την ταυτοπροσωπία των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, εκτυπώνεται από τη Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται η διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης, αντικατάστασης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τύπος, το περιεχόμενο και οι προδιαγραφές των αδειών διαμονής οι οποίες χορηγούνται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 24

Ταξιδιωτικά έγγραφα

1. Στον δικαιούχο καθεστώτος του πρόσφυγα χορηγείται κατόπιν αίτησής του ταξιδιωτικό έγγραφο («titre de voyage»), σύμφωνα με το υπόδειγμα που εμπεριέχεται στο Παράρτημα της Σύμβασης της Γενεύης, ώστε να μπορεί να ταξιδεύει στο εξωτερικό, εκτός αν στο πρόσωπό του συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης ή εκκρεμεί σε βάρος του η διαδικασία εφαρμογής ρήτρας παύσης, αποκλεισμού, ανάκλησης ή ακύρωσης του χορηγηθέντος καθεστώτος.

2. Το ως άνω ταξιδιωτικό έγγραφο εκτυπώνεται από τη Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Η διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης και αντικατάστασης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τύπος, το περιεχόμενο ενδείξεων, η διάρκεια ισχύος του ως άνω ταξιδιωτικού εγγράφου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Μετανάστευσης και Ασύλου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3103/2003 (Α' 23).

3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και στους δικαιούχους επικουρικής προστασίας, εφόσον αυτοί αδυνατούν

να εξασφαλίσουν εθνικό διαβατήριο, εκτός εάν συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

4. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και στους αιτούντες διεθνή προστασία, εφόσον υφίστανται αποδεδειγμένα σοβαροί λόγοι υγείας που απαιτούν τη μετάβασή τους στο εξωτερικό, εκτός εάν συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

Άρθρο 25

Έγγραφα και πιστοποιητικά

Τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου χορηγούν στους δικαιούχους καθεστώτος πρόσφυγα έγγραφα ή πιστοποιητικά, κατά το άρθρο 25 της Σύμβασης της Γενεύης, το περιεχόμενο των οποίων σχετίζεται και προκύπτει από τα στοιχεία που διατηρεί η Υπηρεσία Ασύλου.

Άρθρο 26

Πρόσβαση στην απασχόληση

1. Επιτρέπεται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας να ασκούν μισθωτή ή ανεξάρτητη επαγγελματική δραστηριότητα. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, οι οποίοι κατέχουν την προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις άδεια διαμονής σε ισχύ, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην εξαρτημένη εργασία, την παροχή υπηρεσιών ή έργου ή στην άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, με τους ίδιους όρους που προβλέπονται για τους Έλληνες πολίτες.

2. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας μπορούν να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες, τα οποία σχετίζονται με την απασχόληση, επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων κατάρτισης για την αναβάθμιση δεξιοτήτων, πρακτική εξάσκηση σε χώρους εργασίας και παροχή συμβουλών από υπηρεσίες απασχόλησης, υπό τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.

3. Για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις σχετικά με την αμοιβή, την πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όσον αφορά τη μισθωτή ή ανεξάρτητη δραστηριότητα, καθώς και τους όρους εργασίας.

Άρθρο 27

Πρόσβαση στην εκπαίδευση

1. Κάθε ανήλικος, στον οποίο έχει χορηγηθεί καθεστώσ διεθνούς προστασίας, υποχρεούται να εντάσσεται στις μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος με τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες. Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής, επιβάλλονται σε βάρος των ενηλίκων μελών της οικογένειας του ανήλικου οι κατά τις κείμενες διατάξεις κυρώσεις που προβλέπονται και για τους Έλληνες πολίτες.

2. Η πρόσβαση στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα και σε προγράμματα περαιτέρω κατάρτισης ή επιμόρφωσης επιτρέπεται στους ενήλικες δικαιούχους διεθνούς προστασίας με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους νομίμως διαμένοντες στην Ελλάδα πολίτες τρίτων χωρών.

Άρθρο 28

Πρόσβαση σε διαδικασίες για την αναγνώριση τίτλων

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας απολαμβάνουν ίσης μεταχείρισης με τους Έλληνες πολίτες όσον αφορά την αναγνώριση αλλοδαπών πτυχίων, πιστοποιητικών και λοιπών αποδεικτικών επίσημων τίτλων.

2. Δικαιούχοι διεθνούς προστασίας οι οποίοι δεν μπορούν να παράσχουν τεκμηριωμένα αποδεικτικά στοιχεία των τίτλων τους διευκολύνονται ως προς την πλήρη πρόσβασή τους σε κατάλληλα προγράμματα για την αξιολόγηση, την επικύρωση και την πιστοποίηση της προηγούμενης μάθησής τους. Προς τον σκοπό αυτόν τηρείται η παρ. 2 του άρθρου 2 και η παρ. 3 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (L 255) (π.δ. 38/2010, Α' 78).

Άρθρο 29

Κοινωνική αρωγή

Στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας παρέχεται η αναγκαία συνδρομή σε θέματα κοινωνικής αρωγής με τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.

Άρθρο 30

Ιατρική περίθαλψη

1. Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη με τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.

2. Στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και ιδίως τις εγκύους, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή τους ανηλίκους που υπήρξαν θύματα οποιασδήποτε μορφής κακομεταχείρισης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων, βάνανσης, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή που έχουν υποφέρει εξαιτίας ενόπλων συγκρούσεων, παρέχεται επαρκής ιατρική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της θεραπείας για νοητική και ψυχική αναπηρία όπου απαιτείται, με τους όρους που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες.

Άρθρο 31

Πρόσβαση σε κατάλυμα

Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν πρόσβαση σε κατάλυμα με τους όρους και περιορισμούς που ισχύουν για τους πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης διασποράς αυτών σε εθνικό επίπεδο και της διασφάλισης ίσων ευκαιριών όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάλυμα.

Άρθρο 32

Ελεύθερη κυκλοφορία

Επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία των δικαιούχων καθεστώσ διεθνούς προστασίας με τους ίδιους όρους και περιορισμούς που ισχύουν για τους πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νόμιμα στη χώρα. Οι επιφυ-

λάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 26 της Σύμβασης της Γενεύης και αφορούν τη χώρα μας δεν θίγονται.

Άρθρο 33

Πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης

Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας παρακολουθούν υποχρεωτικά τα κατάλληλα προγράμματα κοινωνικής ένταξης που καταρτίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 34

Επαναπατριsmός

Οι αρμόδιες αρχές παρέχουν συνδρομή στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας που επιθυμούν να επαναπατριsmθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 35

Συνεργασία

Η Διεύθυνση Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Συνεργασίας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ορίζεται ως εθνικό σημείο επαφής για τη διοικητική συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, λαμβάνει, σε συνεννόηση με την Επιτροπή, όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανάπτυξη απευθείας συνεργασίας και την ανταλλαγή πληροφοριών με τις αντίστοιχες Αρχές των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 36

Προσωπικό

Το προσωπικό των Υπηρεσιών που εφαρμόζουν τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 36 του παρόντος Κώδικα απαιτείται να διαθέτει την κατάλληλη κατάρτιση. Το προσωπικό αυτό υποχρεούται να τηρεί εχεμύθεια για κάθε πληροφορία που περιέρχεται σε γνώση του κατά τον χειρισμό των υποθέσεων, σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ

ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ

ΜΕ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Άρθρο 37

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται στους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας, περιλαμβανομένων των συνόρων, καθώς και στα χωρικά ύδατα και τις ζώνες διέλευσής της, εφόσον τους επιτρέπεται να παραμείνουν στο έδαφος της χώρας ως αιτούντες. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται επίσης στα μέλη της οικογένειας των αιτούντων, εφόσον καλύπτονται από αυτήν την αίτηση, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο. Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται και στους ανηλίκους, ασυνόδευτους ή μη, και τους χωρισμένους ανηλίκους, ανεξάρτητα εάν έχουν υποβάλλει

αίτηση διεθνούς προστασίας, με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων.

2. Το παρόν Μέρος δεν εφαρμόζεται:

α) σε αιτήσεις χορήγησης διπλωματικού ή εδαφικού ασύλου που υποβάλλονται στις ελληνικές διπλωματικές αρχές και μόνιμες αντιπροσωπείες της Ελλάδος στο εξωτερικό,

β) σε περίπτωση εφαρμογής του Έκτου Μέρους του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 38

Γενικές διατάξεις για τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης

1. Στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης υποβάλλονται όλοι οι πολίτες τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς που εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στη χώρα ή διαμένουν χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στην Ελλάδα και δεν αποδεικνύουν την ιθαγένεια και την ταυτότητά τους με έγγραφο δημόσιας αρχής. Τα πρόσωπα αυτά οδηγούνται άμεσα με ευθύνη των αστυνομικών ή λιμενικών αρχών που επιλαμβάνονται αρμοδίως, σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή σε Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή. Η μεταφορά μπορεί να πραγματοποιηθεί και με μέριμνα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σε περίπτωση αδυναμίας των αρμόδιων αστυνομικών ή λιμενικών αρχών ή προκειμένου για την ταχεία και προσήκουσα μεταφορά προσώπων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.

2. Οι διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης διακρίνονται σε πέντε (5) στάδια: α) «Ενημέρωσης», β) «Υπαγωγής», γ) «Καταγραφής και Ιατρικού Ελέγχου», δ) «Παραπομπής σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας», ε) «Περαιτέρω παραπομπής και μετακίνησης».

3. Οι διατάξεις των άρθρων 38 έως 46 του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση Κινητών Μονάδων Καταγραφής και Συντονισμού Μετακινήσεων.

Άρθρο 39

Ενημέρωση κατά την υποδοχή

Κατά το πρώτο στάδιο «Ενημέρωσης» οι πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς ενημερώνονται από το Κλιμάκιο Ενημέρωσης του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής ή, σε περίπτωση μαζικών αφίξεων, από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή του Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής ή των Ενόπλων Δυνάμεων, σε γλώσσα που κατανοούν ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς νοηματικής γλώσσας, με απλό και προσιτό τρόπο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα:

α) για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους κατά το στάδιο της υποδοχής και τις συνέπειες μη τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 46 και 61 του παρόντος Κώδικα,

β) για τη μεταφορά τους σε άλλες δομές, σύμφωνα με το άρθρο 43, τους λόγους της μεταφοράς και τις συνέπειες για αυτούς,

γ) για τη δυνατότητά τους να ζητήσουν διεθνή προστασία,

δ) για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους κατά τη διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας και τις συνέπειες μη τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, ιδίως για το καθήκον συνεργασίας τους με τις εθνικές αρχές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, καθώς και για τις συνέπειες της παραβίασής του,

ε) για τη δυνατότητα υπαγωγής σε πρόγραμμα εθελούσιας επιστροφής,

στ) για τους όρους και τις προϋποθέσεις του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης,

ζ) για τα δικαιώματά τους σύμφωνα με την περ. β' του άρθρου 40,

η) για τη διαδικασία χορήγησης δελτίου αιτούντος άσυλο σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περ. γ' του άρθρου 40.

Άρθρο 40 Υπαγωγή

Κατά το δεύτερο στάδιο «Υπαγωγής», οι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που εισέρχονται στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή:

α) υπάγονται στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, τελώντας σε καθεστώς περιορισμού της ελευθερίας τους εντός του Κέντρου, με απόφαση του Διοικητή του, η οποία εκδίδεται εντός πέντε (5) ημερών από την είσοδό τους. Εφόσον με την παρέλευση του πενήτημερου δεν έχουν ολοκληρωθεί οι ως άνω διαδικασίες, ο Διοικητής του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής μπορεί, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 50, να αποφασίζει την παράταση του περιορισμού της ελευθερίας των ανωτέρω προσώπων έως την ολοκλήρωση των διαδικασιών αυτών για επιπλέον διάστημα που δεν υπερβαίνει συνολικά τις είκοσι πέντε (25) ημέρες από την είσοδο στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή. Στο πλαίσιο των ως άνω διαδικασιών λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τα πρόσωπα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες και ειδικότερα για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Ο περιορισμός της ελευθερίας συνεπάγεται την απαγόρευση εξόδου από το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή και την παραμονή στους χώρους τους, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας τους. Κατ' εξαίρεση και για σοβαρούς λόγους υγείας του παραμένοντος στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή ή μέλους της οικογένειάς του, ο Διοικητής δύναται να χορηγήσει άδεια προσωρινής εξόδου από τις παραπάνω εγκαταστάσεις. Η απόφαση παράτασης του περιορισμού της ελευθερίας για τις ανάγκες της ολοκλήρωσης των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης κατά τους όρους της περίπτωσης αυτής περιέχει πραγματική και νομική αιτιολόγηση και είναι έγγραφη,

β) ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που τελεί υπό περιορισμό της ελευθερίας του, παράλληλα με τα δικαιώ-

ματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης παράτασης του περιορισμού της ελευθερίας του ενώπιον του Προέδρου ή του υπό αυτού οριζόμενου Πρωτοδίκη του Διοικητικού Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου λειτουργεί το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή η Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή. Κατά τα λοιπά, για τη διαδικασία των αντιρρήσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005 (Α' 212). Η απόφαση επί των αντιρρήσεων μπορεί να ανακληθεί, ύστερα από αίτηση του αντιλέγοντος, εάν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία, κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 205 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Εάν διαπιστωθεί ότι ο περιορισμός της ελευθερίας δεν είναι νόμιμος, με την ίδια απόφαση διατάσσονται από τον Δικαστή τα κατάλληλα εναλλακτικά του περιορισμού της ελευθερίας μέτρα,

γ) οι αιτούντες διεθνή προστασία δύνανται να παραμένουν στις εγκαταστάσεις για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία εξέτασης της αίτησής τους, εφόσον το χρονικό διάστημα της παραμονής τους στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή δεν υπερβαίνει συνολικά τις είκοσι πέντε (25) ημέρες από την είσοδό τους σε αυτά. Εάν μετά την παρέλευση του χρονικού αυτού διαστήματος δεν έχει περατωθεί η εξέταση της αίτησης, αίρεται ο περιορισμός της ελευθερίας, υπό την επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 50.

Άρθρο 41

Καταγραφή και ιατρικός έλεγχος

Το τρίτο στάδιο «Καταγραφής και Ιατρικού Ελέγχου» περιλαμβάνει:

α) την καταγραφή των προσωπικών στοιχείων τους και τη λήψη και καταχώριση των δακτυλικών αποτυπωμάτων όσων έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους,

β) την εξακρίβωση της ταυτότητας και της ιθαγένειάς τους,

γ) τον ιατρικό τους έλεγχο και την παροχή της τυχόν αναγκαίας περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης,

δ) τη μέριμνα για όσους ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, ώστε να τους παρασχεθεί εξειδικευμένη φροντίδα και προστασία. Ειδικότερα, ο Διοικητής του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής ή της Μονάδας, ύστερα από αιτιολογημένη, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 77, εισήγηση του αρμόδιου ιατρικού προσωπικού του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής, παραπέμπει τα πρόσωπα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες στον αρμόδιο κατά περίπτωση δημόσιο φορέα κοινωνικής στήριξης ή προστασίας. Αντίγραφο του φακέλου ιατρικού ελέγχου και της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης αποστέλλεται στον Προϊστάμενο του κατά περίπτωση φορέα στον οποίο διαμένουν ή παραπέμπονται. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται η συνέχεια της θεραπευτικής αγωγής, όταν αυτό απαιτείται. Η διαπίστωση ότι ένα άτομο ανήκει σε ευάλωτη ομάδα έχει

ως μόνη συνέπεια την άμεση κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών υποδοχής του,

ε) την ιδιαίτερη μέριμνα για την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών οικογενειών με παιδιά κάτω των δεκατεσσάρων (14) ετών και ιδίως νηπιακής και βρεφικής ηλικίας,

στ) την παραπομπή με απόφαση του Διοικητή του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής ή της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Υπηρεσίας Ασύλου, εάν ανακύπτει αμφιβολία σχετικά με την ανηλικότητα πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς, σε διαδικασία διαπίστωσης ανηλικότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις.

Σε κάθε περίπτωση, μέχρι την έκδοση πορίσματος περί της ηλικίας του, το πρόσωπο θεωρείται ανήλικος και τυγχάνει αντίστοιχης μεταχείρισης. Η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου κινείται σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και εάν ανακύψει αμφιβολία για την ανηλικότητα του προσώπου.

Άρθρο 42

Παραπομπή σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας

Κατά το τέταρτο στάδιο «Παραπομπής σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας»:

α) οι πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς που επιθυμούν να υπαχθούν σε καθεστώς διεθνούς προστασίας, παραπέμπονται στο κατά τόπον αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου, Κλιμάκιο του οποίου μπορεί να λειτουργεί στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή,

β) η παραλαβή των αιτήσεων και οι συνεντεύξεις των αιτούντων μπορούν να πραγματοποιούνται εντός των εγκαταστάσεων του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής, σε χώρο στον οποίο διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα. Σε κάθε στάδιο των διαδικασιών, η υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας υποχρεώνει στον διαχωρισμό του αιτούντος από τους υπόλοιπους που διαμένουν στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 40, και την παραπομπή του σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας,

γ) κατά την υποβολή των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, ιδίως στα σύνορα, ειδικά Κλιμάκια ταχείας συνδρομής της Υπηρεσίας Ασύλου, που συγκροτούνται με απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου και αποτελούνται από ικανό αριθμό χειριστών, καθώς και διοικητικό προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου, προβαίνουν σε διαχωρισμό των αιτήσεων ανά χώρα καταγωγής. Στη συνέχεια, με βάση το σύνολο των προβαλλόμενων κατά την καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας ισχυρισμών, σύμφωνα με το άρθρο 69 του παρόντος Κώδικα, και των επί αυτών τυχόν προσκομισθέντων στοιχείων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κώδικα, προβαίνουν, ανά χώρα καταγωγής, σε προτεραιοποίηση της εξέτασης των αιτήσεων, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 88 του Κώδικα, με ειδική σημείωση στο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής της Υπηρεσίας Ασύλου:

γα) Κατ' απόλυτη προτεραιότητα εξετάζονται αιτήσεις διεθνούς προστασίας όταν συντρέχουν οι περιστάσεις

της περ. γ' του άρθρου 46 και της παρ. 8 του άρθρου 50. Στις περιπτώσεις αυτές οι αιτήσεις παραπέμπονται προς περαιτέρω εξέταση άμεσα και η διαδικασία εξέτασης ολοκληρώνεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες.

γβ) Κατά προτεραιότητα εξετάζονται αιτήσεις διεθνούς προστασίας όταν:

i) ο αιτών υποβάλλει αίτηση βάσει του άρθρου 95 (δικαστική στα σύνορα) ευρισκόμενος σε ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων της χώρας,

ii) ο αιτών ενδέχεται να υπαχθεί στις διαδικασίες του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή εφόσον άλλο κράτος μέλος της ΕΕ έχει χορηγήσει στον αιτούντα καθεστώς διεθνούς προστασίας ή άλλο κράτος που δεσμεύεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου έχει αναλάβει την ευθύνη εξέτασης της σχετικής αίτησης, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού αυτού,

iii) ο αιτών, κατά την υποβολή της αίτησης, κάνει επίκληση λόγων που προδήλως δεν συνάδουν με την ιδιότητα του πρόσφυγα ή του δικαιούχου επικουρικής προστασίας,

iv) ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 92, ή ασφαλή τρίτη χώρα, σύμφωνα με το άρθρο 91 του Κώδικα,

v) ο αιτών έχει παρουσιάσει σαφώς ψευδείς ή προφανώς απίθανες πληροφορίες, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με επαρκώς τεκμηριωμένες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, καθιστώντας έτσι σαφώς μη πειστική τη δήλωσή του ως προς το εάν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχο διεθνούς προστασίας δυνάμει του Κώδικα,

vi) ο αιτών παραπλάνησε τις Αρχές με την παρουσίαση ψευδών πληροφοριών ή εγγράφων ή με την απόκρυψη σχετικών πληροφοριών ή εγγράφων όσον αφορά την ταυτότητα ή/και την εθνικότητά του, που μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την απόφαση,

vii) είναι πιθανόν ότι ο αιτών έχει καταστρέψει ή πετάξει κακόπιστα έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο που θα βοηθούσε στον προσδιορισμό της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του,

viii) ο αιτών έχει υποβάλει την αίτηση μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης απέλασης ή με άλλον τρόπο απομάκρυνσής του,

ix) ο αιτών αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωση λήψης των δακτυλικών αποτυπωμάτων του, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013,

x) ο αιτών εισήλθε παράνομα στη χώρα ή παρέτεινε παράνομα τη διαμονή του και, χωρίς σοβαρό λόγο, δεν παρουσιάσθηκε στις αρχές ή δεν υπέβαλε αίτηση για διεθνή προστασία το συντομότερο δυνατό, δεδομένων των συνθηκών της εισόδου του,

xi) ο αιτών ενδέχεται για σοβαρούς λόγους να θεωρείται ότι συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη ή είχε κατά το παρελθόν απελαθεί για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης,

xii) ο αιτών έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας,

δ) η διαδικασία υπαγωγής του παρόντος άρθρου ολοκληρώνεται υποχρεωτικά κατά την ημέρα της οριστικής καταγραφής, ενώ, σε περίπτωση μεγάλου αριθμού αιτήσεων, δύναται να παραταθεί έως πέντε (5) εργάσιμες ημέρες. Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας εξετάζονται εν συνεχεία με βάση την προτεραιοποίηση αυτή,

ε) με την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. γ', τα ειδικά Κλιμάκια ταχείας συνδρομής της Υπηρεσίας Ασύλου, με τη συμμετοχή του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, ενημερώνουν προφορικά, με τη συνδρομή διερμηνέα, τους αιτούντες για το αποτέλεσμα της διαδικασίας του προηγούμενου εδαφίου, για τον χρόνο που εκτιμάται ότι θα εκδοθεί η απόφαση, για το δικαίωμα παραμονής ιδίως σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης. Ιδιαίτερη πληροφόρηση παρέχεται για τη διαδικασία υπαγωγής σε πρόγραμμα εθελούσιας επιστροφής. Οι ως άνω πληροφορίες μπορούν να παρέχονται και εγγράφως, στη γλώσσα που κατανοούν οι αιτούντες, με απλό και προσιτό τρόπο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 43

Περαιτέρω παραπομπή και μετακίνηση

Κατά το πέμπτο στάδιο της «Περαιτέρω παραπομπής και μετακίνησης»:

α) ο Διοικητής της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα σύνορα της χώρας, λόγω επείγουσών αναγκών εξαιτίας αύξησης αφίξεων ή για την προσήκουσα ολοκλήρωση των διαδικασιών των προηγούμενων άρθρων και ιδίως σε περίπτωση προσώπων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, με απόφασή του δύναται να παραπέμπει τον πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή σε Περιφερειακή Υπηρεσία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης στην ενδοχώρα ή να ορίζει την παραμονή σε άλλες κατάλληλες δομές, για τη συνέχιση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποδοχής και ταυτοποίησης. Κατά τη λήψη της απόφασης λαμβάνονται ιδίως υπόψη η αρχή της οικογενειακής ενότητας και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Για την απόφαση αυτή ενημερώνεται ο αιτών, σύμφωνα με το άρθρο 39 του παρόντος Κώδικα. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται και οι λεπτομέρειες της μεταφοράς των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών μεταξύ των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης,

β) ο Διοικητής της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης με απόφασή του παραπέμπει τους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί χορήγησης διεθνούς προστασίας ή άλλης μορφής προστασίας και οι οποίοι δεν έχουν τίτλο νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα, ή τους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, των οποίων η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε στον πρώτο βαθμό ενόσω παραμένουν στην Περιφερειακή Υπηρεσία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στη χώρα σύμφωνα με το άρθρο 110, στις αρμόδιες υπηρεσίες για την υπαγωγή σε διαδικασίες επανεισοδοχής ή επιστροφής ή απέλασης,

γ) ο Διοικητής του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης με απόφασή του παραπέμπει τους πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς, σε βάρος των οποίων έχει εκδοθεί απόφαση κράτησης κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 50, στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές,

δ) ο Διοικητής του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής παραπέμπει με μέριμνα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης τους αιτούντες διεθνή προστασία, μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στο άρθρο 40 και εφόσον δεν έχει περατωθεί η διαδικασία της εξέτασης της αίτησής τους, σε κατάλληλη δομή για την προσωρινή υποδοχή τους.

Άρθρο 44

Υποχρεώσεις της διοίκησης κατά τις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης

Καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης ο Διοικητής και το προσωπικό του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής μεριμνούν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ανά περίπτωση, ώστε οι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς:

α) να τελούν υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης,

β) να διατηρούν την οικογενειακή τους ενότητα,

γ) να έχουν πρόσβαση σε επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και κάθε απαραίτητη θεραπευτική αγωγή ή ψυχοκοινωνική στήριξη,

δ) να τυγχάνουν, εφόσον ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, της κατάλληλης κατά περίπτωση μεταχείρισης, ιδίως εφόσον είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι και άτομα με αναπηρία, ώστε να εξασφαλίζεται στο μέτρο του δυνατού ότι τα πρόσωπα αυτά παραμένουν στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή τις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές σε ιδιαίτερους και προσβάσιμους χώρους, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης,

ε) να ενημερώνονται επαρκώς για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους,

στ) να έχουν πρόσβαση σε καθοδήγηση και νομική συμβουλή και συνδρομή σχετικά με την κατάστασή τους,

ζ) να διατηρούν επαφή με φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μετανάστευσης και των δικαιωμάτων του ανθρώπου και παρέχουν νομική ή κοινωνική συνδρομή,

η) να έχουν δικαίωμα επικοινωνίας με τους συγγενείς και τα οικεία τους πρόσωπα.

Άρθρο 45

Συνδρομή Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνών Οργανισμών

Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, δύναται να παρέχουν συνδρομή στις διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Λειτουργίας. Η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες δύναται να παρακολουθεί τις ως άνω διαδικασίες, να παρέχει πληρο-

φορίες στους υπαγόμενους σε διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης και να παρέχει κάθε συνδρομή, ανάλογα με την εντολή και τις αρμοδιότητές της. Λεπτομέρειες της συνεργασίας των προηγούμενων εδαφίων ρυθμίζονται με μνημόνια που συνάπτονται μεταξύ της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και των ως άνω φορέων.

Άρθρο 46

Διοικητικά μέτρα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή:

α) προς τους όρους και τις προϋποθέσεις του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης στην οποία διαμένει, σύμφωνα με το άρθρο 39, εφαρμόζεται το άρθρο 61,

β) προς την απόφαση μεταφοράς προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, με αποτέλεσμα να καθίσταται αντικειμενικά αδύνατη εξαιτίας της υποκειμενικής συμπεριφοράς του αιτούντος η υποβολή και εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας στη δομή που παραμένει και εφόσον δεν διαθέτει τίτλο νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα, με απόφαση του Διοικητή της Περιφερειακής Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης παραπέμπεται στις αρμόδιες υπηρεσίες για την υπαγωγή του σε διαδικασίες επανεισδοχής, επιστροφής ή απέλασης, κατά τις κείμενες διατάξεις,

γ) προς την απόφαση μεταφοράς προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, εφόσον έχει ήδη υποβληθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 61 και εάν η μη συμμόρφωση εμποδίζει την απρόσκοπτη ολοκλήρωση των διαδικασιών εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, η υπόθεση εξετάζεται κατά απόλυτη προτεραιότητα εντός είκοσι (20) ημερών, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 88.

Άρθρο 47

Ενημέρωση μετά την υποβολή αιτήματος διεθνούς προστασίας

1. Οι αρμόδιες αρχές, μέσα σε εύλογο χρόνο που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας, ενημερώνουν τον αιτούντα για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται σε σχέση με τις συνθήκες υποδοχής και τις παροχές που προβλέπονται.

2. Η ενημέρωση γίνεται με τη χορήγηση σε αυτόν ενημερωτικού εντύπου σε γλώσσα που κατανοεί, με τρόπο απλό και κατανοητό, λαμβάνοντας υπόψη την ατομική του κατάσταση και την ηλικία του. Το έντυπο αυτό εκδίδεται με μέριμνα της αρμόδιας Αρχής Υποδοχής και περιλαμβάνει πληροφορίες για τους φορείς που παρέχουν νομική ή ψυχολογική συνδρομή, καθώς και για τους φορείς που μπορούν να συνδράμουν τους αιτούντες ή να τους ενημερώνουν για τις υπάρχουσες συνθήκες και υπηρεσίες υποδοχής τους, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

3. Εάν ο αιτών δεν κατανοεί τις γλώσσες στις οποίες έχει εκδοθεί το προαναφερόμενο ενημερωτικό έντυπο, ή εάν είναι αναλφάβητος, ενημερώνεται προφορικά με τη συνδρομή διερμηνέα.

Άρθρο 48

Δελτίο Αιτούντος Διεθνή Προστασία και ταξιδιωτικά έγγραφα

1. Στους αιτούντες χορηγείται δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία υπό τους όρους, τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του Τέταρτου Μέρους του παρόντος Κώδικα.

2. Στους αιτούντες μπορεί να χορηγηθεί ταξιδιωτικό έγγραφο όταν ανακύπτουν σοβαροί ανθρωπιστικοί λόγοι, οι οποίοι υπαγορεύουν την παρουσία τους σε άλλο κράτος, όπως αποδεδειγμένα σοβαροί λόγοι υγείας, υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του άρθρου 24 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 49

Διαμονή και ελευθερία κυκλοφορίας

1. Οι αιτούντες μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην ελληνική επικράτεια ή στην περιοχή που τους ορίζεται με κανονιστικού χαρακτήρα απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου. Ο περιορισμός της ελευθερίας κυκλοφορίας εντός συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής δεν θίγει την αναπαλλοτρίωτη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής και δεν εμποδίζει την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στον παρόντα Κώδικα.

2. Με απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, μπορεί να αποφασίζεται η διαμονή του αιτούντος σε συγκεκριμένο τόπο, μόνο όταν τούτο είναι αναγκαίο για την ταχεία επεξεργασία και την αποτελεσματική παρακολούθηση της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας του ή μόνο για απολύτως αιτιολογημένους λόγους δημοσίου συμφέροντος ή δημόσιας τάξης. Ο περιορισμός μνημονεύεται στο δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία.

3. Στους αιτούντες, στους οποίους έχει καθορισθεί τόπος διαμονής κατά την παρ. 2, παρέχονται υλικές συνθήκες υποδοχής, εφόσον διαμένουν εντός της υποδεικνυόμενης από την απόφαση περιορισμού γεωγραφικής περιοχής. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων της σχετικής απόφασης εκ μέρους των αιτούντων, η παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής διακόπτεται, σύμφωνα με το άρθρο 61 του παρόντος Κώδικα.

4. Ο αιτών, για τον οποίον έχει καθορισθεί περιοχή κυκλοφορίας κατά την παρ. 1 ή τόπος διαμονής κατά την παρ. 2, μπορεί να απομακρυνθεί προσωρινώς, κατόπιν σχετικής αίτησής του, με απόφαση της αρμόδιας Αρχής. Η απόφαση της Αρχής με την οποία απορρίπτεται η αίτηση, λαμβάνεται κατόπιν ατομικής αξιολόγησης και περιέχει πλήρη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία. Άδεια δεν απαιτείται όταν ο αιτών καλείται να παρουσιαστεί σε δημόσια αρχή.

5. Η εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων δεν θίγει την εφαρμογή του άρθρου 40.

6. Οι αιτούντες υποχρεούνται να γνωστοποιούν άμεσα στις αρμόδιες αρχές κάθε μεταβολή του τόπου διαμονής τους όσο εκκρεμεί η αίτησή τους για παροχή διεθνούς

προστασίας, προκειμένου να καθίσταται ευχερής η επικοινωνία των εθνικών αρχών με αυτούς και η απρόσκοπτη διεξαγωγή της διαδικασίας εξέτασης.

Άρθρο 50

Κράτηση των αιτούντων

1. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που αιτείται διεθνή προστασία, δεν κρατείται για τον λόγο μόνο ότι έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, καθώς και ότι εισήλθε παράτυπα ή/και παραμένει στη χώρα χωρίς νόμιμο τίτλο διαμονής.

2. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, μπορεί να κρατηθεί κατ'εξαίρεση, εφόσον είναι αναγκαίο, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα, όπως αυτά που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 3907/2011 (Α' 7). Η έλλειψη κατάλληλων χώρων κράτησης, οι δυσχέρειες εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης των τελούντων σε κράτηση, καθώς και η ευαλωτότητα των αιτούντων κατά την περ. λγ' του άρθρου 1 του παρόντος Κώδικα, συνεκτιμώνται για την επιβολή ή την παράταση της κράτησης. Η κράτηση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επιβάλλεται μόνο για έναν από τους παρακάτω λόγους:

α) για τη διαπίστωση των στοιχείων της ταυτότητας ή της καταγωγής του ή της υπηκοότητάς του, ή

β) προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα, στα οποία βασίζεται η αίτηση διεθνούς προστασίας, η απόκτηση των οποίων θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος, όπως ο κίνδυνος αυτός ορίζεται στην περ. ζ' του άρθρου 18 του ν. 3907/2011, ή

γ) εφόσον συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρμόδιας αρχής της παρ. 4, ή

δ) όταν υπάρχει σημαντικός κίνδυνος διαφυγής, κατά τη έννοια της περ. ιδ' του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013, σύμφωνα με τα κριτήρια της περ. στ' του άρθρου 18 του ν. 3907/2011, τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως και προκειμένου να διασφαλιστεί η υλοποίηση της διαδικασίας μεταφοράς, σύμφωνα με τον ως άνω Κανονισμό, ή

ε) για να αποφασιστεί, στο πλαίσιο διαδικασίας, το δικαίωμα του αιτούντος για είσοδο στο έδαφος.

3. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας ενόσω κρατείται βάσει των σχετικών διατάξεων των νόμων 3386/2005 και 3907/2011, παραμένει υπό κράτηση κατ'εξαίρεση, εφόσον αυτή είναι αναγκαία, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα, όπως αυτά που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 3907/2011. Η κράτηση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επιβάλλεται μόνο για έναν από τους παρακάτω λόγους:

α) για τη διαπίστωση των στοιχείων της ταυτότητας ή της καταγωγής του, ή

β) προκειμένου να προσδιοριστούν τα στοιχεία εκείνα στα οποία βασίζεται η αίτηση διεθνούς προστασίας,

η απόκτηση των οποίων θα ήταν σε άλλη περίπτωση αδύνατη, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής του αιτούντος, όπως ο κίνδυνος αυτός ορίζεται στην περ. ζ' του άρθρου 18 του ν. 3907/2011, ή

γ) όταν τεκμηριώνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι το πρόσωπο είχε ήδη την ευκαιρία πρόσβασης στη διαδικασία χορήγησης ασύλου, ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι ο αιτών υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας προκειμένου να καθυστερήσει απλώς ή να εμποδίσει την εκτέλεση απόφασης επιστροφής, εφόσον πιθανολογείται ότι η εκτέλεση της απόφασης αυτής μπορεί να υλοποιηθεί, ή

δ) εφόσον συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αρμόδιας αρχής της παρ. 4, ή

ε) όταν υπάρχει σημαντικός κίνδυνος διαφυγής, κατά τη έννοια της περ. ιδ' του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013, σύμφωνα με τα κριτήρια της περ. ζ' του άρθρου 18 του ν. 3907/2011, τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως, και προκειμένου να διασφαλιστεί η υλοποίηση της διαδικασίας μεταφοράς σύμφωνα με τον ως άνω Κανονισμό.

4. Η απόφαση κράτησης λαμβάνεται από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή και, προκειμένου περί των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή. Στις περ. α', β', δ' και ε' της παρ. 2 και τις περ. α', β', γ' και ε' της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, η απόφαση κράτησης λαμβάνεται από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο κατόπιν ενημέρωσής τους από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση κράτησης λαμβάνεται από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου κατόπιν ατομικής αξιολόγησης και περιέχει πλήρη και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

5. Η κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα. Καθυστερήσεις των διοικητικών διαδικασιών που δεν μπορούν να αποδοθούν στον αιτούντα, δεν δικαιολογούν συνέχιση της κράτησης. Η κράτηση επιβάλλεται μόνο για όσο διάστημα ισχύουν οι λόγοι που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3. Οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τους λόγους κράτησης που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3, εκτελούνται χωρίς περιττές καθυστερήσεις. Η κράτηση αιτούντος διεθνή προστασία επιβάλλεται για διάστημα μέχρι πενήντα (50) ημερών και δύναται να παρατείνεται περαιτέρω πενήντα (50) ημέρες, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση των οργάνων της παρ. 4, εφόσον εξακολουθούν οι λόγοι που την επέβαλαν. Η συνολική παράταση αυτής της κράτησης δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τα ανώτατα όρια κράτησης, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 30 του ν. 3907/2011. Χρονικά διαστήματα κράτησης που έχουν επιβληθεί βάσει των σχετικών διατάξεων των νόμων 3386/2005 και 3907/2011, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως χρόνος κράτησης κατά την έννοια του άρθρου αυτού και δεν συνηγορούνται κατά τον υπολογισμό των ανωτάτων

ορίων κράτησης. Σε περίπτωση παράτασης της διάρκειας της κράτησης, οι σχετικές αποφάσεις διαβιβάζονται στον Πρόεδρο ή τον υπ' αυτού οριζόμενο Πρωτοδική του Διοικητικού Πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται ο αιτών, ο οποίος κρίνει για τη νομιμότητα της παράτασης της κράτησης και εκδίδει παραχρήμα την απόφασή του, την οποία διατυπώνει συνοπτικώς σε τηρούμενο πρακτικό, αντίγραφο του οποίου διαβιβάζει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική αρχή.

6. Οι κρατούμενοι αιτούντες ενημερώνονται αμέσως εγγράφως, σε γλώσσα που κατανοούν ή μπορεί ευλόγως να υποτεθεί ότι κατανοούν, για τους λόγους κράτησης και τις διαδικασίες που προβλέπονται, σύμφωνα με το επόμενο εδάφιο, για την προσβολή της απόφασης κράτησης, καθώς και για τη δυνατότητα να ζητούν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση, σύμφωνα με την παρ. 7. Οι αιτούντες που κρατούνται σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, έχουν τα δικαιώματα προσφυγής και υποβολής αντιρρήσεων, που προβλέπονται στις παρ. 3 και επόμενες του άρθρου 76 του ν. 3386/2005, τόσο κατά της αρχικής απόφασης κράτησης, όσο και κατά της απόφασης παράτασης αυτής.

7. Οι κρατούμενοι αιτούντες διεθνή προστασία, σε περίπτωση αμφισβήτησης της απόφασης κράτησης και της απόφασης παράτασής της, δικαιούνται δωρεάν νομική συνδρομή, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις του ν. 3226/2004 (Α' 24), οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

8. Η κράτηση του αιτούντος διεθνή προστασία συνιστά σπουδαίο λόγο επιτάχυνσης της διαδικασίας εξέτασης του αιτήματος ασύλου. Για τον λόγο αυτόν, σε περίπτωση κράτησης πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, ενημερώνονται αμέσως τα Κλιμάκια ταχείας συνδρομής, εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της παρ. 6 ή ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, προκειμένου να μεριμνήσουν για την, κατά απόλυτη προτεραιότητα, εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, η οποία ολοκληρώνεται υποχρεωτικά, σε κάθε περίπτωση, εντός είκοσι (20) ημερών από την επιβολή της κράτησης ή την υποβολή της αίτησης.

9. Η κράτηση του αιτούντος διεθνή προστασία συνιστά σπουδαίο λόγο επιτάχυνσης της διαδικασίας εξέτασης της προσφυγής του, σύμφωνα με το άρθρο 97. Σε περίπτωση κράτησης πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος υποβάλλει προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 97, ενημερώνεται άμεσα ο Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών, ο οποίος υποχρεωτικά προβαίνει σε προσδιορισμό της συζήτησης της προσφυγής κατ' απόλυτη προτεραιότητα σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 100. Η απόφαση επί της προσφυγής εκδίδεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από τη συζήτηση αυτής.

Άρθρο 51

Συνθήκες κράτησης των αιτούντων

1. Οι αιτούντες κρατούνται στους χώρους κράτησης που προβλέπονται στο άρθρο 31 του ν. 3907/2011.

2. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν, ώστε οι αιτούντες να κρατούνται κατά κανόνα σε ειδικές εγκαταστάσεις, χω-

ριστά από κρατούμενους του κοινού ποινικού δικαίου και, στο μέτρο του δυνατού, χωριστά από άλλους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που δεν έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας. Όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι οι συνθήκες κράτησης πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.

3. Οι αιτούντες που τελούν υπό κράτηση έχουν πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους.

4. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν, ώστε τα πρόσωπα που εκπροσωπούν την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, καθώς και οι οργανώσεις, οι οποίες βάσει ειδικής συμφωνίας ενεργούν για λογαριασμό της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, να έχουν δυνατότητα επικοινωνίας και να μπορούν να επισκέπτονται τους αιτούντες υπό κράτηση, υπό συνθήκες που δεν θίγουν τον ιδιωτικό βίο των κρατούμενων.

5. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν ώστε: α) να γίνεται πλήρως σεβαστή η ιδιωτική ζωή των οικογενειών που κρατούνται, β) να διασφαλίζεται η δυνατότητα των μελών της οικογένειας, του εκπροσώπου, των νομικών συμβούλων ή συνηγόρων να επισκέπτονται και να επικοινωνούν με τους αιτούντες, καθώς και η δυνατότητα πρόσβασης δημόσιων φορέων και πιστοποιημένων κοινωνικών φορέων, προκειμένου να παράσχουν στους κρατούμενους αιτούντες και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις ευάλωτων προσώπων, νομικές, ψυχοκοινωνικές και ιατρικές υπηρεσίες, υπό συνθήκες που δεν θίγουν τον ιδιωτικό τους βίο. Περιορισμοί στην πρόσβαση αυτή μπορούν να τίθενται μόνο όταν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι για την τήρηση της ασφάλειας και της δημόσιας τάξης ή την ομαλή διοικητική διαχείριση των εγκαταστάσεων κράτησης, που όμως δεν μπορούν να καθιστούν υπερβολικά δυσχερή ή αδύνατη την πρόσβαση αυτή.

6. Οι αιτούντες που τελούν υπό κράτηση, ενημερώνονται συστηματικά για τους κανόνες που εφαρμόζονται στην εγκατάσταση, εντός της οποίας κρατούνται, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, σε γλώσσα που ευλόγως εικάζεται ότι κατανοούν, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν από την υποχρέωση αυτή σε δέοντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και για εύλογη περίοδο, η οποία είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, όταν ο αιτών κρατείται σε συννοριακό φυλάκιο ή σε ζώνη διέλευσης, εφόσον όμως δεν εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα.

7. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν: α) για την παροχή στους αιτούντες, κατά τη διάρκεια της κράτησης, της προσήκουσας ιατρικής φροντίδας, β) για την πρόσβαση των αιτούντων σε υπαίθριους χώρους εντός των εγκαταστάσεων και γ) για τη διασφάλιση του δικαιώματος των αιτούντων για νομική εκπροσώπηση.

Άρθρο 52

Κράτηση ευάλωτων ατόμων και αιτούντων με ειδικές ανάγκες υποδοχής

1. Η υγεία, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας, των αιτούντων υπό κράτηση που είναι ευάλωτα άτομα,

αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των αρμόδιων αρχών. Στις περιπτώσεις κράτησης, οι αρμόδιες αρχές εξασφαλίζουν τακτική παρακολούθηση και επαρκή υποστήριξη, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους, συμπεριλαμβανομένης της υγείας τους.

2. Οι ανήλικοι κρατούνται μόνο σε έσχατη ανάγκη, πάντα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους, και εφόσον αποδειχθεί ότι δεν μπορούν να εφαρμοστούν εναλλακτικά και λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Η κράτηση είναι όσο το δυνατό συντομότερη και καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την άρση της κράτησης και την παραπομπή σε κέντρα φιλοξενίας κατάλληλα για ανήλικους και ποτέ σε σωφρονιστικά ιδρύματα. Σε κάθε περίπτωση, το διάστημα έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας παραπομπής των ανηλίκων σε κέντρα φιλοξενίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι πέντε (25) ημέρες.

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις κατά τους όρους των προηγούμενων εδαφίων και ποτέ δεν κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα. Οι ανήλικοι κρατούνται χωριστά από ενήλικες. Οι ανήλικοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους.

3. Στις οικογένειες υπό κράτηση παρέχεται ξεχωριστό κατάλυμα με τη συγκατάθεση όλων των ενήλικων μελών τους, υπό συνθήκες που διασφαλίζουν την προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις και για εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο πρέπει να είναι όσο το δυνατόν συντομότερο, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν από το προηγούμενο εδάφιο.

4. Οι γυναίκες υπό κράτηση στεγάζονται χωριστά από άντρες, εκτός εάν οι τελευταίοι αποτελούν μέλη της οικογένειάς τους και υπό την προϋπόθεση της συγκατάθεσης όλων των ενδιαφερόμενων. Εξαιρέσεις μπορούν επίσης να ισχύουν όσον αφορά τη χρήση κοινόχρηστων χώρων που έχουν σχεδιαστεί για ψυχαγωγικές ή κοινωνικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χορήγησης γευμάτων. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν, ώστε να αποφεύγεται η κράτηση γυναικών κατά τη διάρκεια της κύησης και για τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό, καθώς και να επιδιώκεται η μεταφορά και διαμονή τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας.

5. Όταν εκλείψουν οι λόγοι που δικαιολογούν την κράτηση ενός αιτούντος, σύμφωνα με το άρθρο 50 του παρόντος Κώδικα, οι αρχές που διέταξαν την κράτηση, με αιτιολογημένη απόφασή τους, αφήνουν ελεύθερο τον αιτούντα και ενημερώνουν αμελλητί τις Αρχές Παραλαβής ή την Αρχή Προσφυγών, εφόσον η αίτηση εκκρεμεί σε δεύτερο βαθμό, προκειμένου η εξέταση της προσφυγής να γίνει υπό τους όρους της παρ. 9 του άρθρου 50.

Άρθρο 53

Οικογένειες

Οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας των αιτούντων διεθνή προστασία που βρίσκονται στην ελληνική

επικράτεια, εφόσον τους παρέχεται στέγαση. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται με τη συναίνεση των αιτούντων.

Άρθρο 54

Ιατρικές εξετάσεις

1. Οι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, υποβάλλονται κατά τη διαδικασία ταυτοποίησής τους σε ιατρικές εξετάσεις, όπως προβλέπεται στο άρθρο 41 και τις σχετικές έγγραφες οδηγίες των αρμόδιων υπηρεσιών για την πρόληψη μετάδοσης νοσημάτων του Υπουργείου Υγείας, προκειμένου να διερευνηθεί εάν πάσχουν από ασθένεια που εγκυμονεί κίνδυνο επιδημίας, κατά τα οριζόμενα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας ή ασθένεια που μεταδίδεται αερογενώς ή με το συγχρωτισμό. Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν για τη λήψη των αναγκαιών για την προάσπιση της δημόσιας υγείας προληπτικών και θεραπευτικών μέτρων και διαχειρίζονται τα ιατρικά δεδομένα των ασθενών, σύμφωνα με την αρχή της εμπιστευτικότητας.

2. Ο ιατρικός έλεγχος πραγματοποιείται με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και συνοδεύεται απαραίτητα από κατάλληλη ενημέρωση των υποβαλλόμενων σε αυτόν σχετικά με τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιείται, καθώς και τη θεραπευτική αγωγή που θα ακολουθηθεί, εφόσον χρειαστεί, σε γλώσσα που οι ενδιαφερόμενοι κατανοούν και λαμβάνοντας υπόψη την ατομική τους κατάσταση, συμπεριλαμβανομένης της ηλικίας και του φύλου τους.

Άρθρο 55

Εκπαίδευση των ανηλίκων

1. Οι ανήλικοι αιτούντες και τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων κατά την παραμονή τους στη χώρα υποχρεούνται να εντάσσονται σε μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να παράσχουν τα αναγκαία και επαρκή μέσα για την υποστήριξη και διευκόλυνση της σχετικής διαδικασίας. Η ένταξη γίνεται υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες και με διευκολύνσεις ως προς την εγγραφή, σε περίπτωση δυσχερειών υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών, και για όσο χρονικό διάστημα δεν εκτελείται μέτρο απομάκρυνσης που εκκρεμεί κατά των ιδίων ή των γονέων τους. Απώλεια του δικαιώματος παρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν επέρχεται αποκλειστικά και μόνο λόγω ενηλικίωσης των ανωτέρω αιτούντων. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

2. Η ένταξη στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της ταυτοποίησης του ανηλίκου. Εάν οι ανήλικοι αιτούντες και τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση της παρ. 1 και δεν εγγράφονται ή δεν παρακολουθούν τα αντίστοιχα σχολικά μαθήματα, επειδή δεν επιθυμούν να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα, οι υλικές συνθήκες υποδοχής περιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο

61 και περαιτέρω επιβάλλονται σε βάρος των ενήλικων μελών της οικογένειας του ανήλικου οι προβλεπόμενες για τους Έλληνες πολίτες διοικητικές κυρώσεις.

3. Για τη διευκόλυνση της ένταξης στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα, προσωρινές εκπαιδευτικές δράσεις, στο πλαίσιο της άτυπης εκπαίδευσης, μπορούν να παρέχονται μεταξύ άλλων και εντός των κέντρων φιλοξενίας. Οι δράσεις αυτές δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την τυπική εκπαίδευση.

4. Όταν, για ειδικούς λόγους που αφορούν τον ανήλικο, είναι αδύνατη η πρόσβασή του στο εκπαιδευτικό σύστημα, λαμβάνονται τα κατάλληλα προς τούτο μέτρα, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Παιδείας και Θρησκευμάτων, μπορούν να ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής των παρ. 3 και 4.

Άρθρο 56

Πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Η πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν περιορίζεται στους ανήλικους αιτούντες, αλλά μπορεί να αφορά και ενήλικες αιτούντες, και για όσο χρονικό διάστημα δεν εκτελείται μέτρο απομάκρυνσης που εκκρεμεί κατά των ιδίων.

Άρθρο 57

Απασχόληση

1. Οι αιτούντες διεθνή προστασία, μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάθεσης της αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εάν δεν έχει ληφθεί πρωτοδικής απόφαση από την αρμόδια Αρχή και η καθυστέρηση δεν μπορεί να αποδοθεί σε αυτούς, έχουν δικαίωμα ουσιαστικής πρόσβασης στην αγορά εργασίας υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

2. Οι αιτούντες διεθνή προστασία, εφόσον κατέχουν «δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία» ή «δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού», τα οποία έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την περ. κδ' του άρθρου 2 του π.δ. 113/2013 (Α' 146), το άρθρο 75 του παρόντος Κώδικα και την περ. δ της παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ. 114/2010 (Α' 195) αντίστοιχα, έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε εξαρτημένη εργασία ή την παροχή υπηρεσιών ή έργου και καθόλη τη διάρκεια ισχύος του δελτίου.

3. Το δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας ανακαλείται αυτοδικαίως σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, η οποία δεν έχει ανασταλτικό χαρακτήρα, και οι αιτούντες δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στη χώρα.

4. Οι αιτούντες υποχρεούνται να ενημερώνουν την αρμόδια Αρχή Υποδοχής για κάθε έναρξη επαγγέλματος ή για κάθε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας που συνάπτουν, με την προσκόμιση βεβαίωσης έναρξης εργασιών ή αντιγράφου της σύμβασης ή της αναγγελίας πρόσληψης στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.Υ.Π.Α.) ή την αναγγελία πρόσληψης στην ΕΡΓΑΝΗ. Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής εφαρμόζεται το άρθρο 61 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 58

Επαγγελματική κατάρτιση

1. Οι αιτούντες έχουν πρόσβαση στην εγγραφή και παρακολούθηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης με τους ίδιους όρους, όπως οι Έλληνες πολίτες, ασχέτως του αν έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση που συνδέεται με σύμβαση απασχόλησης, προϋποθέτει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 57 του παρόντος Κώδικα.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Μετανάστευσης και Ασύλου, προβλέπονται οι ειδικότεροι όροι αξιολόγησης προσόντων, εφόσον οι αιτούντες δεν διαθέτουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Άρθρο 59

Γενικοί κανόνες για τις υλικές συνθήκες υποδοχής και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

1. Η αρμόδια Αρχή Υποδοχής, σε συνεργασία με τους κατά περίπτωση αρμόδιους κρατικούς φορείς, διεθνείς οργανισμούς και πιστοποιημένους κοινωνικούς φορείς, μεριμνά για την παροχή στους αιτούντες υλικών συνθηκών υποδοχής μέσω εθνικών, ενωσιακών ή άλλων πόρων. Οι υλικές συνθήκες υποδοχής μπορεί να παρέχονται σε είδος ή υπό τη μορφή οικονομικού βοήθηματος και εξασφαλίζουν στους αιτούντες ένα επαρκές βιοτικό επίπεδο, το οποίο εγγυάται τη συντήρησή τους και προστατεύει τη σωματική και ψυχική τους υγεία, με γνώμονα τον σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Το ίδιο βιοτικό επίπεδο εξασφαλίζεται και στην περίπτωση των αιτούντων που τελούν υπό κράτηση. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται στην περίπτωση των ευάλωτων προσώπων, σύμφωνα με την περ. λγ', του άρθρου 1 του παρόντος Κώδικα.

2. Για τις ανάγκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική ασφάλιση, αποδίδεται στους αιτούντες διεθνή προστασία Προσωρινός Αριθμός Ασφάλισης και Υγειονομικής Περίθαλψης Αλλοδαπού (Π.Α.Α.Υ.Π.Α.). Ο Π.Α.Α.Υ.Π.Α. χορηγείται ταυτόχρονα με τον αριθμό που αναγράφεται στο ειδικό δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία που εκδίδεται από την Υπηρεσία Ασύλου, αντιστοιχείται με αυτόν και παραμένει ενεργός καθόλη τη διάρκεια εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Ο κάτοχος του Π.Α.Α.Υ.Π.Α. έχει πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας βάσει των προβλεπόμενων στο άρθρο 33 του ν. 4368/2016 (Α' 21). Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας για οποιονδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στον παρόντα Κώδικα, και η οποία δεν έχει ανασταλτικό χαρακτήρα, ο Π.Α.Α.Υ.Π.Α. απενεργοποιείται αυτόματα και ο δικαιούχος παύει να έχει πρόσβαση στις ανωτέρω υπηρεσίες. Κατ' εξαίρεση, όταν η απορριπτική απόφαση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας αφορά ασυνόδευτο ανήλικο, ο Π.Α.Α.Υ.Π.Α. παραμένει ενεργός έως την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής ή την ενηλικίωση του ασυνόδευτου ανήλικου, ο οποίος εξακολουθεί να έχει πρόσβαση στις ανωτέρω υπηρεσίες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας

ας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Προστασίας του Πολίτη, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Μετανάστευσης και Ασύλου και Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

3. Η παροχή του συνόλου ή μέρους των υλικών συνθηκών υποδοχής της παρ. 1 τελεί υπό την προϋπόθεση ότι οι αιτούντες δεν εργάζονται ή ότι η εργασία τους δεν αποφέρει επαρκείς πόρους που να τους εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο, επαρκές για τη διαφύλαξη της υγείας τους και της συντήρησής τους, κατ' αναλογία με τα εισοδηματικά κριτήρια του άρθρου 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94).

Άρθρο 60

Ρυθμίσεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής

1. Εφόσον η στέγαση των αιτούντων παρέχεται σε είδος, λαμβάνει μία από τις κατωτέρω μορφές ή αποτελεί συνδυασμό τους:

α) χώρος που χρησιμοποιείται προς τον σκοπό της στέγασης των αιτούντων κατά τη διάρκεια της εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας που ασκείται στα σύνορα ή σε ζώνες διέλευσης,

β) κέντρα φιλοξενίας, τα οποία μπορεί να λειτουργούν σε δημόσια ή ιδιωτικά κτίρια κατάλληλα διαμορφωμένα, υπό τη διαχείριση δημόσιων ή ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών φορέων ή διεθνών οργανισμών και εξασφαλίζουν κατάλληλο βιοτικό επίπεδο,

γ) ιδιωτικές κατοικίες, διαμερίσματα, ξενοδοχεία που μισθώνονται στο πλαίσιο στεγαστικών προγραμμάτων για αιτούντες και υλοποιούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς μη κερδοσκοπικούς φορείς ή διεθνείς οργανισμούς. Όλες οι παραπάνω μορφές στέγασης τελούν υπό την εποπτεία της αρμόδιας Αρχής Υποδοχής, σε συνεργασία με τους κατά περίπτωση συναρμόδιους κρατικούς φορείς.

2. Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων κράτησης, σύμφωνα με τα άρθρα 50 και 51 του παρόντος Κώδικα, διασφαλίζεται ότι:

α) οι οικογένειες στεγάζονται στον ίδιο χώρο και οι εξαρτώμενοι ενήλικες με ειδικές ανάγκες υποδοχής στεγάζονται μαζί με τους ενήλικες συγγενείς που, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, έχουν την ευθύνη αυτών, ενώ λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής,

β) οι αιτούντες έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με συγγενείς, νομικούς συμβούλους, εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και άλλους πιστοποιημένους κοινωνικούς φορείς. Προκειμένου να παρέχεται συνδρομή στους αιτούντες, παρέχεται πρόσβαση στα μέλη της οικογένειας, στους νομικούς συμβούλους, στους εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και άλλους πιστοποιημένους κοινωνικούς φορείς. Η δυνατότητα αυτή μπορεί να περιορίζεται προσωρινά και μόνο για λόγους που σχετίζονται με την ασφάλεια των φιλοξενούμενων και των χώρων φιλοξενίας,

γ) λαμβάνονται υπόψη για την παραπομπή σε κατάλληλο χώρο φιλοξενίας ζητήματα που αφορούν το φύλο,

την ηλικία και την υπαγωγή των αιτούντων στην κατηγορία των ευάλωτων προσώπων,

δ) λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα από το προσωπικό των χώρων που διαβιούν οι αιτούντες για την αποφυγή βιαιοπραγιών και βίας σχετιζόμενης με το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της διάστασης της ταυτότητας φύλου, σεξουαλικής κακοποίησης και παρενόχλησης εντός των κέντρων φιλοξενίας,

ε) η μεταφορά αιτούντων σε άλλο χώρο στέγασης πραγματοποιείται μόνον όταν είναι αναγκαία και εφόσον έχει διασφαλιστεί η δυνατότητά τους να ενημερώνουν τους νομικούς τους συμβούλους για τη μεταφορά και τη νέα τους διεύθυνση.

3. Το προσωπικό που εργάζεται σε χώρους φιλοξενίας διαθέτει την κατάλληλη κατάρτιση, δεσμεύεται από κώδικα δεοντολογίας και υποχρεούται να τηρεί εξεμύθεια για προσωπικά δεδομένα, των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή επ' ευκαιρία αυτών, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

4. Οι φορείς διαχείρισης των κέντρων φιλοξενίας μπορούν να επιτρέπουν στους αιτούντες να συμμετέχουν στη διαχείριση των υλικών μέσων και άυλων παραμέτρων της ζωής στα κέντρα, με σκοπό την καλύτερη οργάνωση της λειτουργίας των κέντρων και την κατά το δυνατόν αυτόνομη διαβίωση των αιτούντων.

5. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορούν κατ' εξαίρεση να θεσπίζονται με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου ειδικότεροι όροι, όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής, διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο παρόν άρθρο, για εύλογη χρονική περίοδο, η οποία είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, όταν:

α) απαιτείται εκτίμηση των ειδικών αναγκών του αιτούντος άσυλο, σύμφωνα με το άρθρο 62 του παρόντος Κώδικα ή

β) έχουν εξαντληθεί προσωρινά οι διαθέσιμες δυνατότητες στέγασης.

Σε κάθε περίπτωση, η παρέκκλιση από τα ως άνω δεν αίρει την υποχρέωση της αρμόδιας Αρχής Υποδοχής για παροχή στους αιτούντες των υλικών και άυλων μέσων για την κάλυψη των βασικών αναγκών διαβίωσής τους.

6. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα με:

α) Την υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων και εν γένει προγραμμάτων παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής,

β) τη συγκέντρωση, καταγραφή, διαχείριση και παρακολούθηση αιτημάτων στέγασης για την ομαλή εκτέλεση των στεγαστικών προγραμμάτων,

γ) τη μίσθωση καταλυμάτων, τις τεχνικές προδιαγραφές, τις εγκαταστάσεις και τον απαραίτητο εξοπλισμό για την ομαλή εκτέλεση των στεγαστικών προγραμμάτων,

δ) τη διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση θέσεων στέγασης για την ομαλή εκτέλεση των στεγαστικών προγραμμάτων,

ε) την εγκατάσταση και την αποχώρηση των ωφελούμενων στεγαστικών προγραμμάτων από θέσεις στέγασης,

στ) τους κανόνες διαμονής και συμβίωσης σε θέσεις στέγασης στο πλαίσιο στεγαστικών προγραμμάτων,

ζ) την παροχή υπηρεσιών υποδοχής - υλικών και γεικνών- στους διαμένοντες σε θέσεις στέγασης των στεγαστικών προγραμμάτων,

η) την παροχή, διακοπή και τον περιορισμό των υλικών συνθηκών υποδοχής όσον αφορά τα εν λόγω στεγαστικά προγράμματα,

θ) την εποπτεία από την αρμόδια Αρχή Υποδοχής της πληρότητας και ποιότητας των παρεχόμενων συνθηκών υποδοχής στα εν λόγω στεγαστικά προγράμματα, καθώς και κάθε άλλο συναφές με τα παραπάνω ζητήματα.

Άρθρο 61

Περιορισμός ή διακοπή των υλικών συνθηκών υποδοχής

1. Με απόφαση της αρμόδιας Αρχής Υποδοχής, οι υλικές συνθήκες υποδοχής περιορίζονται ή, σε εξαιρετικές και ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις, διακόπτονται, όταν οι αιτούντες:

α) εφόσον τους παρέχεται στέγαση, εγκαταλείπουν τους χώρους φιλοξενίας στους οποίους έχουν παραπεμφθεί, χωρίς να ενημερώσουν την κατά περίπτωση αρμόδια διοίκηση ή δεν έχουν λάβει τυχόν απαιτούμενη άδεια ή εγκαταλείπουν τον τόπο διαμονής που έχει καθορίσει η αρμόδια Αρχή κατά την παρ. 2 του άρθρου 49 του παρόντος Κώδικα, χωρίς να έχουν λάβει τυχόν απαιτούμενη άδεια,

β) δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις δήλωσης στοιχείων, όπως διεύθυνσης κατοικίας ή διαμονής, συμβάσεων εργασίας που συνάπτουν ή αυτοπρόσωπης παράστασης, ή δεν ανταποκρίνονται στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή δεν προσέρχονται, στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης της αίτησής τους για παροχή διεθνούς προστασίας, σε προσωπική συνέντευξη εντός της προθεσμίας που τάσσεται από τις Αρχές Παραλαβής και Εξέτασης,

γ) έχουν υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση κατά την έννοια της περ. κδ' του άρθρου 1 του παρόντος Κώδικα.

Για τις περ. α' και β', όταν ο αιτών εντοπισθεί ή προσέλθει αυτοβούλως στην αρμόδια Αρχή, λαμβάνεται ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση, βασιζόμενη στους λόγους της εγκατάλειψης, σχετικά με την ανανέωση της παροχής μερικών ή όλων των υλικών συνθηκών υποδοχής που είχαν περιορισθεί ή διακοπεί.

2. Η αρμόδια Αρχή Υποδοχής περιορίζει τις υλικές συνθήκες υποδοχής, όταν διαπιστώνει ότι ο αιτών, χωρίς δικαιολογημένη αιτία, δεν έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας το συντομότερο δυνατόν μετά την άφιξη του στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας.

3. Η αρμόδια Αρχή Υποδοχής διακόπτει την πρόσβαση στις υλικές συνθήκες υποδοχής, όταν διαπιστωθεί ότι ο αιτών έχει αποκρύψει οικονομικούς πόρους και έχει, κατά συνέπεια, επωφεληθεί με τρόπο αθέμιτο από τις υλικές συνθήκες υποδοχής.

4. Σε περιπτώσεις σοβαρής παραβίασης του Κανονισμού Λειτουργίας των κέντρων φιλοξενίας, η οποία διαταράσσει την ομαλή λειτουργία των κέντρων και τη συμβίωση των ατόμων σε αυτά ιδίως όταν επιδεικνύεται ιδιαίτερα βίαιη συμπεριφορά, επιβάλλεται ως κύρωση η διακοπή της παροχής υλικών συνθηκών. Παράλληλα,

ενημερώνεται άμεσα ο οικείος Αστυνομικός Διευθυντής και προκειμένου περί των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, ο αρμόδιος για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικός Διευθυντής, προκειμένου να διακριβώσει εάν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της περ. δ' της παρ. 2 ή της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 50 του παρόντος Κώδικα. Εφόσον πρόκειται για ασυνόδευτο ανήλικο, η αρμόδια Αρχή Υποδοχής οφείλει, πριν από την επιβολή της διακοπής της στέγασης, να απευθυνθεί στις υπηρεσίες αρωγής και/ή στις δικαστικές αρχές που είναι αρμόδιες για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων, προκειμένου να μεριμνήσουν για την τοποθέτηση του ανηλίκου σε δομή που αρμόζει στις ανάγκες του και να διατάξουν τυχόν άλλα μέτρα αρωγής, εφόσον τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις.

5. Η απόφαση για περιορισμό ή διακοπή παροχής των υλικών συνθηκών υποδοχής ή η απόφαση με την οποία επιβάλλεται η κύρωση της παρ. 4, λαμβάνεται από την αρμόδια Αρχή Υποδοχής σε ατομική και αντικειμενική βάση και οφείλει να είναι αιτιολογημένη. Κατά τη λήψη της απόφασης διακοπής ή περιορισμού των υλικών συνθηκών υποδοχής ή επιβολής της κύρωσης της παρ. 4, λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση του προσώπου, ιδίως όταν πρόκειται για ευάλωτα πρόσωπα. Η απόφαση περιορισμού ή διακοπής των υλικών συνθηκών υποδοχής δεν μπορεί να αφορά την πρόσβαση του αιτούντος σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του παρόντος Κώδικα και δεν καθιστά αδύνατη την πρόσβαση εκ μέρους των αιτούντων σε βασικά μέσα που εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Οι αποφάσεις περιορισμού ή διακοπής της παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής ή επιβολής της κύρωσης της παρ. 4 γνωστοποιούνται στους αιτούντες σε γλώσσα που κατανοούν.

6. Οι υλικές συνθήκες υποδοχής δεν διακόπτονται ούτε περιορίζονται πριν ληφθεί η απόφαση σύμφωνα με την παρ. 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Άρθρο 62

Γενική αρχή για τα ευάλωτα πρόσωπα και αξιολόγηση των ειδικών αναγκών υποδοχής των ευάλωτων προσώπων

1. Κατά την εφαρμογή του άρθρου 61 λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των ευάλωτων προσώπων.

2. Η εκτίμηση του κατά πόσον τα πρόσωπα που εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις είναι ευάλωτα, γίνεται κατά τη διαδικασία ταυτοποίησής τους κατά τις διαδικασίες καταγραφής και ιατρικού ελέγχου του άρθρου 41 ανεξάρτητα από την εκτίμηση των αναγκών διεθνούς προστασίας, βάσει του Δεύτερου Μέρους του παρόντος Κώδικα.

3. Οι ειδικές συνθήκες υποδοχής εφαρμόζονται για τα πρόσωπα της παρ. 1 αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της παρ. 2 του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα, ειδικά όμως

για τους ανηλίκους οι ειδικές συνθήκες εφαρμόζονται μετά την ταυτοποίηση. Η ειδική κατάσταση των αιτούντων, ακόμη και εάν καταστεί εμφανής σε μεταγενέστερο στάδιο της διαδικασίας εξέτασης αίτησης διεθνούς προστασίας, λαμβάνεται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, και η εξέλιξη της κατάστασής τους παρακολουθείται συστηματικά.

4. Μόνο τα ευάλωτα πρόσωπα θεωρούνται ότι έχουν ειδικές ανάγκες υποδοχής και συνεπώς επωφελούνται των ειδικών συνθηκών υποδοχής.

5. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να ενημερώνουν άμεσα το Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων, σύμφωνα με τα άρθρα 76 και 79 του ν. 4781/2021 (Α' 31), σε περίπτωση που εντοπίζουν θύματα εμπορίας ανθρώπων.

Άρθρο 63 Ανήλικοι

1. Το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των αρμόδιων Αρχών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κώδικα. Στους ανηλίκους διασφαλίζεται ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης για τη σωματική, ψυχική, διανοητική, ηθική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Για την εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου, λαμβάνονται υπόψη ιδίως οι δυνατότητες επανένωσης της οικογένειας, η ποιότητα ζωής και η κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου, ζητήματα ασφάλειας και προστασίας, ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος να καταστεί ο ανήλικος θύμα εμπορίας ανθρώπων, και οι απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

2. Οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές εξασφαλίζουν την πρόσβαση ανηλίκων που είναι θύματα κάθε μορφής κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή ένοπλων συγκρούσεων, σε υπηρεσίες αποκατάστασης, καθώς και την παροχή σε αυτούς της κατάλληλης ψυχολογικής φροντίδας και εξειδικευμένης θεραπείας, εφόσον τούτο απαιτείται.

3. Οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές μεριμνούν ώστε οι ανήλικοι να έχουν πρόσβαση σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την ηλικία και το φύλο τους, εντός των κέντρων φιλοξενίας, καθώς και σε δραστηριότητες ανοικτού χώρου.

4. Οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές μεριμνούν ώστε τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων ή οι ανήλικοι αιτούντες να διαμένουν με τους γονείς τους, τα ανήλικα άγαμα αδέρφια τους ή με τον ενήλικο συγγενή που έχει την ευθύνη τους σύμφωνα με τον νόμο, εφόσον αυτό είναι προς το μείζον συμφέρον των εν λόγω ανηλίκων.

Άρθρο 64 Ασυνόδευτοι και χωρισμένοι ανήλικοι

1. Οι αρμόδιες αρχές στα σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια, καθώς και κάθε αρμόδια Αρχή που διαπιστώνει την είσοδο στην ελληνική επικράτεια ασυνόδευτου ανηλίκου ή χωρισμένου ανηλίκου, ενημερώνει αμελλητί την πλησιέστερη Εισαγγελική Αρχή, την

Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ή οποιαδήποτε άλλη Αρχή είναι αρμόδια για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και των χωρισμένων ανηλίκων.

2. Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης είναι υπεύθυνη για την υποδοχή και ταυτοποίηση των ασυνόδευτων ανηλίκων στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή στις Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές. Στο πλαίσιο αυτό μεριμνά επίσης, μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, για την άμεση ανάθεση της φροντίδας του χωρισμένου ανηλίκου στον ενήλικο συγγενή του, εφόσον αυτό κρίνεται ότι εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου. Ο συγγενής ασκεί καθήκοντα εκπροσώπου του ανηλίκου για τις πράξεις που του αναθέτει ρητά ο αρμόδιος Εισαγγελέας.

Άρθρο 65 Αρμοδιότητες Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

1. Αρμόδια Αρχή για την προστασία, την επιτροπεία και την εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ανηλίκων και των χωρισμένων ανηλίκων ορίζεται η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, η οποία, σε συνεργασία με άλλες αρχές, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους:

α) Μεριμνά για την αναζήτηση των μελών της οικογένειας του ασυνόδευτου ανηλίκου και του χωρισμένου ανηλίκου, με τη συνδρομή πιστοποιημένων φορέων και οργανώσεων, το συντομότερο δυνατόν αφότου υποβληθεί αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας. Εάν υπάρχει κίνδυνος να απειληθεί η ζωή ή η ακεραιότητα του ανηλίκου ή των στενών συγγενών του, ιδίως εάν αυτοί διαμένουν στη χώρα καταγωγής, η συλλογή, επεξεργασία και διαβίβαση των πληροφοριών που αφορούν τα εν λόγω πρόσωπα, γίνεται εμπιστευτικά, ώστε να μην διακυβεύεται η ασφάλειά τους.

β) Μεριμνά για την παραπομπή και συνοδεία των ασυνόδευτων ανηλίκων σε ειδικά κέντρα φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων ή σε άλλου είδους καταλύματα κατάλληλα για ανηλίκους ή σε άλλα κέντρα φιλοξενίας, εφόσον υπάρχουν κατάλληλα διαμορφωμένοι προς τούτο χώροι, για όσο χρόνο διαρκεί η παραμονή τους στη χώρα ή έως ότου τοποθετηθούν σε ανάδοχη οικογένεια ή σε εποπτευόμενα διαμερίσματα. Οι μεταβολές του τόπου διαμονής των ασυνόδευτων ανηλίκων περιορίζονται στο ελάχιστο και μόνο εφόσον είναι αναγκαίες. Ειδικότερα μεριμνά για:

βα) Τη διαχείριση των αιτημάτων στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων, την προτεραιοποίησή τους με κριτήρια ευαλωτότητας ή αναπηρίας και τον συντονισμό των ενεργειών μετάβασης, τοποθέτησης και φιλοξενίας τους σε κατάλληλα διαμορφωμένα κέντρα φιλοξενίας που λειτουργούν συνεργαζόμενοι κρατικοί και μη φορείς.

ββ) Τη διαχείριση θέσεων προσωρινής φιλοξενίας, όπως ασφαλείς ζώνες, που λειτουργούν συνεργαζόμενοι κρατικοί και μη φορείς για την κάλυψη των άμεσων αναγκών στέγασης ασυνόδευτων ανηλίκων.

βγ) Τον έλεγχο της εφαρμογής των προδιαγραφών λειτουργίας των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

βδ) Την παρακολούθηση και τακτική αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από τα κέντρα φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων.

βε) Τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών των κέντρων φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, μέσω της συστηματικής διερεύνησης των δυσχερειών που παρουσιάζονται και της παροχής διαρκούς εκπαίδευσης και υποστήριξης του προσωπικού τους.

βστ) Τη διαχείριση των αιτημάτων επείγουσας φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, οι οποίοι εντοπίζονται από τις αστυνομικές αρχές, κάθε άλλη αρχή ή υπηρεσία ή φορείς της κοινωνίας των πολιτών ή τρίτα πρόσωπα, και στερούνται ασφαλούς ή γνωστής διαμονής.

γ) Μεριμνά για τη στέγαση ανηλίκων μαζί με τους ενήλικους συγγενείς τους ή σε οικογένεια που θα έχει την επιμέλεια του ανηλίκου ή με άλλα ενήλικα πρόσωπα κατάλληλα για να αναλάβουν τη φροντίδα τους, εφόσον αυτό εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων και έχουν λάβει χώρα διαδικασίες ανάθεσης της φροντίδας στα πρόσωπα αυτά σύμφωνα με τον νόμο. Η γνώμη του ανηλίκου λαμβάνεται υπόψη ανάλογα με την ηλικία του και τον βαθμό της ωριμότητάς του.

δ) Διασφαλίζει την από κοινού στέγαση και συμβίωση των αδελφών, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, το φύλο, την ωριμότητα και γενικά το συμφέρον κάθε ανηλίκου.

ε) Μεριμνά για τη φιλοξενία των ασυνόδευτων ανηλίκων που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος, σε εποπτευόμενα διαμερίσματα, χωρίς να θίγεται η προστασία της ανηλικότητας. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζονται οι εποπτευόμενοι φορείς, οι ελάχιστες προδιαγραφές και οι προβλεπόμενοι όροι και διαδικασίες για την επιλογή, παραπομπή, διαμονή και ολοκλήρωση της παρεχόμενης φιλοξενίας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

στ) Συντονίζει τις ενέργειες που απαιτούνται για τη μετεγκατάσταση ασυνόδευτων ανηλίκων προς άλλα κράτη στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών.

ζ) Οργανώνει και τηρεί το Μητρώο Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 26 του ν. 4554/2018 (Α' 130). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Μετανάστευσης και Ασύλου ρυθμίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες αναφορικά με τη μεταφορά του Μητρώου και τη διαλειτουργικότητά του με τα Μητρώα των άρθρων 24 και 25 του ν. 4554/2018, το δικαίωμα πρόσβασης, τήρησης, ενημέρωσης, επικαιροποίησης και επεξεργασίας των προσώπων των αρμόδιων υπηρεσιών και των προσώπων στις οποίες τηρούνται τα Μητρώα.

η) Συντονίζει τη δράση όλων των υπηρεσιών και φορέων, δημόσιων ή ιδιωτικών, που εμπλέκονται σε ζητήματα προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως υγεία, εκπαίδευση, εργασία, και καθορίζει την εθνική στρατηγική για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων σε συνεργασία με τις υπόλοιπες αρμόδιες αρχές, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους.

θ) Συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, όργανα ή/και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων κρατών

για την ανάληψη πρωτοβουλιών, τη λήψη μέτρων και την υλοποίηση προγραμμάτων που συμβάλλουν στην προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

ι) Μεριμνά για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το ζήτημα της προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων και την ανάπτυξη δράσεων εθελοντικού χαρακτήρα.

ια) Ενημερώνεται και διατυπώνει γνώμη σχετικά με ρυθμίσεις οι οποίες πρόκειται να περιληφθούν σε νόμο ή κανονιστική πράξη και αφορούν την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων.

2. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου:

α) λαμβάνει το ταχύτερο δυνατό κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσει ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει επίτροπο κατά τα οριζόμενα στον ν. 4554/2018 και το άρθρο 67 του παρόντος Κώδικα, ή εκπρόσωπο, προκειμένου να επωφεληθεί των δικαιωμάτων του που προβλέπονται στον Κώδικα,

β) είναι αρμόδια για την εφαρμογή του θεσμού της επιτροπείας ή την εξασφάλιση εκπροσώπησης των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων και μεριμνά για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας των αναγκαίων μέσων για την εκπροσώπηση ή επιτροπεία τους,

γ) μεριμνά ώστε οι ανάγκες των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων να καλύπτονται δεόντως, κατά την εφαρμογή του παρόντος Κώδικα, από τον διορισμένο επίτροπο ή εκπρόσωπο, αξιολογεί τακτικά την κατάσταση του ανηλίκου και μεριμνά για την ύπαρξη των αναγκαίων και ενδεδειγμένων μέσων επιτροπείας ή εκπροσώπησης και κάνει χρήση των εργαλείων που έχει ήδη αναπτύξει με γνώμονα τη βέλτιστη ποιοτική και ποσοτική επιτροπεία ή εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων, προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την υπόδειξη του επιτρόπου ή του εκπροσώπου και τον διορισμό τούτου μέσω του καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιου Εισαγγελέα και ενημερώνει τον ασυνόδευτο ανήλικο προς τούτο. Δύναται να αναθέσει την ευθύνη και τις αρμοδιότητες της εκπροσώπησης σε νομικό πρόσωπο επιφορτισμένο με τη μέριμνα και την ευημερία των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων. Το νομικό πρόσωπο υποδεικνύει υποχρεωτικά ένα φυσικό πρόσωπο προκειμένου να επιτελεί τα καθήκοντα του εκπροσώπου. Κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής παρακολουθεί και τηρεί στοιχεία για τον αριθμό των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων που τελούν υπό επιτροπεία ή εκπροσώπηση, τα τυχόν προβλήματα που εντοπίζει κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς της και γενικότερα για οποιοδήποτε θέμα αφορά την επιτροπεία ή την εκπροσώπηση των ασυνόδευτων ή χωρισμένων ανηλίκων.

Ο εκπρόσωπος του ασυνόδευτου ανηλίκου εκπροσωπεί τους ασυνόδευτους ανηλικούς σε όλες τις διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες για τις οποίες έχει εξουσιοδοτηθεί, συμμετέχει ενεργά στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή του ανηλίκου, τον βοηθά να ενταχθεί στο νέο περιβάλλον και τον προετοιμάζει για τις μελλοντικές καταστάσεις που θα αντιμετωπίσει.

Ο επίτροπος ή εκπρόσωπος ασκεί τα καθήκοντά του κατά τρόπο που να διασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον και τη συνολική ευημερία του ανηλίκου, ενεργώντας πάντοτε με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων. Δεν μπορεί να οριστεί ως επίτροπος ή εκπρόσωπος πρόσωπο, τα συμφέροντα του οποίου συγκρούονται ή ενδέχεται να συγκρουσθούν με τα συμφέροντα του ασυνόδευτου ή χωρισμένου ανηλίκου. Το πρόσωπο που έχει οριστεί ως επίτροπος ή εκπρόσωπος, αντικαθίσταται από την αρμόδια εισαγγελική αρχή μόνο σε περίπτωση αδυναμίας εκπροσώπησης ή επιτροπείας για πραγματικούς ή νομικούς λόγους,

δ) πραγματοποιεί σε τακτά χρονικά διαστήματα αξιολόγηση των ληφθέντων μέτρων υλοποίησης της επιτροπείας ή εκπροσώπησης, προκειμένου να είναι δυνατή η μέτρηση του αποτελέσματος και του κοινωνικού αντικτύπου των θεσμών αυτών, καθώς και να προσδιορίζονται τα αναγκαία μέτρα και οι ενέργειες που πρέπει να λαμβάνονται για την απρόσκοπτη υλοποίησή τους,

ε) μεριμνά για την τοποθέτηση ασυνόδευτων ανηλίκων σε ανάδοχες οικογένειες και την εποπτεία τους, σύμφωνα με τον ν. 4538/2018 (Α' 85).

3. Το προσωπικό των φορέων που ασχολείται με υποθέσεις ασυνόδευτων ανηλίκων και χωρισμένων ανηλίκων και τα άτομα που επιλαμβάνονται της φροντίδας, διαθέτει και λαμβάνει συνεχώς κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες των ανηλίκων. Το προσωπικό αυτό δεσμεύεται από κώδικα δεοντολογίας και έχει καθήκον εξεμύθειας για τα προσωπικά δεδομένα των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή επ' ευκαιρία εκτέλεσης αυτών.

Άρθρο 66 Επιτροπεία

1. Υπό επιτροπεία τίθεται ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής ηλικίας κάτω των 18 ετών, ο οποίος φθάνει στο ελληνικό έδαφος χωρίς να συνοδεύεται από πρόσωπο που ασκεί, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τη γονική του μέριμνα ή την επιμέλειά του, ή χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο συγγενή που ασκεί στην πράξη τη φροντίδα του, και για όσο χρόνο η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν έχει ανατεθεί σε κάποιο άλλο πρόσωπο σύμφωνα με τον νόμο.

2. Όργανα της επιτροπείας ασυνόδευτων ανηλίκων είναι ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών, ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου και το Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του άρθρου 19 του ν. 4554/2018 (Α' 130).

3. Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων, οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου κατά τα άρθρα 1589 έως 1654 ΑΚ ασκούνται από τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων και όπου δεν υπάρχει, από τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Ειδικά για τις περιπτώσεις άρσης της διαφωνίας μεταξύ του επιτρόπου ασυνόδευτων ανηλίκων και του Εποπτικού Συμβουλίου Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, αποφασίζει ο αρμόδιος κατά τόπον Εισαγγελέας Ανηλίκων, και όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών.

4. Προκειμένου περί ασυνόδευτων ανηλίκων, οι φορείς παραπομπής, ήτοι κάθε δημόσια αρχή και υπηρεσία, ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός που εντοπίζει ασυνόδευτο ανήλικο, όπως ιδίως η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, η Υπηρεσία Ασύλου και η Ελληνική Αστυνομία, ενημερώνουν άμεσα και δίχως καθυστέρηση τον αρμόδιο Εισαγγελέα, ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος. Ο Εισαγγελέας, ενεργώντας ως προσωρινός επίτροπος και μέχρι τον διορισμό επιτρόπου, μεριμνά για την άμεση ανάθεση της νομικής εκπροσώπησης του ασυνόδευτου ανηλίκου σε κατάλληλο φυσικό πρόσωπο, ώστε το τελευταίο να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες, ιδίως σε αυτές που προβλέπονται στο άρθρο 76 του παρόντος Κώδικα.

5. Ο αρμόδιος Εισαγγελέας διορίζει τον επίτροπο του ασυνόδευτου ανηλίκου στον συντομότερο δυνατό χρόνο. Αν δεν βρίσκεται κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διοριστεί επίτροπος, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1592 ΑΚ, η επιτροπεία του ανηλίκου ανατίθεται σε επαγγελματία επίτροπο που υποδεικνύει η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Η διάταξη του άρθρου 1600 ΑΚ δεν εφαρμόζεται κατά την επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων.

6. Συγχρόνως, ο αρμόδιος Εισαγγελέας αναθέτει τα έργα του εποπτικού συμβουλίου στο Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ανεξάρτητα από το αν διορίστηκε ως επίτροπος του ασυνόδευτου ανηλίκου επαγγελματίας επίτροπος ή άλλο πρόσωπο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1592 ΑΚ.

7. Ο διορισμός του επιτρόπου ασυνόδευτου ανηλίκου καταχωρίζεται σε ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στη γραμματεία της Εισαγγελίας Πρωτοδικών. Η γραμματεία της Εισαγγελίας ενημερώνει με κάθε πρόσφορο μέσο τον επίτροπο και τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τον διορισμό. Η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων ενημερώνει τον φορέα παραπομπής για τον διορισμό του επιτρόπου και ο φορέας παραπομπής ενημερώνει άμεσα τον ανήλικο σε γλώσσα που κατανοεί.

8. Οι διαδικασίες του παρόντος άρθρου οφείλουν να διενεργούνται δίχως καθυστέρηση στον συντομότερο δυνατό χρόνο.

9. Ο διορισμός του επαγγελματία επιτρόπου γίνεται πάντοτε υπό την επιφύλαξη αντικατάστασής του, με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα, σύμφωνα με το άρθρο 1597 ΑΚ, είτε από άλλον επαγγελματία επίτροπο σε περίπτωση που αλλάξει ο τόπος διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου είτε από συγγενή ή από άλλο κατάλληλο φυσικό πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 1592 ΑΚ. Σε αυτήν την περίπτωση, ο αρχικώς διορισμένος επίτροπος μεριμνά εγκαίρως και οπωσδήποτε πριν από την αναχώρηση του ανηλίκου, ώστε να ειδοποιηθούν τόσο ο αρμόδιος Εισαγγελέας του νέου τόπου διαμονής του ασυνόδευτου ανηλίκου όσο και τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας

Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, προκειμένου να προβούν στον διορισμό νέου επιτρόπου. Την αντικατάσταση του επιτρόπου δύναται να ζητήσει και ο ίδιος ο ανήλικος με αίτημά του.

10. Ο διορισμός νέου επιτρόπου συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παύση του προηγούμενου από τα καθήκοντά του. Με επιμέλεια της Εισαγγελέας του νέου τόπου διαμονής, ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο ο προηγούμενος επίτροπος, ο Εισαγγελέας του προηγούμενου τόπου διαμονής και η Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τον νέο διορισμό.

11. Στην εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία το συμφέρον του ασυνόδευτου ανηλίκου επιβάλλει την αλλαγή του τόπου διαμονής του και στον νέο τόπο διαμονής δεν ανευρίσκεται εγκαίρως επαγγελματίας επίτροπος ή άλλο κατάλληλο φυσικό πρόσωπο κατά την έννοια της περ. 3 του άρθρου 1592 ΑΚ, ορίζεται ως προσωρινός επίτροπος του ανηλίκου ο Εισαγγελέας ανηλίκων ή όπου δεν υπάρχει, ο κατά τόπον αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών, και επέρχεται η αυτοδίκαιη παύση του προηγούμενου από τα καθήκοντά του.

12. Ο επαγγελματίας επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων ασκεί ιδίως τις αρμοδιότητες της κάτωθι παραγράφου στην έκταση και υπό τους όρους που αναφέρονται ειδικότερα στη σύμβαση που συνάπτει με τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

13. Ο επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Μεριμνά για την κάλυψη καθημερινών βασικών αναγκών επιβίωσης, δηλαδή τη διατροφή του ανηλίκου μέσω παραπομπής σε φορείς που παρέχουν γεύματα σε καθημερινή βάση, τη στέγαση μέσω κατάθεσης αιτήματος φιλοξενίας σε δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων της Ειδικής Γραμματείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και την παρακολούθηση του σχετικού αιτήματος.

β) Εκπροσωπεί και συνδράμει τον ανήλικο σε όλες τις δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες, ιδίως στη διαδικασία ασύλου, οικογενειακής επανένωσης, επιστροφής και χορήγησης άδειας παραμονής. Ο επίτροπος ασυνόδευτων ανηλίκων θεωρείται και εκπρόσωπος ασυνόδευτων ανηλίκων, κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

γ) Συνεπικουρεί τον ανήλικο ενώπιον των Μονάδων Υγείας κατά την παροχή υγειονομικής φροντίδας.

δ) Δύναται να υποβάλει αίτηση ασύλου ή χορήγησης άδειας παραμονής για λογαριασμό του ανηλίκου, λαμβάνοντας υπόψη την επιθυμία του ανάλογα με την ωριμότητά του. Ο ανήλικος άνω των δεκαπέντε (15) ετών δύναται να υποβάλει ο ίδιος αίτηση ασύλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα.

ε) Ασκεί τα προβλεπόμενα ένδικα μέσα και βοηθήματα κατά διοικητικών ή δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τον ανήλικο, καθώς και διοικητικές προσφυγές διά του πληρεξουσίου δικηγόρου.

στ) Μεριμνά για την προστασία του ανηλίκου κατά την παραμονή του στη χώρα και κατά τη διαδικασία επιστροφής του στη χώρα καταγωγής, σύμφωνα με τον ν. 3907/2011.

ζ) Μεριμνά για τη διασφάλιση δωρεάν νομικής συνδρομής και διερμηνείας προς τον ανήλικο.

η) Μεριμνά για τη διασφάλιση ψυχολογικής υποστήριξης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προς τον ανήλικο.

θ) Μεριμνά για την εκπαίδευση και μόρφωση του ανηλίκου. Ενδεικτικά, φροντίζει για την εγγραφή του ανηλίκου στην τυπική ή μη τυπική εκπαίδευση, για την εκμάθηση της ελληνικής, της μητρικής γλώσσας, ξένων γλωσσών κ.λπ.

ι) Μεριμνά για τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας.

ια) Προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου για την ανάθεση της πραγματικής φροντίδας του ανηλίκου σε κατάλληλη οικογένεια (ανάδοχη οικογένεια), σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ιβ) Μεριμνά για τον σεβασμό και την ελεύθερη έκφραση και ανάπτυξη των πολιτικών, φιλοσοφικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων του ανηλίκου.

ιγ) Μεριμνά για την ανεύρεση της οικογένειας του ανηλίκου και την επανένωσή του με αυτήν, εφόσον συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον του.

ιδ) Είναι σε επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές για κάθε διαδικασία που αφορά τον ανήλικο, με εκπρόσωπο του κέντρου φιλοξενίας του ή με τους αναδόχους του ανηλίκου, με τον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα, με τον νομικό εκπρόσωπο του ανηλίκου, με φορείς της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και με διεθνείς οργανισμούς, για κάθε ζήτημα που αφορά τον ανήλικο.

ιε) Διατηρεί τακτική επικοινωνία με τον ανήλικο, τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, και μεριμνά για την ανάπτυξη σχέσης εμπιστοσύνης με τον ανήλικο και την κατανόηση των αναγκών και των στόχων του.

ιστ) Ενημερώνει τον ανήλικο σε απλή και φιλική προς αυτόν γλώσσα, την οποία κατανοεί, για τις δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες και για όλες τις υποθέσεις που τον αφορούν. Ο επίτροπος συνεργάζεται με τον νομικό συμπαραστάτη του ασυνόδευτου ανηλίκου. Επίσης, διασφαλίζει τη δυνατότητα του ανηλίκου να συμμετέχει ουσιαστικά σε όλες τις αποφάσεις που τον αφορούν.

ιζ) Μεριμνά, ώστε ο ανήλικος να επωφεληθεί από κάθε κοινωνική παροχή.

ιη) Επιλαμβάνεται αμέσως σε επείγουσες περιπτώσεις που αφορούν τον ανήλικο ευθύς μόλις ειδοποιηθεί από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή ή τρίτο ή και τον ίδιο τον ανήλικο.

ιθ) Συμπεριφέρεται στον ασυνόδευτο ανήλικο με στοργή και σεβασμό, χωρίς καμία διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, κοινωνικής προέλευσης, θρησκευτικών, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή χαρακτηριστικών φύλου.

κ) Ενημερώνεται και ενεργεί, σύμφωνα με τις ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις, σε περίπτωση κίνησης διαδικασιών διαπίστωσης ανηλικότητας.

κα) Μεριμνά για την επικοινωνία του τέκνου με τη φυσική του οικογένεια.

14. Ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου εμπιστεύεται τη διαβίωση και την πραγματική φροντίδα του ανηλίκου σε κατάλληλο κέντρο φιλοξενίας, μετά την πράξη τοποθέτησης της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

15. Ο επίτροπος ασυνόδευτου ανηλίκου μπορεί, με την άδεια του εποπτικού συμβουλίου και του αρμόδιου Εισαγγελέα, να εμπιστεύεται τη διαβίωση και την πραγματική φροντίδα του ανηλίκου σε κατάλληλη μονάδα ημιαυτόνομης διαβίωσης ή σε κατάλληλους αναδόχους γονείς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

16. Εφόσον ορίστηκε επαγγελματίας επίτροπος, η διαβίωση και πραγματική φροντίδα του ανηλίκου ανατίθεται πάντοτε σε τρίτους, υπό τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

17. Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που αναλαμβάνουν την πραγματική φροντίδα του ανηλίκου, οφείλουν να συνεργάζονται με τον επίτροπο προς το συμφέρον του ανηλίκου.

18. Κάθε απόφαση οποιουδήποτε οργάνου της επιτροπείας λαμβάνεται μετά από αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος του ασυνόδευτου ανηλίκου. Η διάταξη του άρθρου 1647 ΑΚ εφαρμόζεται και για τους ασυνόδευτους ανηλίκους. Για τις περιπτώσεις της παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 4554/2018, η αξιολόγηση και ο καθορισμός του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου διενεργείται από το Εποπτικό Συμβούλιο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, κατόπιν υποβολής αιτιολογημένης πρότασης από τον επίτροπο και αφού ληφθεί προηγουμένως υπόψη η γνώμη του ανηλίκου, ανάλογα πάντα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

19. Οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου λαμβάνονται βάσει προτύπων διαδικασιών αξιολόγησης και καθορισμού του βέλτιστου συμφέροντος, τα οποία εκπονούνται από τη Μονάδα Θεσμικής Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σύμβασης των επαγγελματιών επιτρόπων και μέρος του Κανονισμού Λειτουργίας του Εποπτικού Συμβουλίου.

20. Οι διατάξεις των άρθρων 1589 έως 1654 ΑΚ εφαρμόζονται συμπληρωματικά, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

21. Ο επαγγελματίας επίτροπος ευθύνεται μόνο για πράξεις ή παραλείψεις κατά παράβαση των όρων της σύμβασής του, των εσωτερικών κανονισμών στους οποίους έχει συννομολογήσει και των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 67

Θύματα βασανιστηρίων και βίας

1. Τα θύματα βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας, πιστοποιούνται με ιατρική γνωμάτευση από δημόσιο νοσοκομείο, στρατιωτικό νοσοκομείο ή κατάλληλα εκπαιδευμένους ιατρούς δημόσιων φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας, συμπεριλαμβανομένων των

ιατροδικαστών, και λαμβάνουν την αναγκαία περίθαλψη για τη βλάβη που προκλήθηκε, ιδίως πρόσβαση σε κατάλληλη ιατρική και ψυχολογική θεραπεία ή περίθαλψη.

2. Το προσωπικό των φορέων που ασχολείται με υποθέσεις θυμάτων βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας, διαθέτει και συνεχίζει να λαμβάνει κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις ανάγκες αυτών και έχει καθήκον εχεμύθειας για τα προσωπικά δεδομένα των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή επ' ευκαιρία εκτέλεσης αυτών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Άρθρο 68

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται σε όλες τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται στο έδαφος της ελληνικής επικράτειας, περιλαμβανομένων των συνόρων ή στις ζώνες διέλευσης της χώρας, καθώς και στις διαδικασίες ανάκλησης χορηγηθέντος καθεστώτος διεθνούς προστασίας.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους δεν εφαρμόζονται επί αιτήσεων διπλωματικού ή εδαφικού ασύλου, που υποβάλλονται σε ελληνικές διπλωματικές αρχές και μόνιμες αντιπροσωπείες στο εξωτερικό.

3. Η ερμηνεία και εφαρμογή του παρόντος Μέρους γίνονται σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης και το διεθνές δίκαιο για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη σχετική διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία και νομολογία.

Άρθρο 69

Αίτηση διεθνούς προστασίας

1. Κάθε πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας. Η αίτηση υποβάλλεται ενώπιον των Αρχών Παραλαβής, οι οποίες διενεργούν αμέσως την πλήρη καταγραφή της. Η πλήρης καταγραφή περιλαμβάνει τουλάχιστον τα στοιχεία ταυτότητας, τη χώρα καταγωγής του αιτούντος, το όνομα του πατέρα, της μητέρας, του/της συζύγου και των τέκνων του, τη διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας εφόσον υπάρχει, βιομετρικά στοιχεία αναγνώρισης, πλήρη αναφορά των λόγων για τους οποίους ο αιτών ζητά διεθνή προστασία, διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής, τη γλώσσα στην οποία επιθυμεί να εξεταστεί η αίτησή του καθώς και, αν ο αιτών επιθυμεί, ορισμό αντικλήτου.

2. Εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι δυνατή η πλήρης καταγραφή, σύμφωνα με την παρ. 1, μετά από απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, οι Αρχές Παραλαβής μπορούν να προβαίνουν, το αργότερο εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της αίτησης, σε απλή καταγραφή των ελάχιστων απαραίτητων στοιχείων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται υποχρεωτικά η γλώσσα στην οποία επιθυμεί να εξεταστεί η αίτησή του και στη συνέχεια να προβαίνουν κατά προτεραιότητα

τα στην πλήρη καταγραφή της παρ. 1, σε συγκεκριμένη ημερομηνία, για την οποία ενημερώνεται ο αιτών και η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν των δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη μερική καταγραφή της αίτησης. Στην περίπτωση αυτή χορηγείται στον αιτούντα έγγραφο που φέρει τα στοιχεία του και φωτογραφία του, το οποίο παραδίδει κατά την οριστική καταγραφή, οπότε και αυτό αντικαθίσταται από το δελτίο αιτούντος ασύλου, σύμφωνα με το άρθρο 75 του παρόντος Κώδικα.

3. Η αίτηση διεθνούς προστασίας θεωρείται κατατεθειμένη από την ημερομηνία της πλήρους καταγραφής, σύμφωνα με την παρ. 1 ή 2, από την οποία αρχίζουν οι σχετικές προθεσμίες για την εξέτασή της, σύμφωνα με το άρθρο 88 του παρόντος Κώδικα.

4. Εάν ο αιτών, για τον οποίο έχει διενεργηθεί απλή καταγραφή, δηλώσει ότι δεν επιθυμεί τη διενέργεια πλήρους καταγραφής της αίτησής του για διεθνή προστασία, ενημερώνεται για τις συνέπειες της απόφασής του και για το γεγονός ότι οφείλει να εγκαταλείψει τη χώρα, εφόσον δεν είναι κάτοχος τίτλου διαμονής, και η υπόθεση τίθεται στο αρχείο με απόφαση του Προϊσταμένου του αρμόδιου Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου. Παράλληλα, ο αιτών ενημερώνεται για την δυνατότητα να υπαχθεί σε διαδικασίες οικειοθελούς επαναπατριsmού και, εφόσον επιθυμεί, του παρέχεται κάθε συνδρομή προκειμένου να διευκολυνθεί στον επαναπατριsmό του, διαφορετικά, εφόσον υφίσταται ήδη σε ισχύ απόφαση επιστροφής ή επανεισδοχής ή απέλασης σε βάρος του, παραπέμπεται στην αρμόδια Αρχή που επιμελείται της εκτέλεσης των διαδικασιών επιστροφής, επανεισδοχής ή απέλασης.

5. Αν πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, για τον οποίο έχει διενεργηθεί απλή καταγραφή, δεν εμφανιστεί για την πλήρη καταγραφή της κατά την ορισθείσα ημερομηνία σύμφωνα με την παρ. 2, η υπόθεση τίθεται στο αρχείο με απόφαση του Προϊσταμένου του αρμόδιου Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον υφίσταται ήδη σε ισχύ απόφαση επιστροφής ή επανεισδοχής ή απέλασης σε βάρος του αιτούντος, ενημερώνεται άμεσα η αρμόδια Αρχή, που επιμελείται της εκτέλεσης των ως άνω διαδικασιών. Παράλληλα, εφόσον ο πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής διαμένει σε Κέντρο Υποδοχής ή Φιλοξενίας, ενημερώνεται και ο Προϊστάμενος του Κέντρου.

6. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής διασφαλίζουν την άσκηση του δικαιώματος κατάθεσης αίτησης διεθνούς προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών θα παρουσιασθεί αυτοπροσώπως ενώπιόν τους.

7. α. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής δύναται να καταθέσει αίτηση διεθνούς προστασίας, ενόσω υπάγεται σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης του άρθρου 40 του παρόντος Κώδικα, τελώντας σε καθεστώς περιορισμού της ελευθερίας εντός Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή Κλειστής Ελεγχόμενης Δομής. Η αίτηση δύναται να υποβάλλεται ενώπιον των Περιφερειακών Αρχών Υποδοχής και Ταυτοποίησης, οι οποίες διενεργούν αμέσως πλήρη καταγραφή σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

β. Πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, ο οποίος βρίσκεται υπό κράτηση κατά την κείμενη νομοθεσία, δύ-

νεται να δηλώσει ότι επιθυμεί να καταθέσει αίτηση διεθνούς προστασίας. Στην περίπτωση αυτή, οι αρμόδιες Αρχές Κράτησης μεριμνούν για την άμεση σύνταξη και υποβολή έγγραφης σχετικής δήλωσης. Στη συνέχεια, η αίτηση διεθνούς προστασίας καταγράφεται από τις Αρχές Κράτησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 (απλή καταγραφή), σε διασυνδεδεμένο με την Αρχή Παραλαβής ηλεκτρονικό σύστημα, εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών. Οι αρχές κράτησης, σε συνεργασία με την Αρχή Παραλαβής, μεριμνούν για τη μεταγωγή του κρατούμενου ενώπιον της Αρχής αυτής, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πλήρης καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την παρ. 1, σε συγκεκριμένη ημερομηνία, η οποία έχει καθορισθεί από την Αρχή Παραλαβής, για την οποία ενημερώνεται ο αιτών από τις Αρχές Κράτησης ή τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Υποδοχής και Ταυτοποίησης και η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν των επτά (7) εργάσιμων ημερών από τη μερική καταγραφή της αίτησης. Εάν ο αιτών αφεθεί ελεύθερος πριν την πραγματοποίηση πλήρους καταγραφής, οφείλει να προσέλθει κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία για την οποία έχει ενημερωθεί σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής, ώστε να προγραμματιστεί η πλήρης καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας. Στην περίπτωση αυτή, χορηγείται στον αιτούντα έγγραφο που φέρει τα στοιχεία του και φωτογραφία του, το οποίο παραδίδει κατά την οριστική καταγραφή, οπότε και αυτό αντικαθίσταται από το δελτίο αιτούντος ασύλου, σύμφωνα με το άρθρο 75 του παρόντος Κώδικα. Σε περίπτωση που ο αιτών δεν επιθυμεί την πλήρη καταγραφή της αίτησής του, εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 5.

8. Το πρόσωπο που εκφράζει επιθυμία κατάθεσης αίτησης διεθνούς προστασίας είναι αιτών άσυλο, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. γ' του άρθρου 1.

9. Αν η αίτηση διεθνούς προστασίας υποβληθεί σε μη αρμόδια αρχή, αυτή υποχρεούται να ειδοποιήσει αμέσως την αρμόδια Αρχή Παραλαβής με τον προσφορότερο τρόπο και να παραπέμψει σε αυτήν τον αιτούντα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Η Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου μεριμνά για την ενημέρωση και κατάρτιση των αρχών στις οποίες είναι πιθανόν να απευθυνθεί όποιος επιθυμεί να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας, ιδίως την Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα και την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, σχετικά με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τη διαδικασία κατάθεσης της αίτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, ώστε να ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι σχετικά με τον τόπο και τρόπο κατάθεσης αίτησης διεθνούς προστασίας.

10. Ο αιτών μπορεί να υποβάλει αίτηση εξ' ονόματος και των μελών της οικογένειάς του. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα ενήλικα μέλη με δικαιοπρακτική ικανότητα πρέπει να συναινούν εγγράφως στην κατάθεση της αίτησης εξ' ονόματός τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, να έχουν την ευκαιρία να υποβάλουν οι ίδιοι την αίτησή τους. Πριν ζητηθεί η συναίνεση, κάθε ενήλικος, μέλος της οικογένειας, προσέρχεται υποχρεωτικά αυτοπροσώπως και ενημερώνεται κατ' ιδίαν σχετικά με τις συναφείς

διαδικαστικές συνέπειες της αυτοπρόσωπης κατάθεσης αίτησης και σχετικά με το δικαίωμά του να υποβάλει αυτοτελή αίτηση διεθνούς προστασίας. Η συναίνεση ζητείται κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης.

11. Αιτών που αποκτά τέκνο μετά την είσοδό του στη χώρα δύναται να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας εξ ονόματος του τέκνου, η κατάθεση της οποίας συνοδεύεται από τη ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου. Η αίτηση αυτή συνενώνεται με την αίτηση διεθνούς προστασίας του αιτούντος γονέα, σε όποιο στάδιο και βαθμό της διαδικασίας βρίσκεται αυτή.

12. Ο ανήλικος άνω των δεκαπέντε (15) ετών, ασυνόδευτος ή μη, δύναται να υποβάλει αυτοτελώς αίτηση διεθνούς προστασίας. Σε περίπτωση ασυνόδευτου ανηλίκου, εφαρμόζεται περαιτέρω το άρθρο 80 του παρόντος Κώδικα.

13. Ο ανήλικος κάτω των δεκαπέντε (15) ετών, υποβάλει αίτηση διά του ενήλικου μέλους της οικογένειάς του ή δια εκπροσώπου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 14 και στο άρθρο 80 του παρόντος Κώδικα.

14. Ο επίτροπος του ανηλίκου, καθώς και ο εκπρόσωπος του ξενώνα στον οποίο φιλοξενείται ο ανήλικος, μπορούν να καταθέτουν αίτηση διεθνούς προστασίας εξ ονόματος του ανηλίκου, εφόσον με βάση εξατομικευμένη εκτίμηση της προσωπικής κατάστασής του θεωρούν ότι ο ανήλικος έχει ενδεχομένως ανάγκη διεθνούς προστασίας. Τα πρόσωπα αυτά καθίστανται αυτοδικαίως αντίκλητοι και όλες οι επιδόσεις, σύμφωνα με το άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα, γίνονται και προς αυτούς.

15. Ο ανήλικος παρίσταται αυτοπροσώπως κατά την κατάθεση της αίτησης διεθνούς προστασίας, εκτός αν αυτό είναι αδύνατο για λόγους ανωτέρας βίας που βεβαιώνονται σε σχετικό έγγραφο δημόσιας Αρχής, και εκπροσωπείται από ενήλικο μέλος της οικογένειάς του ή εκπρόσωπο, σύμφωνα με το άρθρο 80 του παρόντος Κώδικα.

16. Η Υπηρεσία Ασύλου, εάν υφίσταται επείγουσα ανάγκη, μπορεί να επικουρείται από ελληνόγλωσσο προσωπικό που διατίθεται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, το οποίο θα παρέχει κάθε τεχνική και επιχειρησιακή συνδρομή για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας. Ιδίως, θα παρέχει συνδρομή για τη διενέργεια των καταγραφών των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, την ανάλογη εφαρμογή της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 95 και για κάθε άλλη διοικητική ενέργεια που αφορά τη διεκπεραίωση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

Άρθρο 70

Ενημέρωση και παροχή συμβουλών σε κέντρα κράτησης και σημεία εισόδου στην ελληνική επικράτεια

1. Πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι βρίσκονται σε κέντρα κράτησης ή σημεία διέλευσης συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των ζωνών διέλευσης, στα εξωτερικά σύνορα, λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας. Η Υπηρεσία Ασύλου, σε συνεργασία με τις αρχές που δραστηριοποιούνται στα σημεία αυτά ή με πιστοποιη-

μένες οργανώσεις, μεριμνά για την παροχή της πληροφόρησης σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας. Στα εν λόγω κέντρα κράτησης και σημεία διέλευσης παρέχεται δυνατότητα διερμηνείας στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου.

2. Οι πιστοποιημένες οργανώσεις και τα πρόσωπα που ενημερώνουν και συμβουλεύουν τους πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, σύμφωνα με την παρ. 1, έχουν πρόσβαση στα σημεία διέλευσης των συνόρων, περιλαμβανομένων των ζωνών διέλευσης, στα εξωτερικά σύνορα, εκτός εάν συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης ή λόγοι που υπαγορεύονται από τη διοικητική διαχείριση του συγκεκριμένου σημείου διέλευσης των συνόρων και επιβάλλουν τον περιορισμό του δικαιώματος αυτού. Οι περιορισμοί αυτοί δεν θα πρέπει να περιορίζουν αυστηρά την πρόσβαση και να την καθιστούν αδύνατη.

3. Τα κριτήρια και η διαδικασία πιστοποίησης των οργανώσεων που προβλέπονται στο άρθρο αυτό και κάθε άλλο ειδικότερο ή τεχνικό θέμα που αφορά στην πιστοποίηση, καθώς και οποιαδήποτε άλλη λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου.

Άρθρο 71

Ο ρόλος της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες

1. Η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες:

α) Έχει πρόσβαση στις Περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σε χώρους κράτησης και σωφρονιστικά ιδρύματα, καθώς επίσης και σε ζώνες διέλευσης αερολιμένων ή λιμένων όπου κρατούνται ή διαμένουν αιτούντες διεθνούς προστασίας. Για τη διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας των αιτούντων με τους ανωτέρω εκπροσώπους διατίθεται κατάλληλος χώρος από την αρμόδια αρχή, που δέχεται την αίτηση ή στην οποία κρατούνται οι αιτούντες.

β) Έχει πρόσβαση στις πληροφορίες για τις ατομικές αιτήσεις διεθνούς προστασίας για την πρόοδο της διαδικασίας και τις αποφάσεις που λαμβάνονται, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών συμφωνεί.

γ) Παρουσιάζει τις απόψεις της κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της, βάσει του άρθρου 35 της Σύμβασης της Γενεύης, ενώπιον των αρμοδίων αρχών, σχετικά με τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας.

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται σε οργανώσεις οι οποίες ενεργούν για λογαριασμό της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα βάσει συμφωνίας με τις αρμόδιες κρατικές Αρχές.

Άρθρο 72

Αιτούντες που χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων

1. Οι Αρχές Παραλαβής εκτιμούν μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας ή σε όποιο σημείο της διαδικασίας ανακύψουν οι σχετικές ανάγκες, εάν ο αιτών χρήζει ειδικών

διαδικαστικών εγγυήσεων, λόγω, μεταξύ άλλων, ηλικίας, φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, ψυχικών διαταραχών ή ως συνέπεια βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

2. Εφόσον κριθεί ότι αιτούντες χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, τους εξασφαλίζεται επαρκής υποστήριξη, ώστε να μπορούν να απολαύουν των δικαιωμάτων και να συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις του παρόντος Μέρους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Μορφές επαρκούς υποστήριξης συνιστούν ιδίως η δυνατότητα επιπλέον διαλειμμάτων κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, σύμφωνα με το άρθρο 82, η δυνατότητα στον αιτούντα να κινείται κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης εάν αυτό καθίσταται αναγκαίο από την κατάσταση υγείας του, καθώς και η επιείκεια σε μη μείζονες ανακρίβειες και αντιφάσεις, εφόσον αυτές σχετίζονται με την κατάσταση της υγείας του.

3. Όταν η κατάλληλη υποστήριξη του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να παρέχεται εντός του πλαισίου των διαδικασιών της παρ. 9 του άρθρου 88 και του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, ιδίως όταν προκύπτει ότι ο αιτών χρήζει ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων συνεπεία βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, δεν εφαρμόζεται ή παύει να εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων αυτών στα πρόσωπα αυτά. Όταν τα πρόσωπα της παρ. 1 εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 110 του παρόντος Κώδικα, τότε τους παρέχονται οι εγγυήσεις της παρ. 3 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 73

Δικαίωμα παραμονής αιτούντων - Εξαιρέσεις

1. Οι αιτούντες επιτρέπεται να παραμένουν στη χώρα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας στον πρώτο βαθμό και απαγορεύεται η απομάκρυνσή τους με οποιονδήποτε τρόπο.

2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις:

α) υποβολής μεταγενέστερης αίτησης σύμφωνα με το άρθρο 94 του παρόντος Κώδικα,

β) όπου οι αρμόδιες αρχές είτε παραδίδουν τον αιτούντα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, σύμφωνα με τον ν. 3251/2004 (Α' 127), είτε εκδίδουν αυτόν σε τρίτη χώρα, με την εξαίρεση της χώρας καταγωγής του αιτούντος, είτε σε διεθνή ποινικά δικαστήρια με βάση τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας. Η παράδοση ή η έκδοση δεν πρέπει να οδηγεί σε έμμεση ή άμεση επαναπροώθηση του ενδιαφερόμενου κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 33 της Σύμβασης της Γενεύης ή σε κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, του άρθρου 7 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, του άρθρου 3 της Διεθνούς Σύμβασης της Νέας Υόρκης κατά των Βασανιστηρίων, του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, των άρθρων 4 και 19 του Χάρτη των Θεμελιώ-

δών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του άρθρου 5 του Συντάγματος. Κανένας δεν εκδίδεται πριν εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της αίτησής του, εφόσον επικαλείται φόβο δίωξης στο εκζητούν κράτος.

3. Το δικαίωμα παραμονής του αιτούντος στη χώρα, σύμφωνα με την παρ. 1, δεν θεμελιώνει δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής.

4. Στις περιπτώσεις της παρ. 2 έχει εφαρμογή το άρθρο 110 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 74

Εγγυήσεις για τους αιτούντες

1. Οι αιτούντες κατά την εφαρμογή του παρόντος Μέρους έχουν δικαιώματα, τα οποία πρέπει να γίνονται σεβαστά σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

2. Κατά την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται εγγράφως, σε γλώσσα που κατανοούν, με απλό και προσιτό τρόπο, προκειμένου πράγματι να κατανοούν το περιεχόμενο του εγγράφου:

α) για τη διαδικασία που ακολουθείται,

β) για τα δικαιώματά τους,

γ) για το καθήκον συνεργασίας τους με τις εθνικές αρχές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και για τις υποχρεώσεις τους,

δ) για τις συνέπειες της παραβίασης του καθήκοντος συνεργασίας με τις εθνικές αρχές λόγω μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους. Ιδιαίτερη υπόμνηση γίνεται για τις συνέπειες της μη ανεύρεσής τους στον δηλωθέντα τόπο διαμονής ή στη δηλωθείσα διεύθυνση, της ρητής ή σιωπηρής ανάκλησης της αίτησής τους, της μη αυτοπρόσωπης παράστασης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας,

ε) για το καθήκον εχεμύθειας των αρχών και το γεγονός ότι οι πληροφορίες που παρέχουν στις αρχές κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησής τους, δεν θα αποκαλυφθούν στους φερόμενους ως φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης,

στ) για τις προθεσμίες και τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, ώστε να συμμορφωθούν με την υποχρέωση υποβολής των στοιχείων που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησής τους,

ζ) για τις συνέπειες της απόρριψης της αίτησής τους, καθώς και για τις δυνατότητες προσβολής της, την προθεσμία προς άσκηση προσφυγής, το όργανο ενώπιον του οποίου ασκείται και πού αυτό εδρεύει, τις συνέπειες παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής καθώς και για τη δυνατότητα και τους όρους παροχής δωρεάν νομικής συνδρομής στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υπουργικής απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 4375/2016 (Α' 51),

η) για τις δυνατότητες εθελούσιου επαναπατρισμού τους. Η Υπηρεσία Ασύλου σε συνεργασία με άλλες αρχές ή με πιστοποιημένες οργανώσεις, εφόσον χρειαστεί, συνδράμει τους αιτούντες στην κατανόηση του εγγράφου ενημέρωσης. Οι αιτούντες υπογράφουν το έγγραφο ενημέρωσης που τους χορηγείται επί του οποίου και δηλώνουν εάν έχουν πράγματι κατανοήσει το περιεχόμενό του. Αντίγραφο του εγγράφου με την υπογραφή του αι-

τούντος διατηρείται στον φάκελο του αιτούντος που τηρείται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής. Οι πληροφορίες τους παρέχονται εγκαίρως ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματά τους και να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 83 του παρόντος Κώδικα. Οι πληροφορίες αυτές δύναται να παρέχονται περαιτέρω και τηλεφωνικά, με αυτοματοποιημένο τρόπο.

3. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες διερμηνέα για να υποβάλουν την αίτησή τους και να εκθέσουν την υπόθεσή τους στις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής, για τη διεξαγωγή συνέντευξης ή προφορικής ακρόασης, καθώς και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, εφόσον δεν μπορεί να εξασφαλισθεί η αναγκαία επικοινωνία χωρίς αυτόν. Η δαπάνη της διερμηνείας βαρύνει το Δημόσιο. Η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας, όπου αυτή απαιτείται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, δύναται να παρέχεται και εξ αποστάσεως με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών μέσων επικοινωνίας, σε περίπτωση που η φυσική παρουσία διερμηνέα δεν είναι πρόσφορη. Εφόσον είναι αποδεδειγμένα αδύνατη η παροχή διερμηνείας στη γλώσσα επιλογής του αιτούντος, παρέχεται διερμηνεία στην επίσημη γλώσσα της χώρας καταγωγής του αιτούντος ή σε άλλη γλώσσα που ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς νοηματικής γλώσσας. Οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης μεριμνούν, ώστε να λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου ξενόγλωσσων εγγράφων που τυχόν κατατίθενται ενώπιόν τους, ακόμη και αν αυτά δεν προσκομίζονται σε επίσημη μετάφραση.

4. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να επικοινωνούν με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες ή με κάθε άλλη πιστοποιημένη οργάνωση που παρέχει νομική, ιατρική και ψυχολογική συνδρομή.

5. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται ατελώς από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, αμέσως μετά την οριστική καταγραφή της αίτησης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα, με το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία, το οποίο φέρει τη φωτογραφία τους, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 75 του παρόντος Κώδικα. Το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία αποτελεί προσωρινό τίτλο, δεν θεμελιώνει δικαίωμα για έκδοση άδειας διαμονής, διασφαλίζει την απόλαυση των δικαιωμάτων των αιτούντων όπου αυτά προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, εξασφαλίζει τις απαραίτητες αναγκαίες συναλλαγές κατά τον χρόνο ισχύος του και τους επιτρέπει την παραμονή στην ελληνική επικράτεια. Στο δελτίο αναφέρεται τυχόν περιορισμός της κυκλοφορίας ή της διαμονής, κατά το άρθρο 49 του παρόντος Κώδικα. Σε περίπτωση μερικής καταγραφής, έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν το έγγραφο που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 69 παρόντος Κώδικα.

6. Οι αιτούντες ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν, με απλό και προσιτό τρόπο, σχετικά με το αποτέλεσμα της απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, καθώς και για τη δυνατότητα προσβολής της απορριπτικής απόφασης, της σχετικής προθεσμίας, για το όργανο ενώπιον του οποίου αυτή προσβάλλεται,

καθώς και για την έδρα αυτού. Η απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας εκδίδεται και επιδίδεται στον αιτούντα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87 του παρόντος Κώδικα. Σε περίπτωση που ο αιτών αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας, γνωστοποιούνται στοιχεία από το διοικητικό φάκελο και χορηγούνται αντίγραφα μόνο εφόσον ο αιτών αποδείξει ειδικό έννομο συμφέρον.

7. Οι αιτούντες έχουν πρόσβαση, οι ίδιοι ή διά των πληρεξουσίων δικηγόρων ή εξουσιοδοτημένων συμβούλων τους, σε πληροφορίες που παρέχουν εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων, όπως ιατρικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών, γλωσσολογικών ή ζητημάτων που άπτονται ιδίως των ανηλίκων ή του φύλου.

8. Καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι αρμόδιες κατά τον νόμο αρχές αναγνωρίζουν και θεωρούν το γνήσιο της υπογραφής αιτούντων με την επίδειξη του δελτίου. Στις περιπτώσεις κράτησης, παραμονής σε εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή κατά τη διαδικασία του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, οι αρμόδιες κατά τον νόμο αρχές αναγνωρίζουν και βεβαιώνουν την υπογραφή των αιτούντων βάσει των στοιχείων που έχουν δηλώσει.

Άρθρο 75

Δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία

1. Το δελτίο έχει διάρκεια ισχύος ενός (1) έτους και ανανεώνεται έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας.

2. Με απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, μπορεί να μειώνεται η διάρκεια ισχύος των δελτίων αιτούντων από συγκεκριμένη χώρα καταγωγής, λαμβανομένης υπόψη της αναμενόμενης διάρκειας έκδοσης απόφασης σε πρώτο βαθμό και, εφόσον από τα επίσημα στατιστικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι το ποσοστό χορήγησης διεθνούς προστασίας σε αιτούντες από τη συγκεκριμένη χώρα, κατά τα δύο (2) προηγούμενα τρίμηνα, είναι χαμηλότερο του τριάντα πέντε τοις εκατό (35%). Στην περίπτωση αυτή η διάρκεια του δελτίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριών (3) μηνών.

3. Με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής περιορίζεται η διάρκεια ισχύος του δελτίου συγκεκριμένου αιτούντος, όταν επίκειται άμεσα η επίδοση απόφασης ή όταν εκκρεμεί μεταφορά στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή, η διάρκεια του δελτίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών.

4. Με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής περιορίζεται η διάρκεια ισχύος του δελτίου συγκεκριμένου αιτούντος ανάλογα με την ακολουθούμενη διαδικασία εξέτασης της αίτησής του. Ειδικότερα, η διάρκεια του δελτίου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριάντα (30) ημερών στις περιπτώσεις: α) αιτήσεων που εξετάζονται κατ' απόλυτη προτεραιότητα, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 88, β) αιτήσεων που εξετάζονται κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 88, αιτήσεων

που εξετάζονται σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 88 (ταχύρρυθμη διαδικασία), και αιτήσεων που εξετάζονται σύμφωνα με το άρθρο 89 (απαράδεκτες) και γ) αιτήσεων που εξετάζονται με τη διαδικασία στα σύνορα.

5. Η επίδοση στον αιτούντα της απορριπτικής απόφασης επί της αίτησής του έχει ως συνέπεια την αυτοδίκαιη παύση ισχύος του δελτίου. Κατά της απορριπτικής απόφασης ο αιτών δύναται να ασκήσει προσφυγή ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, σύμφωνα με το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα, νομιμοποιώντας προς τούτο πληρεξούσιο δικηγόρο.

6. Εάν ο αιτών κρατείται ή βρίσκεται σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή ή εφόσον η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει υποβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 95 του παρόντος Κώδικα, το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία χορηγείται μετά την άρση της κράτησης ή το πέρας των διαδικασιών υποδοχής και ταυτοποίησης ή αφού επιτραπεί η είσοδος στο έδαφος της Χώρας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα.

7. Εάν κατά την άρση της κράτησης ο αιτών δεν εφοδιαστεί με δελτίο, διότι δεν έχει λάβει χώρα η πλήρης καταγραφή, εφαρμόζεται η παρ. 7 του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα.

8. Εάν ο αιτών δεν εμφανιστεί για να ανανεώσει το δελτίο το αργότερο κατά την επόμενη εργάσιμη ημέρα μετά τη λήξη του, τούτο παύει αυτοδικαίως να ισχύει. Κατ' εξαίρεση, αναστέλλεται η λήξη της προθεσμίας αυτής σε περίπτωση συνδρομής ανωτέρας βίας, εξαιτίας της οποίας καθίσταται αδύνατη η ανανέωσή του, η δε αναστολή αυτή διαρκεί καθ' όλο το χρονικό διάστημα που διαρκεί η ανωτέρα βία. Στις περιπτώσεις αυτές χρειάζεται να γίνεται επίκληση από τον αιτούντα, κατά τρόπον ορισμένο, των περιστατικών που συνιστούν ανωτέρα βία ή ανυπέρβλητο κώλυμα που κατέστησε αδύνατη την εμπρόθεσμη ανανέωση του δελτίου, πρέπει δε ο ισχυρισμός να αποδεικνύεται αμέσως με έγγραφα στοιχεία.

9. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής υποχρεούνται να ενημερώνουν το ηλεκτρονικό σύστημα ασύλου για οποιαδήποτε γεγονός επηρέασε την απρόσκοπτη λειτουργία τους με ειδική επισήμειση σε αυτό. Τυχόν δυσλειτουργίες του ανωτέρω συστήματος δεν μπορούν να αποβούν σε βάρος των αιτούντων. Η ισχύς των δελτίων που λήγουν κατά τη διάρκεια αυτής της δυσλειτουργίας, παρατείνεται αυτοδικαίως για όσο χρόνο αυτή διήρκεσε. Ισχυρισμοί του αιτούντος που αφορούν τη δυσλειτουργία του ηλεκτρονικού συστήματος ασύλου, αποδεικνύονται με τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης της Υπηρεσίας Ασύλου.

10. Σε περίπτωση μη ανανέωσης του δελτίου κατά την επόμενη εργάσιμη, μετά τη λήξη του, ημέρα, η αίτηση διεθνούς προστασίας ή η προσφυγή εξετάζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 86 του παρόντος Κώδικα.

11. Το δελτίο μπορεί να εκδίδεται σε μορφή κάρτας με ηλεκτρονική καταγραφή και ανανέωση, καθώς και με κάθε πρόσφορο τεχνολογικά μέσο. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 76

Παροχή πληροφοριών - Νομική εκπροσώπηση και συνδρομή

1. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να συμβουλευόμαστε με δαπάνη τους δικηγόρο ή άλλο σύμβουλο σε θέματα σχετικά με την αίτησή τους. Εφόσον, ειδικές διατάξεις δεν ορίζουν διαφορετικά για συγκεκριμένες πράξεις, η πληρεξουσιότητα προς δικηγόρο για την εκπροσώπηση των αιτούντων ενώπιον των αρχών του παρόντος Μέρους ή η εξουσιοδότηση προς σύμβουλο ή άλλα πρόσωπα πρέπει να είναι επίκαιρη και παρέχεται με ιδιωτικό έγγραφο, όπου απαιτείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του αιτούντος, η οποία μπορεί να γίνει και με την επίδειξη του δελτίου αιτήσαντος ασύλου από οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Το έγγραφο της εξουσιοδότησης κατατίθεται σε πρωτότυπο στις αρμόδιες αρχές.

2. Στους αιτούντες παρέχονται, στο πλαίσιο των διαδικασιών του Κεφαλαίου Β' του παρόντος Μέρους, δωρεάν νομικές πληροφορίες και πληροφορίες για τη διαδικασία, σχετικά με την υπόθεσή τους. Πέραν της παροχής πληροφόρησης του προηγούμενου εδαφίου, σε περίπτωση απόφασης με την οποία δεν χορηγείται προσφυγικό καθεστώς σε πρώτο βαθμό, στους αιτούντες παρέχεται, κατόπιν αιτήματος, εξειδικευμένη ενημέρωση σχετικά με το σκεπτικό της απόφασης και τη δυνατότητα άσκησης προσφυγής κατά αυτής. Η πληροφόρηση και ενημέρωση των προηγούμενων εδαφίων μπορεί να παρέχονται από πιστοποιημένες οργανώσεις.

3. Στους αιτούντες παρέχεται, κατόπιν αιτήματος τους, δωρεάν νομική συνδρομή στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών με τους όρους και τις προϋποθέσεις της υπουργικής απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 4375/2016 (Α' 51). Σε περίπτωση προσφυγής ενώπιον Δικαστηρίου, οι αιτούντες είναι δυνατόν να λαμβάνουν δωρεάν νομική βοήθεια, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του ν. 3226/2004 (Α' 24), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως. Η δωρεάν νομική συνδρομή και βοήθεια παρέχονται σε αιτούντες οι οποίοι βρίσκονται αποδεδειγμένα στο έδαφος της χώρας.

4. Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι που εκπροσωπούν αιτούντες, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες του φακέλου τους, βάσει των οποίων λαμβάνεται ή θα ληφθεί η απόφαση, υπό την επιφύλαξη του τέταρτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου και υπό την προϋπόθεση ότι οι ανωτέρω πληροφορίες δεν σχετίζονται με ζητήματα εθνικής ασφάλειας. Άλλοι εξουσιοδοτημένοι σύμβουλοι ή πρόσωπα, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, που παρέχουν συνδρομή σε αιτούντες, έχουν πρόσβαση σε στοιχεία του φακέλου τους, υπό τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον αυτά σχετίζονται με την παρεχόμενη συνδρομή. Ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, μετά από αιτιολογημένη πράξη του, απαγορεύει τη γνωστοποίηση πληροφοριών ή της πηγής αυτών, εφόσον πρόκειται για διαβαθμισμένες πληροφορίες που σχετίζονται με ζητήματα εθνικής ασφάλειας, ενώ δύναται, μετά από αιτιολογημένη πράξη του, να απαγορεύει τη γνωστοποίησή τους, εφόσον η αποκάλυψή τους ενδέχεται να

θέσει σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια, την ασφάλεια των οργανισμών ή των προσώπων που παρέχουν τις πληροφορίες ή την ασφάλεια των προσώπων, τα οποία αφορούν οι πληροφορίες, ή εάν θίγονται οι έρευνες σχετικά με την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ή οι διεθνείς σχέσεις των κρατών μελών. Η παραπάνω απαγόρευση δεν θα πρέπει να περιορίζει δυσανάλογα το δικαίωμα του αιτούντος σε εκπροσώπηση, νομική συμπαράσταση και υπεράσπιση. Η πρόσβαση στις εν λόγω απόρρητες πληροφορίες ή πηγές είναι δυνατή από την Αρχή Προσφυγών, στο πλαίσιο εξέτασης προσφυγής και από το Δικαστήριο, το οποίο είναι αρμόδιο για την εξέταση της προβλεπόμενης στο άρθρο 114 του παρόντος Κώδικα αίτησης ακύρωσης.

5. Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι εξουσιοδοτημένοι σύμβουλοι κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου, έχουν πρόσβαση σε Περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης, υπό τους ειδικούς όρους του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Επιτρέπεται, επίσης, η πρόσβασή τους σε χώρους κράτησης και ζώνες διέλευσης, για να επικοινωνούν με τους αιτούντες, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο. Η δυνατότητα πρόσβασης των ως άνω προσώπων στους χώρους αυτούς περιορίζεται, όταν αυτό κρίνεται αντικειμενικά απαραίτητο, από τις εκάστοτε αρμόδιες αρχές για την ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή τη διοικητική διαχείριση του εν λόγω χώρου ή την ασφάλεια των αιτούντων, υπό τον όρο ότι δεν περιορίζεται ούτε παρακλύεται το δικαίωμα του αιτούντος σε εκπροσώπηση και νομική συμπαράσταση, ιδίως όταν η πρόσβαση των δικηγόρων και συμβούλων περιορίζεται υπερβολικά ή καθίσταται αδύνατη. Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι εξουσιοδοτημένοι σύμβουλοι κατά την παρ. 1, μπορούν να επικοινωνούν με τηλεδιάσκεψη με τους αιτούντες σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν την απαιτούμενη εμπιστευτικότητα.

6. Πληρεξούσιοι δικηγόροι ή άλλοι εξουσιοδοτημένοι σύμβουλοι κατά την παρ. 1 δικαιούνται να παρέχουν κάθε νόμιμη συνδρομή στον αιτούντα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Οι αιτούντες δικαιούνται να παρίστανται στην προσωπική συνέντευξη με τον δικηγόρο που τους εκπροσωπεί ή τον σύμβουλο που τους παρέχει συνδρομή κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Η συνέντευξη διεξάγεται παρά την απουσία δικηγόρου ή συμβούλου, εκτός εάν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας στο πρόσωπο του δικηγόρου, όπως σοβαρή ασθένεια, που αποδεικνύεται με δημόσια έγγραφα αμέσως, και εφόσον κριθεί ότι η απουσία αυτή συνιστά σπουδαίο λόγο αναβολής.

7. Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, οι εξουσιοδοτημένοι σύμβουλοι κατά την παρ. 1, καθίστανται αυτοδικαίως και αντίκλητοι και όλες οι επιδόσεις, σύμφωνα με το άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα, μπορούν να γίνουν προς αυτούς. Ειδικώς, σε περίπτωση που ο εξουσιοδοτημένος σύμβουλος ενεργεί για λογαριασμό οργάνωσης που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, αντίκλητος καθίσταται αυτοδικαίως και η οργάνωση αυτή. Η ιδιότητα του αντίκλητου παύει μόνο με έγγραφη δήλωση του αιτούντος με

βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του από δημόσια αρχή, η οποία προσκομίζεται στην αρχή ενώπιον της οποίας κατατέθηκε η αίτηση ή η προσφυγή.

Άρθρο 77

Ιατρική εξέταση

1. Με την επιφύλαξη της συγκατάθεσής του, οι Αρχές Παραλαβής ή οι Αρχές Απόφασης μπορούν να παραπέμπουν τον αιτούντα σε ιατρική εξέταση ή/και ψυχοκοινωνική διάγνωση του σε ιατρούς δημόσιων νοσοκομείων και θεραπευτηρίων ή δημόσιων δομών ψυχικής υγείας ή άλλους, ειδικώς συμβεβλημένους με το Ελληνικό Δημόσιο, ιδιώτες ιατρούς ή στο Κλιμάκιο Ιατρικού Ελέγχου και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης και των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών, όταν ανακύπτουν ενδείξεις ή ισχυρισμοί που ενδεχομένως υποδηλώνουν διώξεις ή σοβαρή βλάβη που υπέστη κατά το παρελθόν. Οι εξετάσεις-διαγνώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιούνται δωρεάν από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό ανάλογης ειδικότητας και τα αποτελέσματα ή οι γνωματεύσεις υποβάλλονται στις αρμόδιες αρχές το συντομότερο δυνατό. Σε κάθε άλλη περίπτωση, οι αιτούντες ενημερώνονται ότι μπορούν με δική τους πρωτοβουλία και δικά τους έξοδα να μεριμνήσουν για εξέταση και διάγνωση στις περιπτώσεις ενδείξεων που ενδεχομένως υποδηλώνουν δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

2. Στα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων ή στις γνωματεύσεις, πρέπει να αναφέρονται οι παθήσεις από τις οποίες πάσχει ο αιτών, και να περιλαμβάνεται ειδικώς αιτιολογημένη κρίση για το ποσοστό ανατομοφυσιολογικής βλάβης που προκαλείται από τις παθήσεις αυτές κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Στη συνέχεια, οι αναφερόμενες στην παρ. 1 αρμόδιες αρχές, με βάση τα προαναφερόμενα αποτελέσματα και γνωματεύσεις περί της φύσης και έκτασης των παθήσεων, τα προσκομιζόμενα ιατρικά έγγραφα και τα λοιπά στοιχεία της αίτησης, μετά από ελεύθερη εκτίμηση αυτών, αποφαινόμενοι αιτιολογημένα εάν πιθανολογούνται ως βάσιμοι οι ισχυρισμοί του αιτούντος περί δίωξης ή σοβαρής βλάβης.

3. Εφόσον ο αιτών βρίσκεται στο στάδιο της υποδοχής και ταυτοποίησης ή κατά τη διαδικασία του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, οι Αρχές Παραλαβής ή οι Αρχές Απόφασης, και ιδίως τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου ή τα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, μπορούν να παραπέμπουν τον αιτούντα σε ιατρούς δημόσιων νοσοκομείων και θεραπευτηρίων ή δημόσιων δομών ψυχικής υγείας ή άλλους ειδικώς συμβεβλημένους ιατρούς ή στο Κλιμάκιο Ιατρικού Ελέγχου και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών, για την εκτίμηση της ευαλωτότητας σύμφωνα με το άρθρο 41 του παρόντος Κώδικα. Μετά την ολοκλήρωση της ιατρικής και ψυχοκοινωνικής εκτίμησης, το Κλιμάκιο, με έγγραφη εισήγησή του ειδικά αιτιολογημένη κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2, ενημερώνει τον Προϊστάμενο του αρμόδιου Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου. Η εισήγηση κοινοποιείται και στον Διοικητή του Κέντρου. Η εκτίμηση αυτή έχει ως μόνη συνέπεια την άμεση κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών

υποδοχής των αιτούντων, καθώς και την παροχή στα πρόσωπα αυτά ιδιαίτερων διαδικαστικών εγγυήσεων.

Άρθρο 78

Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ)

1. Στη Μονάδα Μητρώου Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων της Ειδικής Γραμματείας Συντονισμού Εμπλεκόμενων Φορέων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου έχει συσταθεί και λειτουργεί Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ). Στο μητρώο αυτό διενεργείται από την αρμόδια υπηρεσία η εγγραφή όλων των ελληνικών και διεθνών εθελοντικών οργανώσεων και των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, οι οποίες πληρούν τους ελάχιστους αναγκαίους όρους συμμετοχής στην υλοποίηση δράσεων διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης. Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, εθελοντικές οργανώσεις και κάθε αντίστοιχη οργάνωση, ελληνική ή διεθνής, που δεν έχει εγγραφεί στο μητρώο, δεν δύναται να συμμετέχει στην υλοποίηση δράσεων διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης εντός της ελληνικής επικράτειας, και ιδίως στην παροχή νομικών, ψυχοκοινωνικών και ιατρικών υπηρεσιών της παρ. 5 του άρθρου 51, στην παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής της παρ. 1 του άρθρου 59 και στην παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης των άρθρων 70 και 74 του παρόντος Κώδικα.

2. Οι ελάχιστοι αναγκαίοι όροι και προϋποθέσεις για την εγγραφή των δικαιούμενων εγγραφής, ελληνικών και διεθνών εθελοντικών οργανώσεων και των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, είναι οι ακόλουθοι:

α) η ρητή πρόβλεψη, ως σκοπού σύστασής τους, της υλοποίησης δραστηριοτήτων κοινωνικού και ανθρωπιστικού χαρακτήρα, διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης ή κοινωνικής ένταξης,

β) ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας του αιτούμενου την εγγραφή νομικού προσώπου και η μη διανομή κερδών στα μέλη και τους εταίρους του,

γ) η μη σύναψη συμβάσεων οιασδήποτε είδους με:

γα) φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στα όργανα διοίκησής τους ή είναι μέλη ή εταίροι τους που έχουν τον καταστατικό έλεγχο τους, συζύγους, τέκνα και γονείς των ανωτέρω προσώπων και

γβ) νομικά πρόσωπα, τα οποία ελέγχονται από τα πρόσωπα της υποπερ. γα' έναντι αμοιβής ή ανταλλάγματος επαχθούς αιτίας που αποτιμάται σε ποσό άνω των χιλίων (1.000) ευρώ ετησίως,

δ) η μη λήψη αφενός τακτικής κρατικής επιχορήγησης μεγαλύτερης του 50% επί του προϋπολογισμού για τη λειτουργία τους και αφετέρου δανείων με εγγύηση του Δημοσίου. Η προηγούμενη προϋπόθεση δεν ισχύει εφόσον η επιχορήγηση δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως,

ε) η μη ύπαρξη εις βάρος των φυσικών προσώπων που ασκούν τη διοίκηση τους ή/και είναι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, δωροδοκία, απάτη, τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, νομιμοποίηση εσόδων

από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και παιδικής εργασίας και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων,

στ) η τήρηση αναλυτικών οικονομικών καταστάσεων από ορκωτούς ελεγκτές, υπό την εποπτεία υπεύθυνου οικονομικής διαχείρισης ή Ταμία με πτυχίο οικονομικού τμήματος αναγνωρισμένου πανεπιστημίου, και η διασφάλιση μηχανισμού πλήρους λογοδοσίας των υπόχρεων για την υλοποίηση των δράσεών τους,

ζ) η εκπλήρωση των ασφαλιστικών και φορολογικών τους υποχρεώσεων και

η) ο ορισμός και απασχόληση Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (Data Protection Officer - "DPO"), επιφορτισμένου με τη διαρκή συμμόρφωση της αντίστοιχης εθελοντικής μη κερδοσκοπικής οργάνωσης με τη νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τους ισχύοντες Κανονισμούς.

3. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να ορίζονται επιπρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις για την εγγραφή των δικαιούμενων εγγραφής, ελληνικών και διεθνών εθελοντικών οργανώσεων και των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ). Με όμοια απόφαση ορίζονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες σύστασης και τήρησης του Μητρώου Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), προβλέπεται η διαδικασία δημόσιας πρόσκλησης για την εγγραφή, εξειδικεύονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εγγραφής των δικαιούμενων στο Μητρώο και το σύνολο των σχετικών προσκομιζόμενων αναγκαιών εγγράφων, προσδιορίζονται οι διαχρονικές προϋποθέσεις διατήρησης της εγγραφής τους στο Μητρώο, τα χρονικά σημεία επανυποβολής των αναγκαιών εγγράφων, η διαδικασία διαγραφής από το μητρώο και ο τρόπος γνωστοποίησής της στον αποδέκτη, η δημοσιοποίηση του μητρώου μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τη διασφάλιση της αναγκαίας διαφάνειας, καθώς και κάθε συναφής και αναγκαία λεπτομέρεια για τη θέση σε λειτουργία και τη διαχρονική τήρηση του Μητρώου Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

Άρθρο 79

Προϋποθέσεις για την εξέταση της αίτησης

1. Οι αιτήσεις δεν απορρίπτονται αποκλειστικά και μόνο για τον λόγο ότι δεν υποβλήθηκαν το ταχύτερο δυνατόν.

2. Όλες οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας εξετάζονται αρχικά ως προς την υπαγωγή στο καθεστώς του πρόσφυγα και, εφόσον δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, εξετάζονται ως προς την υπαγωγή σε καθεστώς επικουρικής προστασίας.

3. Οι αποφάσεις επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας λαμβάνονται σε ατομική βάση, μετά από εμπειριστωμένη, αντικειμενική και αμερόληπτη εξέταση. Για τον σκοπό αυτό, η Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου:

α) Αναζητεί, συλλέγει, αξιολογεί και τηρεί συγκεκριμένες και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, κοινωνική, οικονομική, καθώς και τη γενική κατάσταση που επικρατεί στις χώρες προέλευσης των αιτούντων (χώρες καταγωγής, χώρες προηγούμενης συνήθους διαμονής, χώρες μέσω των οποίων διήλθαν κ.λπ.). Για τον σκοπό αυτόν, λαμβάνει συγκεκριμένες και ακριβείς πληροφορίες από διάφορες πηγές, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, άλλες συναρμόδιες Αρχές ή αντίστοιχες αρχές κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι πληροφορίες αυτές κοινοποιούνται στις Αρμόδιες Αρχές Απόφασης.

β) Μεριμνά, ώστε το προσωπικό που εξετάζει και αποφασίζει για τις αιτήσεις ή εισηγείται για τη λήψη αποφάσεων, να γνωρίζει την εθνική και διεθνή νομοθεσία και τη νομολογία περί διεθνούς προστασίας. Προς τούτο, οργανώνει την εκπαίδευση και φροντίζει για τη συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού. Επίσης, μεριμνά, ώστε το προσωπικό να μπορεί να συμβουλευτεί, όταν είναι αναγκαίο, εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων, όπως ιατρικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών, γλωσσολογικών ή ζητημάτων που άπτονται ιδίως των ανηλίκων ή του φύλου. Περαιτέρω, η Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου διοργανώνει σεμινάρια εκπαίδευσης αυτοτελώς ή/και σε συνεργασία με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, τη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς.

Άρθρο 80

Αιτήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Οι αρμόδιες αρχές, όταν υποβάλλεται αίτηση από ασυνόδευτους ανηλίκους, ενεργούν σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τον διορισμό επιτρόπου του ανηλίκου. Ο ανήλικος ενημερώνεται αμέσως για το πρόσωπο του επιτρόπου. Ο επίτροπος εκπροσωπεί τον ανήλικο, μεριμνά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου, καθώς και για την εξασφάλιση κατάλληλης νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης του ενώπιον των αρμοδίων Αρχών. Ο επίτροπος ή ο ασκών τη σχετική πράξη επιτροπείας μεριμνά για την έγκαιρη και προσήκουσα ενημέρωση του ασυνόδευτου ανηλίκου, ιδίως για τη σημασία και τις πιθανές συνέπειες της προσωπικής συνέντευξης, καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να προετοιμαστεί για αυτή. Ο επίτροπος ή ο ασκών τη σχετική πράξη επιτροπείας καλείται και δύναται να παρίσταται στην προσωπική συνέντευξη του ανηλίκου και να υποβάλλει ερωτήσεις ή παρατηρήσεις προς διευκόλυνση της διαδικασίας. Κατά τη διενέργεια προσωπικής συνέντευξης μπορεί να κριθεί απαραίτητη η παρουσία του ασυνόδευτου ανηλίκου, παρά την παρουσία του επιτρόπου ή του ασκούντος σχετική πράξη επιτροπείας. Εφόσον ο επίτροπος ή ο ασκών τη σχετική πράξη επιτροπείας είναι δικηγόρος, ο αιτών δεν μπορεί να επωφεληθεί δωρεάν νομικής

συνδρομής, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 76.

2. Οι χειριστές που διεξάγουν προσωπικές συνεντεύξεις με ασυνόδευτο ανήλικο και λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις, πρέπει να διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των ανηλίκων, και να διενεργούν με τέτοιο τρόπο τη συνέντευξη, ώστε να είναι απόλυτα αντιληπτή από τον αιτούντα, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την ηλικία του.

3. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής μπορούν, σε περίπτωση αμφιβολίας, να παραπέμπουν τους ασυνόδευτους ανηλίκους σε διαδικασίες διαπίστωσης ανηλικότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις. Στις περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητη η παραπομπή στη διαδικασία για προσδιορισμό της ηλικίας και καθ' όλη τη διάρκειά της, λαμβάνεται μέριμνα για τον σεβασμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που οφείλονται ιδίως στο φύλο και σε πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Επίσης, λαμβάνεται μέριμνα ώστε:

α) Να έχει οριστεί επίτροπος του ανηλίκου, ο οποίος θα προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την προστασία των δικαιωμάτων και τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του ανηλίκου καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προσδιορισμού της ηλικίας.

β) Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι να ενημερώνονται, πριν από την εξέταση της αίτησής τους και σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τη δυνατότητα και τις διαδικασίες προσδιορισμού της ηλικίας τους, για τις μεθόδους που εφαρμόζονται, τις ενδεχόμενες συνέπειες των αποτελεσμάτων της ως άνω διαδικασίας στην εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, καθώς και τις συνέπειες της άρνησής τους να υποβληθούν στη διαδικασία αυτή.

γ) Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι ή οι επίτροποί τους να συναινούν στη διενέργεια της διαδικασίας για τον προσδιορισμό της ηλικίας των συγκεκριμένων ανηλίκων.

δ) Η απόφαση απόρριψης της αίτησης ασυνόδευτου ανηλίκου που αρνήθηκε να υποβληθεί σε διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας, να μη βασίζεται μόνο στην άρνηση αυτή.

ε) Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας προσδιορισμού της ηλικίας, το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι ανήλικο να έχει ανάλογη μεταχείριση ως ανήλικο.

4. Εφόσον, από τη διαδικασία για τον προσδιορισμό της ηλικίας, δεν προκύψει με ασφάλεια ότι ο αιτών είναι ενήλικος, αυτός αντιμετωπίζεται ως ανήλικος.

5. Το γεγονός ότι ένας ασυνόδευτος ανήλικος έχει αρνηθεί να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση, δεν εμποδίζει τις Αρχές Απόφασης να λαμβάνουν απόφαση επί της αίτησης.

6. Η διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

7. Αιτήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων ηλικίας κάτω των δεκαπέντε (15) ετών, καθώς και ανηλίκων που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, εξετάζονται πάντα με την κανονική διαδικασία.

Άρθρο 81**Τήρηση εμπιστευτικότητας**

Για τον σκοπό της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας, όλες οι αρμόδιες αρχές οφείλουν:

α) Να μην αποκαλύπτουν τις πληροφορίες που αφορούν ατομικές αιτήσεις, ή το γεγονός ότι έχει υποβληθεί αίτηση στους φερόμενους ως φορείς της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης.

β) Να μην ζητούν πληροφορίες από τους φερόμενους ως φορείς της δίωξης ή της πρόκλησης σοβαρής βλάβης κατά τρόπο που θα είχε ως αποτέλεσμα να αποκαλυφθεί άμεσα ή έμμεσα το γεγονός ότι ο αιτών έχει υποβάλει αίτηση και θα έθετε σε κίνδυνο τη σωματική ακεραιότητά του και των εξαρτώμενων από αυτόν προσώπων, ή την ελευθερία και την ασφάλεια των μελών της οικογένειάς του που εξακολουθούν να ζουν στη χώρα καταγωγής.

Άρθρο 82**Προσωπική συνέντευξη**

1. Πριν τη λήψη απόφασης, η Αποφαινόμενη Αρχή διενεργεί προσωπική συνέντευξη του αιτούντος, ο οποίος καλείται σε αυτή κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα. Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του άρθρου 93 του παρόντος Κώδικα, εάν από τον διοικητικό φάκελο της αίτησης διεθνούς προστασίας προκύπτουν ενδείξεις ότι η αίτηση εμπίπτει στις περιπτώσεις απαράδεκτων αιτήσεων του άρθρου 89 του παρόντος Κώδικα, η συνέντευξη μπορεί να περιοριστεί στη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της διάταξης αυτής και να δοθεί η ευκαιρία στον αιτούντα να εκφραστεί σχετικά. Κατ'εξαίρεση, δεν απαιτείται συνέντευξη επί του παραδεκτού σε περιπτώσεις μεταγενέστερων αιτήσεων κατά την παρ. 2 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα. Εάν μετά την πραγματοποίηση της συνέντευξης η Αποφαινόμενη Αρχή κρίνει απαραίτητη τη διερεύνηση της ουσίας της αίτησης διεθνούς προστασίας, πραγματοποιείται σχετική συμπληρωματική συνέντευξη. Η προσωπική συνέντευξη για το παραδεκτό της αίτησης διεθνούς προστασίας μπορεί να διενεργείται από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο ή, σε ιδιαίτερα έκτακτες περιστάσεις, από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, εφόσον το προσωπικό αυτό έχει λάβει εκ των προτέρων την απαραίτητη βασική κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά το διεθνές δίκαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κεκτημένο της Ένωσης για το άσυλο και τις τεχνικές της συνέντευξης.

2. Η συνέντευξη διενεργείται από αρμόδιο υπάλληλο της Αρχής Παραλαβής (χειριστή), ο οποίος διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα και ο οποίος λαμβάνει και εκδίδει την απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Υπηρεσίας Ασύλου ορίζει τη διαδικασία ορισμού του αρμόδιου υπαλλήλου (χειριστή) από τον Προϊστάμενο του κάθε Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου και Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου. Κατ'εξαίρεση, όταν εξαιτίας μαζικών αφίξεων υποβάλλονται ταυτόχρονες αιτήσεις διεθνούς προστασίας από μεγάλο αριθμό πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών,

η προσωπική συνέντευξη επί της ουσίας της αίτησης δύναται να διενεργείται προσωρινά από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο ή άλλων αρχών. Το προσωπικό αυτό πρέπει να έχει λάβει εκ των προτέρων σχετική κατάρτιση, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναγράφονται στο άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 439/2010, και να διαθέτει επίσης γενική γνώση των προβλημάτων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα του αιτούντος για συνέντευξη, όπως ενδείξει ότι ο αιτών μπορεί να έχει υποστεί βασανισμό κατά το παρελθόν.

3. Η συνέντευξη διενεργείται με τη συνδρομή διερμηνέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 74 του παρόντος Κώδικα, ικανού να εξασφαλίσει την αναγκαία επικοινωνία, προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να επιβεβαιώσει όσα αναφέρει στην αίτησή του και να μπορέσει να εκθέσει με πληρότητα τους λόγους που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του ή προηγούμενης συνήθους διαμονής του, όταν πρόκειται για ανιθαγενή, ζητώντας προστασία, καθώς και τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και προκειμένου να δώσει εξηγήσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την ηλικία του, την ιθαγένεια, τη χώρα και τον τόπο προηγούμενης διαμονής του, τυχόν προηγούμενες αιτήσεις διεθνούς προστασίας, τα δρομολόγια που ακολούθησε για να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος και τα ταξιδιωτικά του έγγραφα.

4. Κατά τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης η Αποφαινόμενη Αρχή παραχωρεί στον αιτούντα κατάλληλη ευκαιρία για να παρουσιάσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την κατά το δυνατόν πλήρη τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Στον αιτούντα δίνεται η ευκαιρία να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με τα στοιχεία που ενδεχομένως λείπουν και/ή σχετικά με τυχόν ασυνέπειες ή αντιφάσεις στο πλαίσιο των δηλώσεών του. Πριν από την πρώτη συνέντευξη, εφόσον αυτή έχει οριστεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης, χορηγείται στον αιτούντα, εφόσον ανήκει στην κατηγορία των ευάλωτων προσώπων, εύλογος χρόνος προκειμένου να προετοιμασθεί κατάλληλα και να συμβουλευθεί νομικό ή άλλο σύμβουλο για να τον επικουρεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο εύλογος χρόνος καθορίζεται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής και δεν δύναται να υπερβεί τις τρεις (3) ημέρες. Εφόσον η συνέντευξη έχει προσδιοριστεί σε χρόνο αψώτερο των δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, δεν χορηγείται εύλογος χρόνος προετοιμασίας. Σε περίπτωση αναβολής της συνέντευξης δεν χορηγείται εκ νέου χρόνος προετοιμασίας.

5. Όταν η συνέντευξη αφορά γυναίκα, λαμβάνεται ειδική μέριμνα ώστε να διεξάγεται από γυναίκα χειρίστρια, παρουσία γυναίκας διερμηνέα, εφόσον αυτό ζητηθεί. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο αιτών έχει εκφράσει προτίμηση σχετικά με το φύλο του χειριστή ή του διερμηνέα

σε προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας, λαμβάνεται ειδική προς τούτο μέριμνα. Σε περίπτωση που αυτό δεν καθίσταται δυνατό, γίνεται μνεία των σχετικών λόγων στην έκθεση ή πρακτικό της συνέντευξης.

6. Για κάθε ενήλικο μέλος της οικογένειας διεξάγεται ξεχωριστή προσωπική συνέντευξη. Για τους ανηλίκους διεξάγεται προσωπική συνέντευξη, λαμβανομένης υπόψη της ωριμότητάς τους και των ψυχολογικών συνεπειών των τραυματικών βιωμάτων τους.

7. Η προσωπική συνέντευξη μπορεί να παραλειφθεί όταν η Αποφαινόμενη Αρχή κρίνει ότι, με βάση τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, δύναται να αναγνωρίσει τον αιτούντα ως πρόσφυγα ή όταν δεν είναι αντικειμενικά δυνατή, ιδίως όταν ο αιτών δεν είναι σε θέση λόγω της μικρής του ηλικίας ή για λόγους που οφείλονται σε μόνιμες καταστάσεις ανεξάρτητες από τη θέλησή του, να συμμετάσχει στη συνέντευξη. Η αδυναμία στην τελευταία περίπτωση πιστοποιείται με σχετική βεβαίωση ιατρού ανάλογης ειδικότητας. Αν κατά τη διενέργεια της προσωπικής συνέντευξης ο αιτών αδυνατεί να συνεχίσει για λόγους που τον αφορούν, η συνέντευξη περατώνεται. Στην περίπτωση αυτή, χορηγείται η δυνατότητα στον αιτούντα να εκθέσει εγγράφως τις απόψεις του και να υποβάλει, εφόσον επιθυμεί, συμπληρωματικά στοιχεία, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών.

8. Η προσωπική συνέντευξη αναβάλλεται μόνο εφόσον απουσιάζει ο διερμηνέας και δεν καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με τον αιτούντα. Στην περίπτωση αυτή, η συνέντευξη επαναπροσδιορίζεται κατά απόλυτη προτεραιότητα.

9. Η παράλειψη προσωπικής συνέντευξης κατά τις προηγούμενες παραγράφους δεν επιδρά δυσμενώς στην απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτε εμποδίζει την Αποφαινόμενη Αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αίτησης. Σε περίπτωση παράλειψης της συνέντευξης, στην απόφασή επί της αίτησης διεθνούς προστασίας περιλαμβάνεται αιτιολογία αυτής της παράλειψης.

10. Η προσωπική συνέντευξη διεξάγεται χωρίς την παρουσία των μελών της οικογένειας του αιτούντος, εκτός εάν ο χειριστής κρίνει ότι η παρουσία τους είναι απαραίτητη.

11. Η προσωπική συνέντευξη διεξάγεται υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν την απαιτούμενη εμπιστευτικότητα.

12. Κατά την προσωπική συνέντευξη, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα που εξασφαλίζουν τη διεξαγωγή της σε συνθήκες που επιτρέπουν στον αιτούντα να παρουσιάσει διεξοδικά τους λόγους της αίτησής του. Για τον σκοπό αυτόν:

α) Ο κάθε χειριστής διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που αφορούν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών καταβολών του αιτούντος. Ειδικότερα, οι χειριστές επιμορφώνονται ιδίως για τις ειδικές ανάγκες των γυναικών, των παιδιών και των θυμάτων βίας και βασανιστηρίων,

β) ο διερμηνέας που επιλέγεται είναι ικανός να εξασφαλίσει την αναγκαία επικοινωνία σε γλώσσα που κατανοεί ή που ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί ο αιτών,

γ) το πρόσωπο που διενεργεί τη συνέντευξη να μην φορά στρατιωτική στολή ή στολή επιβολής του νόμου.

13. Η συνέντευξη ηχογραφείται, ενώ για κάθε συνέντευξη συντάσσεται έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται οι βασικοί ισχυρισμοί του αιτούντος διεθνή προστασία και όλα τα ουσιώδη στοιχεία της. Εάν δεν είναι δυνατή η απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης, τηρείται πλήρες πρακτικό. Ο αιτών καλείται στο τέλος της συνέντευξης να επιβεβαιώσει ότι δεν επιθυμεί να προσθέσει οτιδήποτε άλλο, ενώ δεν υπογράφει την έκθεση ή το πρακτικό. Η ηχητική καταγραφή συνοδεύει την έκθεση ή το πρακτικό και αποθηκεύεται με μέριμνα της Αποφαινόμενης Αρχής. Συνεντεύξεις που πραγματοποιούνται με τηλεδιάσκεψη καταγράφονται ηχητικά υποχρεωτικά.

14. Εφόσον δεν είναι δυνατή η ηχητική καταγραφή, τηρείται πλήρες πρακτικό της συνέντευξης. Ο αιτών καλείται να βεβαιώσει την ακρίβεια του περιεχομένου του πρακτικού, υπογράφοντας με τη συνδρομή διερμηνέα, εφόσον παρίσταται, που επίσης υπογράφει. Σε περίπτωση που ο αιτών αρνείται να επιβεβαιώσει το περιεχόμενο του πρακτικού, οι λόγοι άρνησης καταχωρίζονται σε αυτό. Η άρνηση του αιτούντος να βεβαιώσει το περιεχόμενο του πρακτικού, δεν εμποδίζει την Αποφαινόμενη Αρχή να λάβει απόφαση επί της αίτησής του.

15. Ο αιτών δικαιούται να λαμβάνει οποτεδήποτε αντίγραφο του πρακτικού ή της έκθεσης και της ηχητικής καταγραφής.

16. Οι προαναφερόμενες εγγυήσεις τηρούνται και κατά τη διαδικασία συζήτησης των προσφυγών ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, καθώς και σε κάθε συμπληρωματική συνέντευξη ή ακρόαση.

17. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Υπηρεσίας Ασύλου δύναται να ορίζει λεπτομερέστερα τις τεχνικές διαδικασίες της διεξαγωγής και της ηχητικής καταγραφής της συνέντευξης και τηλεδιάσκεψης.

Άρθρο 83

Υποχρεώσεις των αιτούντων

1. Οι αιτούντες υποχρεούνται να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την εξακρίβωση των στοιχείων της ταυτότητάς τους και των λοιπών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος Κώδικα.

2. Οι αιτούντες υποχρεούνται να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την ταχεία εξέταση της αίτησής τους, σύμφωνα με τις εγγυήσεις που προβλέπονται στο Μέρος αυτό.

3. Οι αιτούντες υποχρεούνται να παρουσιάζονται ενώπιον των Αρχών Παραλαβής αυτοπροσώπως, χωρίς καθυστέρηση, προκειμένου να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας, καθώς και όποτε κληθούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, ενώπιον των αρμόδιων αρχών. Αίτηση διεθνούς προστασίας, παραίτηση από αυτή, προσφυγή κατά απορριπτικής απόφασης, μεταγενέστερη αίτηση και αίτηση για ανανέωση του δελτίου αιτούντος διεθνή προστασία υποβάλλονται αυτοπροσώπως. Κατά την αυτοπρόσωπη παράστασή τους δύνανται να συνεπικουρούνται από πληρεξούσιους δικηγόρους καθώς και από ειδικώς εξουσιοδοτημένους συμβούλους κατά την παρ. 1 του άρθρου 76. Η υποχρέ-

ωση για αυτοπρόσωπη παράσταση σε κάθε στάδιο της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης ή της προσφυγής δεν αναρριείται από την παρουσία των αναφερόμενων στο προηγούμενο εδάφιο προσώπων. Κατ'εξαίρεση, ειδικώς για τη συζήτηση των προσφυγών ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Εφόσον οι αιτούντες διαμένουν σε δομές υποδοχής ή φιλοξενίας δεν έχουν υποχρέωση αυτοπρόσωπης παράστασης. Στις περιπτώσεις αυτές οι αιτούντες μπορούν είτε να εκπροσωπούνται από πληρεξούσιους δικηγόρους ή εξουσιοδοτημένους συμβούλους ή άλλα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 76, είτε να αποστέλλεται στην Αρχή Προσφυγών με κάθε πρόσφορο τρόπο έως την προτεραιία της συζήτησης της υπόθεσης βεβαίωση του Προϊσταμένου της δομής υποδοχής ή φιλοξενίας. Στη βεβαίωση αυτή αναφέρεται ότι οι αιτούντες διαμένουν πράγματι στη δομή υποδοχής ή φιλοξενίας κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση της βεβαίωσης. Η ημερομηνία αυτή δεν μπορεί να απέχει πέραν των τριών (3) ημερών από τη συζήτηση της προσφυγής.

β) Εφόσον στους αιτούντες έχει υποβληθεί περιορισμός στην ελευθερία κυκλοφορίας ή υποχρέωση διαμονής σε συγκεκριμένο τόπο κατά το άρθρο 49, τότε δεν έχουν υποχρέωση αυτοπρόσωπης παράστασης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αιτούντες μπορούν είτε να εκπροσωπούνται από πληρεξούσιους δικηγόρους ή εξουσιοδοτημένους συμβούλους ή άλλα πρόσωπα σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 76 είτε να μεριμνούν για την αποστολή στην Αρχή Προσφυγών με κάθε πρόσφορο τρόπο, έως την προτεραιία της συζήτησης της υπόθεσης, βεβαίωσης του αστυνομικού τμήματος ή του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών της περιοχής όπου διαμένουν, περί αυτοπρόσωπης εμφάνισης ενώπιόν τους κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση της βεβαίωσης. Η ημερομηνία αυτή δεν μπορεί να απέχει πέραν των δύο (2) ημερών από τη συζήτηση της προσφυγής. Σε περίπτωση μη περιέλευσης στην Αρχή Προσφυγών των βεβαιώσεων που αναφέρονται στις περ. α' και β', τεκμαίρεται ότι ο αιτών έχει ανακαλέσει σιωπηρά την προσφυγή του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 του παρόντος Κώδικα.

4. Σε περίπτωση συνδρομής λόγων ανωτέρας βίας, όπως σοβαρή ασθένεια ή σοβαρή σωματική αναπηρία, ή ανυπέβλητου κωλύματος που κατέστησαν αδύνατη την αυτοπρόσωπη παράσταση του αιτούντος, αναστέλλεται η υποχρέωση αυτοπρόσωπης παράστασης καθ'όλο το χρονικό διάστημα που διαρκεί η ανωτέρα βία. Στις περιπτώσεις αυτές ο αιτών θα πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση, με την οποία να επικαλείται κατά τρόπο ορισμένο των περιστατικών που συνιστούν ανωτέρα βία ή ανυπέβλητο κώλυμα που κατέστησε αδύνατη την αυτοπρόσωπη παράστασή του, πρέπει δε ο ισχυρισμός να αποδεικνύεται αμέσως με έγγραφα στοιχεία και με ανάλογα πιστοποιητικά ή βεβαίωση δημόσιας υπηρεσίας. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί η συνδρομή των ως άνω λόγων ανωτέρας βίας ή του ανυπέβλητου κωλύματος, και υπό την προϋπόθεση της αυτοπρόσωπης εμφάνισης του αιτούντος ενώπιον των αρμοδίων Αρχών, αίρονται οι συνέπειες της μη εμφάνισης κατά την παρ. 3.

5. Οι αιτούντες υποχρεούνται να παραδίδουν το ταξιδιωτικό έγγραφο και προσκομίζουν οποιοδήποτε άλλο έγγραφο έχουν στην κατοχή τους και σχετίζεται με την εξέταση της αίτησης και των στοιχείων που πιστοποιούν την ταυτότητα των ιδίων και των μελών της οικογένειάς τους, τη χώρα προέλευσης και τον τόπο καταγωγής τους, καθώς και την οικογενειακή τους κατάσταση. Στις περιπτώσεις που παραδοθούν τα ανωτέρω έγγραφα, συντάσσεται πρακτικό παράδοσης-παραλαβής, αντίγραφο του οποίου χορηγείται στον αιτούντα. Η υποβολή και η εξέταση της αίτησης χορήγησης διεθνούς προστασίας, καθώς και η χορήγηση καθεστώτος, δεν προϋποθέτουν απαραίτητως την υποβολή αποδεικτικών στοιχείων.

6. Οι αιτούντες υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί τις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής για τη διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής τους και τα άλλα στοιχεία επικοινωνίας τους, καθώς και για κάθε μεταβολή των ως άνω στοιχείων.

7. Οι αιτούντες υποχρεούνται να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές για τη διενέργεια κάθε νόμιμης έρευνας σχετικά με την αίτησή τους.

8. Οι αιτούντες υποχρεούνται να δέχονται σωματική έρευνα και έρευνα των αντικειμένων που φέρουν και φωτογραφίζονται, ενώ, εφόσον είναι άνω των 14 ετών, δακτυλοσκοποούνται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η σωματική έρευνα διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου φύλου με τον αιτούντα, τηρουμένων πλήρως των αρχών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της σωματικής και ψυχολογικής ακεραιότητας.

9. Για τις υποχρεώσεις αυτές και τα δικαιώματά τους, σύμφωνα με το παρόν άρθρο και το άρθρο 74 του παρόντος Κώδικα, ενημερώνονται ειδικά οι αιτούντες σε γλώσσα που κατανοούν, με απλό και προσιτό τρόπο, και συντάσσεται προς τούτο σχετικό αποδεικτικό, στο οποίο αναφέρεται η γλώσσα επικοινωνίας. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 2 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα.

10. Σε περίπτωση παραβίασης του επιβαλλόμενου καθήκοντος συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές, όπως αυτό εξειδικεύεται με τις προηγούμενες παραγράφους, ιδίως, μη επικοινωνίας με τις αρχές και μη συνεργασίας προκειμένου να διαπιστωθούν τα αναγκαία για την εξέταση της αίτησης στοιχεία, που συνεπάγεται την παρεμπόδιση της απρόσκοπτης ολοκλήρωσης των διαδικασιών εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, τεκμαίρεται σιωπηρή ανάκληση της αίτησης διεθνούς προστασίας ή προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 84

Στοιχεία ταυτότητας των αιτούντων

1. Τα στοιχεία ταυτότητας των αιτούντων προκύπτουν από το διαβατήριό τους, το δελτίο ταυτότητας τους, εφόσον αναγράφεται σε αυτό η πλήρης ημερομηνία γέννησής τους, ή τη ληξιαρχική πράξη γέννησής τους, εφόσον έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα. Με απόφαση του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου μπορεί να γίνεται δεκτή και άλλη κατηγορία εγγράφων.

2. Σε περίπτωση έλλειψης των εγγράφων αυτών, τα στοιχεία ταυτότητας καταγράφονται με βάση τη σχετική δήλωση του αιτούντος κατά την καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας.

3. Τα στοιχεία ταυτότητας δύναται να τροποποιηθούν με απόφαση Προϊσταμένου της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής μετά από σχετική αίτηση του αιτούντος διεθνή προστασία, η οποία συνοδεύεται από πρωτότυπα έγγραφα της παρ. 1, εκτός εάν η τροποποίηση αφορά προφανείς γραφικές παραδρομές ή παραδρομές προφανώς οφειλόμενες στη μεταφορά άλλων αλφαβητών στο λατινικό αλφάβητο, οπότε αρκεί απλή αίτηση του ενδιαφερόμενου.

4. Κατ' εξαίρεση, το στοιχείο της ιθαγένειας και του τόπου γέννησης μπορούν να τροποποιηθούν με απόφαση του Προϊσταμένου της Αρχής Παραλαβής, μετά από γνώμη του αρμόδιου χειριστή, εφόσον κατά τη συνέντευξη του άρθρου 82 του παρόντος Κώδικα ο αιτών προβεί σε σχετική δήλωση και θεμελιωθεί ότι τα στοιχεία αυτά έχουν καταγραφεί εσφαλμένα. Ομοίως, κατ' εξαίρεση, μπορεί να τροποποιηθούν τα στοιχεία ταυτότητας εάν κατά τη συνέντευξη προβληθούν βάσιμοι και σοβαροί λόγοι, για τους οποίους ο αιτών αρχικά δεν είχε δηλώσει τα πραγματικά του στοιχεία. Το έτος γέννησης τροποποιείται μετά από διενέργεια διαδικασίας προσδιορισμού ηλικίας, σύμφωνα με το άρθρο 80 του παρόντος Κώδικα, εκτός εάν κατά τη συνέντευξη προκύψει ότι ο αιτών που έχει καταγραφεί ως ενήλικος είναι προφανώς ανήλικος, οπότε αρκεί απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής μετά από γνώμη του αρμόδιου χειριστή.

5. Η διαδικασία τροποποίησης των στοιχείων που αναφέρονται στις παρ. 3 και 4 δεν συνιστά σε καμία περίπτωση: α) λόγο καθυστέρησης της εξέτασης της αίτησης ή της προσφυγής ή β) λόγο αναβολής της διεξαγωγής της συνέντευξης του αιτούντος.

6. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί η ανάγκη τροποποίησης των στοιχείων της παρ. 4, κατά το στάδιο της συζήτησης της προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 102, η τροποποίηση γίνεται με την απόφαση της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών. Στη συνέχεια, ο Διοικητικός Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών ενημερώνει με κάθε πρόσφορο τρόπο τη Διεύθυνση Εφαρμογών Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες. Η ανάγκη τροποποίησης των στοιχείων της παρ. 4, δεν συνιστά σε καμία περίπτωση λόγο αναβολής ή αναπομπής στον πρώτο βαθμό.

7. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που η ανάγκη τροποποίησης των στοιχείων της παρ. 1, διαπιστωθεί μετά τη χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή την έκδοση τελεσίδικης απορριπτικής απόφασης, η τροποποίηση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 μπορεί να γίνει με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Αρχής Απόφασης.

Άρθρο 85

Παραίτηση από την αίτηση

Ο αιτών δύναται να παραιτηθεί από την αίτησή του καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, με την υποβολή

σχετικής έγγραφης δήλωσης ενώπιον των αρμόδιων Αρχών Παραλαβής και εφόσον παραδώσει το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία. Για τη βεβαίωση της παραίτησης συντάσσεται σχετικό πρακτικό παραίτησης, το οποίο αναφέρει τις συνέπειες της πράξης αυτής. Η παραίτηση γίνεται παρουσία διερμηνέα, ο οποίος επιβεβαιώνει το ακριβές περιεχόμενο του πρακτικού, ενώ ο αιτών ενημερώνεται για τις συνέπειες της παραίτησης και για το γεγονός ότι οφείλει να εγκαταλείψει τη χώρα, εφόσον δεν είναι κάτοχος τίτλου διαμονής, παραλαμβάνει αντίγραφο του πρακτικού παραίτησης και η υπόθεση τίθεται στο αρχείο από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής. Αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται μετά από παραίτηση εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί μεταγενέστερων αιτήσεων, κατά το άρθρο 94.

Άρθρο 86

Σιωπηρή ανάκληση

1. Όταν υπάρχει εύλογη αιτία να θεωρείται ότι ο αιτών έχει σιωπηρά ανακαλέσει την αίτησή του, οι Αρχές Απόφασης εξετάζουν την αίτηση επαρκώς επί της ουσίας, σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος Κώδικα, με βάση τα διαθέσιμα στην υπηρεσία στοιχεία, και, εφόσον θεωρήσουν ότι είναι αβάσιμη, την απορρίπτουν. Σε περίπτωση που δεν καθίσταται δυνατή η επαρκής εξέταση της αίτησης με βάση τα διαθέσιμα στην υπηρεσία στοιχεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, οι Αρχές Απόφασης σταματούν την εξέταση της αίτησης και εκδίδουν απόφαση διακοπής. Στην απόφαση με την οποία διακόπτεται η εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, διατάσσεται και η επιστροφή του αιτούντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 3907/2011 και στον ν. 3386/2005. Οι ως άνω πράξεις κοινοποιούνται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα.

2. Σιωπηρή ανάκληση θεωρείται ότι υπάρχει ιδίως όταν διαπιστώνεται ότι ο αιτών:

α) δεν ανταποκρίθηκε σε αιτήματα για παροχή πληροφοριών με ουσιώδη σημασία για την αίτησή του, κατά το άρθρο 3 του παρόντος Κώδικα, εκτός εάν αποδείξει εντός δέκα (10) ημερών ότι αυτό οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 83 του παρόντος Κώδικα, ή

β) δεν παρέστη στην προσωπική συνέντευξη ή σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής Προσφυγών, όπως προβλέπεται στα άρθρα 82 και 102 του παρόντος Κώδικα, παρότι κλήθηκε νόμιμα ή

γ) διέφυγε από τον χώρο όπου βρισκόταν υπό κράτηση ή δεν συμμορφώθηκε με τα επιβληθέντα εναλλακτικά μέτρα ή

δ) αναχώρησε από τον χώρο όπου διέμενε χωρίς να ζητήσει άδεια ή να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές, εφόσον είχε προς τούτο υποχρέωση, ή εγκατέλειψε τη χώρα χωρίς να λάβει άδεια από τις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής,

ε) δεν συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις του άρθρου 83 του παρόντος Κώδικα, ή δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση αναφοράς ή άλλες υποχρεώσεις επικοινωνίας ή την υποχρέωση να προσκομίσει έγγραφο, το οποίο αποδεδειγμένα έχει ή οφείλει να έχει στην κατοχή του και δύναται να προσκομίσει ή

στ) δεν εμφανίστηκε για να ανανεώσει το δελτίο κατά την επομένη εργάσιμη ημέρα μετά τη λήξη του, σύμφωνα με το άρθρο 75,

ζ) δεν συνεργάζεται με τις αρχές κατά παράβαση του καθήκοντος συνεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 83,

η) δεν συμμορφώνεται με απόφαση μεταφοράς σύμφωνα με το άρθρο 43, προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, εμποδίζοντας εξαιτίας της άρνησης αυτής την απρόσκοπτη ολοκλήρωση των διαδικασιών εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 46.

3. Κατά των απορριπτικών αποφάσεων της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, ο αιτών δύναται να ασκήσει προσφυγή ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, σύμφωνα με το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα.

4. Στις περιπτώσεις που έχει εκδοθεί απόφαση διακοπής κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1, ο αιτών έχει δικαίωμα μόνο μία φορά και εντός προθεσμίας εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης διακοπής, να ζητήσει από την αρχή που έλαβε την απόφαση τη συνέχιση της διαδικασίας εξέτασης της υπόθεσής του ή να υποβάλλει νέα αίτηση, η οποία δεν υπόκειται στη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 94. Μέχρι την τελεσίδικη κρίση της ως άνω αίτησης, ο αιτών δεν απελευνεται από τη χώρα ούτε εκτελείται απόφαση επιστροφής.

Άρθρο 87

Αιτιολογία και επίδοση αποφάσεων και άλλων διαδικαστικών εγγράφων

1. Οι αποφάσεις επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων μεταφοράς βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013, επιδίδονται στον αιτούντα με μέριμνα της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.

2. Η απόφαση επιδίδεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την έκδοσή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους. Κατ' εξαίρεση, εφόσον εφαρμόζεται η διαδικασία στα σύνορα, η απόφαση επιδίδεται εντός μίας (1) ημέρας.

3. Η επίδοση της απόφασης προς τον αιτούντα διενεργείται (α) αυτοπροσώπως στον αιτούντα ή (β) με συστημένη επιστολή που αποστέλλεται ταχυδρομικώς στη δηλωθείσα διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής ή στον χώρο εργασίας, προσωπικώς στον ίδιο ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο του ή στον εξουσιοδοτημένο σύμβουλο ή στον εκπρόσωπό του, σύμφωνα με το άρθρο 69 του παρόντος Κώδικα ή (γ) με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε διεύθυνση που έχει δηλώσει ο αιτών στην Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή την Υπηρεσία Ασύλου ή σε διεύθυνση που έχει δηλωθεί από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του ή τον εξουσιοδοτημένο σύμβουλο ή τον εκπρόσωπό του ή (δ) σε ηλεκτρονική εφαρμογή που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Ασύλου και στην οποία έχει πρόσβαση ο αιτών μέσω λογαριασμού που διατηρεί. Η προς επίδοση απόφαση που έχει διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα κατά τα ανωτέρω ηλεκτρονική διεύθυνση του αιτούντος, θεωρείται ότι επιδόθηκε μετά την παρέλευση σαράντα οκτώ (48) ωρών από την ηλεκτρονική

αποστολή της. Μαζί με την απόφαση, στην περίπτωση που η επίδοση διενεργείται στον αιτούντα σύμφωνα με τα ανωτέρω εδάφια, συνοδευτικό έντυπο σε γλώσσα που κατανοεί ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί, και το οποίο εξηγεί με τρόπο απλό και προσιτό το περιεχόμενο του εγγράφου που επιδόθηκε, τις συνέπειές του για τον ίδιο και τις ενέργειες στις οποίες δύναται να προβεί ή εναλλακτικά δίνεται η διεύθυνση (url) σε ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που περιλαμβάνει όλες αυτές τις πληροφορίες σε γλώσσα που κατανοεί ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί ο αιτών. Κατ' εξαίρεση, εφόσον με την απόφαση αναγνωρίζεται ο αιτών ως δικαιούχος διεθνούς προστασίας, επιδίδεται σύμφωνα με τα ανωτέρω μόνο το απόσπασμα του διατακτικού της απόφασης.

4. Σε περίπτωση που ο αιτών είναι κρατούμενος ή παραμένει σε Περιφερειακές Υπηρεσίες Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή διαμένει σε Κέντρα Υποδοχής ή Φιλοξενίας, η απορριπτική απόφαση ή το απόσπασμα του διατακτικού της απόφασης που χορηγεί καθεστώς διεθνούς προστασίας και το συνοδευτικό επεξηγηματικό έγγραφο του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 αποστέλλονται με κάθε πρόσφορο τρόπο στον Προϊστάμενο του οικείου Κέντρου ή καταστήματος ή εγκατάστασης, ο οποίος μεριμνά για την άμεση ανάρτηση ανακοίνωσης περί της σχετικής παραλαβής, καθώς και των ωρών παράδοσης και διανομής των εγγράφων στους αιτούντες για κάθε εργάσιμη ημέρα και ώρα, σε εμφανείς χώρους των εγκαταστάσεων και συντάσσει σχετική πράξη παραλαβής και ανάρτησης. Οι αιτούντες εξασφαλίζουν ότι προσέρχονται στο κέντρο εντός των ωρών παράδοσης και διανομής αλληλογραφίας, προκειμένου να τους επιδοθεί η σχετική αλληλογραφία. Για κάθε επίδοση στον αιτούντα συντάσσεται σχετική έκθεση επίδοσης. Η επίδοση θεωρείται ότι έχει συντελεστεί μετά την πάροδο τριών (3) ημερών από την ημερομηνία σύνταξης της σχετικής πράξης παραλαβής του πρώτου εδαφίου.

5. Σε περίπτωση διαπιστωμένης μη ανεύρεσης του αιτούντος, με τους τρόπους που περιγράφονται στην παρ. 3, και μη υπάρχοντος διορισμένου δικηγόρου ή συμβούλου ή εκπροσώπου ή αντικλήτου, η απόφαση επιδίδεται στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας ενώπιον της οποίας υπεβλήθη η αίτηση. Με την επίδοση αυτή τεκμαίρεται ότι ο αιτών έλαβε γνώση. Σε περίπτωση διαπιστωμένης μη ανεύρεσης του αιτούντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4, και μη υπάρχοντος διορισμένου δικηγόρου ή συμβούλου ή εκπροσώπου ή αντικλήτου, συντάσσεται σχετική πράξη από τον Προϊστάμενο του οικείου Κέντρου ή καταστήματος ή εγκατάστασης. Από την ημερομηνία σύνταξης της πράξης αυτής τεκμαίρεται αφενός η συντέλεση της επίδοσης και αφετέρου ότι ο αιτών έλαβε γνώση.

6. Από την επομένη της επίδοσης κατά τις προηγούμενες παραγράφους, αρχίζει η προθεσμία για την άσκηση της, κατά το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα, προσφυγής ή της, κατά το άρθρο 114 του παρόντος Κώδικα, αίτησης ακύρωσης.

7. Για την κατά τις προηγούμενες παραγράφους επίδοση, συντάσσεται σχετική πράξη από την αρμόδια Αρχή

Παραλαβής, η οποία πρέπει να φέρει: α) χρονολογία και ώρα διενέργειας της παραγγελίας προς επίδοση της πράξης, β) το όνομα και την υπογραφή του υπαλλήλου που προέβη στην παραγγελία προς επίδοση, και τον αριθμό της απόφασης, το διατακτικό της οποίας, μαζί με το σχετικό συνοδευτικό έγγραφο, επιδόθηκε στον αιτούντα. Η πράξη αυτή μαζί με τα σχετικά αποδεικτικά επίδοσης ή αποδείξεις παραλαβής των ΕΛ.ΤΑ., τηρούνται στον φάκελο του αιτούντος ή σε ειδικό βιβλίο.

8. Η απόφαση που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας, αναφέρει τους πραγματικούς και νομικούς λόγους της απόρριψης. Στην απόφαση με την οποία απορρίπτεται η αίτηση διεθνούς προστασίας, διατάσσεται και η επιστροφή του αιτούντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 3907/2011 ή στον ν. 3386/2005, κατά περίπτωση. Εφόσον υφίσταται ήδη σε ισχύ άλλη απόφαση επιστροφής ή απέλασης, θεωρείται ότι η προηγούμενη απόφαση επιστροφής ή απέλασης ενσωματώνεται στο κεφάλαιο της απορριπτικής απόφασης που διατάσσει την επιστροφή. Στην απορριπτική απόφαση γίνεται μνεία για την προθεσμία προς άσκηση προσφυγής, για το δικαίωμά τους να αιτηθούν την παραμονή τους στη χώρα, για το όργανο ενώπιον του οποίου ασκείται, για τις συνέπειες παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής, καθώς και για τη δυνατότητα και τους όρους παροχής δωρεάν νομικής συνδρομής στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υπουργικής απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 4375/2016.

9. Προσκλήσεις του αιτούντος από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής στη συνέντευξη που αναφέρεται στο άρθρο 82 του παρόντος Κώδικα, και από την Αρχή Προσφυγών σε ακρόαση κατά το άρθρο 102 του παρόντος Κώδικα, πραγματοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο, με βάση τα δηλωθέντα υπευθύνως από τον αιτούντα, πλέον πρόσφατα στοιχεία επικοινωνίας, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή τηλεφωνική κλήση. Για την πράξη αυτή γίνεται από τον αρμόδιο υπάλληλο σχετική μνεία στον φάκελο του αιτούντος ή σε ειδικό βιβλίο, η οποία πρέπει να φέρει χρονολογία και ώρα διενέργειας της πράξης, το όνομα και την υπογραφή του υπαλλήλου που προέβη στην ειδοποίηση και το είδος της πράξης στην οποία προέβη. Σε περίπτωση μη ανεύρεσης του αιτούντος, με τους τρόπους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, η πρόσκληση γίνεται με συστημένη επιστολή, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου. Δεν απαιτείται πρόσκληση, εφόσον για τον αιτούντα έχει οριστεί συγκεκριμένη ημερομηνία ολοκλήρωσης της καταγραφής της αίτησης, συνέντευξης ή προφορικής ακρόασης σε προγενέστερο στάδιο της διαδικασίας και του έχει εξηγηθεί η σημασία και το περιεχόμενο των διαδικασιών αυτών. Κάθε άλλη πρόσκληση ή κλήση του αιτούντος ή η έγγραφη ενημέρωση της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 96 πραγματοποιείται με τα μέσα που αναφέρονται στην παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

10. Οι αποφάσεις επί των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, οι αποφάσεις διακοπής της εξέτασης της αίτησης και οι αποφάσεις ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας κοινοποιούνται αμελλητί στον Κλάδο Αλλοδαπών

και Προστασίας Συνόρων του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Οι αποφάσεις των Επιτροπών Προσφυγών κοινοποιούνται στον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να ρυθμίζονται ο χρόνος, τα μέσα, τα αρμόδια όργανα και κάθε άλλη αναγκαία τεχνική και διαδικαστική λεπτομέρεια για τη διαβίβαση των παραπάνω αποφάσεων.

11. Όταν έχει υποβληθεί αίτηση εξ ονόματος των μελών της οικογένειας του αιτούντος που επικαλούνται τους ίδιους λόγους, η αρμόδια Αρχή Απόφασης μπορεί να εκδίδει μία απόφαση που αφορά όλα τα μέλη της οικογένειας, εκτός εάν αυτό θα οδηγούσε σε γνωστοποίηση της ιδιαίτερης κατάστασης αιτούντος που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τα συμφέροντά του, ιδίως σε περιπτώσεις διώξεων με βάση το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου και/ή την ηλικία. Στην περίπτωση αυτή, εκδίδεται χωριστή απόφαση για το συγκεκριμένο πρόσωπο.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να καθορίζεται κάθε τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΒΑΘΜΟ

Άρθρο 88 Διαδικασία της εξέτασης

1. Η Αποφαινόμενη Αρχή εξετάζει τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας ανάλογα με τον διαχωρισμό τους, σύμφωνα με το άρθρο 42 του παρόντος Κώδικα.

2. Η εξέταση για την κρίση του παραδεκτού μιας αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 89 του παρόντος Κώδικα, ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της αίτησης. Η Αποφαινόμενη Αρχή εξετάζει τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τις βασικές αρχές και εγγυήσεις του Κεφαλαίου Α' του παρόντος Μέρους, με την κανονική ή με την ταχύρρυθμη διαδικασία. Η υπαγωγή μίας αίτησης στην ταχύρρυθμη διαδικασία δεν ασκεί επιρροή στην κρίση επί της ουσίας της αίτησης διεθνούς προστασίας. Η υπαγωγή σε ταχύρρυθμη διαδικασία έχει ως μόνο αποτέλεσμα τη σύντμηση των προθεσμιών, σύμφωνα με όσα προβλέπονται ειδικά στις επιμέρους διατάξεις του παρόντος Μέρους.

3. Η εξέταση των αιτήσεων ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση υποχρεωτικά εντός έξι (6) μηνών στις περιπτώσεις εφαρμογής της κανονικής διαδικασίας. Η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των τριών (3) επιπλέον μηνών, σε περιπτώσεις μαζικών αφίξεων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που αιτούνται ταυτόχρονα διεθνή προστασία, γεγονός που καθιστά στην πράξη πολύ δύσκολη την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός της προθεσμίας των έξι (6) μηνών. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία εξέτασης ολοκληρώνεται το αργότερο εντός είκοσι ενός (21) μηνών από την κατάθεση της αίτησης.

4. Η εξέταση των αιτήσεων ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση υποχρεωτικά εντός είκοσι (20) ημερών στις περιπτώσεις εφαρμογής της ταχύρρυθμης διαδικασίας. Η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των δέκα (10) επιπλέον ημερών, σε περιπτώσεις στις οποίες μεγάλος αριθμός πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών αιτείται ταυτόχρονα διεθνή προστασία, γεγονός που καθιστά στην πράξη πολύ δύσκολη την ολοκλήρωση της ταχύρρυθμης διαδικασίας εντός της προθεσμίας των είκοσι (20) ημερών.

5. Όταν η αίτηση υπόκειται στη διαδικασία του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013, η προθεσμία αρχίζει από τη στιγμή κατά την οποία ορίζεται η Ελλάδα ως υπεύθυνη για την εξέταση της αίτησης, σύμφωνα με τον εν λόγω Κανονισμό, ο αιτών βρίσκεται στο έδαφος της Χώρας και η Υπηρεσία Ασύλου έχει αναλάβει την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

6. Στις περιπτώσεις που η εξέταση διαρκεί πέραν του ανώτατου κατά περίπτωση χρονικού ορίου, ο αιτών έχει δικαίωμα να ζητά αυτοπροσώπως πληροφορίες από τις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής για τους λόγους της καθυστέρησης και τον χρόνο κατά τον οποίο αναμένεται η απόφαση επί της αίτησης. Η ενημέρωση αυτή δεν θεμελιώνει υποχρέωση των ανωτέρω Αρχών να λάβουν απόφαση εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

7. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής καταγράφουν και εξετάζουν κατά απόλυτη προτεραιότητα αιτήσεις διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με την περ. γ' του άρθρου 46 και την παρ. 8 του άρθρου 50 του παρόντος Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές, ενόψει του κατεπείγοντος, η εξέταση της αίτησης πρέπει να ολοκληρώνεται υποχρεωτικά εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής καταγράφουν και εξετάζουν κατά προτεραιότητα αιτήσεις διεθνούς προστασίας, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος Κώδικα, όταν αυτές αφορούν:

α) άτομα που υποβάλλουν αίτηση βάσει του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, ευρισκόμενα σε ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων της χώρας (διαδικασία στα σύνορα),

β) άτομα που ενδέχεται να υπαχθούν στις διαδικασίες του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ή εφόσον άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει χορηγήσει στον αιτούντα καθεστώς διεθνούς προστασίας ή άλλο κράτος που δεσμεύεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, κατ'εφαρμογή του Κανονισμού αυτού, έχει αναλάβει την ευθύνη εξέτασης της σχετικής αίτησης,

γ) άτομα των οποίων οι αιτήσεις μπορούν να θεωρηθούν ως προδήλως αβάσιμες, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 93 του παρόντος Κώδικα,

δ) άτομα για τα οποία η Ελληνική Αστυνομία, με αιτιολογημένο έγγραφο της, αναφέρει ότι συνιστούν κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη της χώρας,

ε) άτομα τα οποία υποβάλλουν μεταγενέστερες αιτήσεις διεθνούς προστασίας κατά το στάδιο εξέτασης του παραδεκτού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα,

στ) άτομα τα οποία προέρχονται από πρώτη χώρα ασύλου, σύμφωνα με το άρθρο 90 του παρόντος Κώδικα, ή από ασφαλή τρίτη χώρα, σύμφωνα με το άρθρο 91 του παρόντος Κώδικα, ή από ασφαλή χώρα καταγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 92 του παρόντος Κώδικα.

8. Εφόσον ασκηθεί προσφυγή του άρθρου 97 του παρόντος Κώδικα κατά απόφασης που εξετάσε κατά προτεραιότητα αίτηση διεθνούς προστασίας, η προσφυγή προσδιορίζεται υποχρεωτικά προς συζήτηση ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών κατά προτεραιότητα, με πράξη του Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών, με την επιφύλαξη της παρ. 9 του άρθρου 50 του παρόντος Κώδικα.

9. Η Αποφαινόμενη Αρχή εξετάζει μία αίτηση με την ταχύρρυθμη διαδικασία, όταν:

α) ο αιτών, κατά την υποβολή της αίτησης και την παρουσίαση των περιστατικών, απλώς έθεσε θέματα τα οποία είναι άνευ σημασίας για την εξέταση του εάν πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί δικαιούχος διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους Πρώτου του παρόντος Κώδικα,

β) ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 92 του παρόντος Κώδικα,

γ) ο αιτών παραπλάνησε τις Αρχές με την παρουσίαση ψευδών πληροφοριών ή εγγράφων, ή με την απόκρυψη σχετικών πληροφοριών ή εγγράφων, όσον αφορά την ταυτότητα ή/και την εθνικότητά του, που μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την απόφαση,

δ) είναι πιθανό ο αιτών να έχει καταστρέψει ή πετάξει κακόπιστα έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο που θα βοηθούσε στον προσδιορισμό της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του,

ε) ο αιτών έχει παρουσιάσει προδήλως ασυνεπείς και αντιφατικές πληροφορίες, ή σαφώς ψευδείς ή προφανώς απίθανες πληροφορίες, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με επαρκώς τεκμηριωμένες πληροφορίες της χώρας καταγωγής, καθιστώντας έτσι σαφώς μη πειστική τη δήλωσή του ως προς το εάν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους Πρώτου,

στ) ο αιτών έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 94,

ζ) ο αιτών έχει υποβάλει την αίτηση μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης απέλασης ή με άλλον τρόπο απομάκρυνσής του,

η) ο αιτών εισήλθε παράνομα στη χώρα ή παρέτεινε παράνομα τη διαμονή του και, χωρίς σοβαρό λόγο, δεν παρουσιάσθηκε στις αρχές, ή δεν υπέβαλε αίτηση για διεθνή προστασία το συντομότερο δυνατό, δεδομένων των συνθηκών της εισόδου του,

θ) ο αιτών αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωση λήψης των δακτυλικών αποτυπωμάτων του, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,

ι) ο αιτών ενδέχεται, για σοβαρούς λόγους, να θεωρείται ότι συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη της χώρας μέλους, ή έχει υποβληθεί

σε αναγκαστική απέλαση διά της βίας για σοβαρούς λόγους δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας τάξης δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας,

ια) ο αιτών αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωση να υποβληθεί σε λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Αιτήσεις διεθνούς προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων εξετάζονται με την ταχύρρυθμη διαδικασία της παρ. 9 του παρόντος άρθρου μόνον εφόσον:

α) ο ασυνόδευτος ανήλικος προέρχεται από χώρα, η οποία περιλαμβάνεται στον κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής κατά την παρ. 5 του άρθρου 92 του παρόντος Κώδικα ή

β) ο ασυνόδευτος ανήλικος έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση και η προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα, δεν κατέδειξε την ύπαρξη νέων ουσιωδών στοιχείων ή

γ) ο ασυνόδευτος ανήλικος θεωρείται εξαιτίας σοβαρών λόγων επικίνδυνος για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη του κράτους μέλους, ή έχει απελαθεί διά της βίας εξαιτίας σοβαρών λόγων εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης.

11. Η εξέταση των αιτήσεων ολοκληρώνεται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών στις περιπτώσεις εφαρμογής της ταχύρρυθμης διαδικασίας.

Άρθρο 89

Απαράδεκτες αιτήσεις

1. Οι Αρχές Απόφασης, με σχετική απόφαση, απορρίπτουν αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, εφόσον:

α) άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει χορηγήσει στον αιτούντα καθεστώς διεθνούς προστασίας, ή

β) άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλο κράτος που δεσμεύεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου έχει αναλάβει την ευθύνη εξέτασης της σχετικής αίτησης, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού αυτού ή

γ) μία χώρα που δεν είναι κράτος μέλος, θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 90 του παρόντος Κώδικα ή

δ) μία χώρα που δεν είναι κράτος μέλος, θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 91 του παρόντος Κώδικα ή

ε) η αίτηση αποτελεί μεταγενέστερη αίτηση του αιτούντος και η προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα, δεν κατέδειξε την ύπαρξη νέων ουσιωδών στοιχείων ή

στ) μέλος της οικογένειας του αιτούντος καταθέτει ξεχωριστή αίτηση, παρότι το πρόσωπο αυτό έχει ήδη συναινέσει, σύμφωνα με το άρθρο 69 του παρόντος Κώδικα, να συμπεριληφθεί η περίπτωση του ως τμήμα αίτησης υποβαλλόμενης για λογαριασμό του, και δεν υπάρχουν στοιχεία τα οποία να δικαιολογούν την υποβολή ξεχωριστής αίτησης.

2. Στην περ. β' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, η Αποφαινόμενη Αρχή εκδίδει και τη σχετική πράξη μεταφοράς, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Άρθρο 90

Πρώτη χώρα ασύλου

Μία χώρα θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για τον αιτούντα με την προϋπόθεση ότι θα γίνει εκ νέου δεκτός στη χώρα αυτή, εάν έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από αυτή και απολαμβάνει ακόμη της σχετικής προστασίας ή απολαμβάνει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 91

Ασφαλείς τρίτες χώρες

1. Μια χώρα θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για έναν συγκεκριμένο αιτούντα, όταν πληρούνται σωρευτικά τα εξής κριτήρια:

α) δεν απειλούνται η ζωή και η ελευθερία του λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων,

β) η χώρα αυτή τηρεί την αρχή της μη επαναπροώθησης, σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης,

γ) δεν υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης για τον αιτούντα κατά το άρθρο 14 του παρόντος Κώδικα,

δ) η χώρα αυτή απαγορεύει την απομάκρυνση κάποιου σε χώρα όπου κινδυνεύει να υποστεί βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο,

ε) υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα, και στην περίπτωση που ο αιτών αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, να του χορηγηθεί προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης και

στ) ο αιτών έχει σύνδεσμο με την εν λόγω τρίτη χώρα, βάσει του οποίου θα ήταν εύλογο για αυτόν να μεταβεί σε αυτήν. Η διέλευση του αιτούντος από τρίτη χώρα μπορεί, σε συνδυασμό με συγκεκριμένες περιστάσεις που τον αφορούν, ιδίως i) τον χρόνο παραμονής του σε αυτήν, ii) ενδεχόμενη επαφή ή αντικειμενική και υποκειμενική δυνατότητα επαφής με τις αρχές, για πρόσβαση σε εργασία ή χορήγηση δικαιώματος διαμονής, iii) ενδεχόμενη προηγούμενη της διέλευσης, διαμονή, όπως ενδεικτικά επισκέψεις μακράς διάρκειας ή σπουδές, iv) ύπαρξη οποιωνδήποτε ακόμη και μακρινών συγγενικών δεσμών, v) ύπαρξη κοινωνικών ή επαγγελματικών ή πολιτιστικών σχέσεων, vi) ύπαρξη ιδιοκτησίας, vii) σύνδεση με ευρύτερη κοινότητα, viii) γνώση της οικείας γλώσσας, ix) γεωγραφική εγγύτητα της χώρας καταγωγής, να θεωρηθεί ως σύνδεσμος του αιτούντος με την τρίτη χώρα, βάσει του οποίου θα ήταν εύλογο για αυτόν να μεταβεί σε αυτή.

2. Η συνδρομή των ως άνω κριτηρίων εξετάζεται ανά περίπτωση και για κάθε αιτούντα ξεχωριστά, εκτός εάν η τρίτη χώρα έχει χαρακτηριστεί ως γενικά ασφαλής και εμπεριέχεται στον εθνικό κατάλογο ασφαλών τρίτων χωρών. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο αιτών διεθνή προστασία δύναται να αντικρούει την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας, επικαλούμενος ως λόγο το γεγονός ότι η τρίτη χώρα δεν είναι ασφαλής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες αυτός ευρίσκεται.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται κατό-

πιν εισήγησης του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, καθορίζονται οι τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων άσυλο, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους (φυλετικά, θρησκευτικά, κ.ά.), για τους σκοπούς της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας. Τα στοιχεία (εσωτερικό νομοθετικό καθεστώς της τρίτης χώρας, διμερείς ή πολυμερείς διακρατικές συμφωνίες ή συμφωνίες της τρίτης χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και εσωτερική πρακτική) που λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης, πρέπει να είναι επίκαιρα και να προέρχονται από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, ιδίως από επίσημες διπλωματικές πηγές της ημεδαπής και της αλλοδαπής, τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, τη νομοθεσία των λοιπών κρατών μελών σε σχέση με την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών, το Συμβούλιο της Ευρώπης, την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες. Ο καθορισμός επανεξετάζεται υποχρεωτικά τον Νοέμβριο κάθε έτους. Εάν διαπιστώνεται σημαντική αλλαγή της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής τρίτη χώρα, ο χαρακτηρισμός επανεξετάζεται το ταχύτερο δυνατό και προ της παρέλευσης έτους, κατά το προηγούμενο εδάφιο. Για κάθε απόφαση χαρακτηρισμού ενημερώνεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης που βασίζεται αποκλειστικά στο παρόν άρθρο, οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής ενημερώνουν σχετικά τον αιτούντα και του χορηγούν έγγραφο, με το οποίο ενημερώνονται οι αρχές της εν λόγω τρίτης χώρας ότι η αίτηση δεν έχει εξεταστεί επί της ουσίας.

5. Όταν η ως άνω τρίτη χώρα δεν επιτρέπει στον αιτούντα να εισέλθει στο έδαφός της, η αίτησή του εξετάζεται επί της ουσίας από τις αρμόδιες Αρχές Απόφασης.

6. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημερώνεται σε ετήσια βάση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για τις χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 92

Ασφαλείς χώρες καταγωγής

1. Ασφαλείς χώρες καταγωγής είναι:

α) Όσες περιλαμβάνονται στον κοινό κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Οι χώρες, πέραν εκείνων της περ. α', οι οποίες περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής που καταρτίζεται και τηρείται σύμφωνα με την παρ. 5 του παρόντος άρθρου.

2. Μία χώρα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής για τον αιτούντα, μόνον εφόσον μετά την εξέταση της αίτησης αποδειχθεί ότι ο αιτών:

α) έχει την ιθαγένεια της χώρας ή είναι ανιθαγενής και είχε την προηγούμενη συνθήκη διαμονή του στη χώρα αυτή και

β) δεν επικαλείται σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής χώρα καταγωγής για τον

ίδιο, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες υπό τις οποίες ευρίσκεται και όσον αφορά την αναγνώρισή του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας κατά τις κείμενες διατάξεις.

3. Μια χώρα θεωρείται ως ασφαλής χώρα καταγωγής εάν, βάσει της νομικής κατάστασης, της εφαρμογής του δικαίου στο πλαίσιο του δημοκρατικού συστήματος και των γενικών πολιτικών συνθηκών, καταδεικνύεται σαφώς ότι γενικά και μόνιμα δεν υφίσταται δίωξη, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 του παρόντος Κώδικα, ούτε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, ούτε απειλή που προκύπτει από τη χρήση αδιάκριτης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύγκρουσης.

4. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου, λαμβάνεται, μεταξύ άλλων, υπόψη ο βαθμός στον οποίο παρέχεται προστασία κατά της δίωξης ή της κακομεταχείρισης μέσω:

α) Των σχετικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων της χώρας και του τρόπου εφαρμογής τους.

β) Της τήρησης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ - ν.δ. 53/1974, Α' 256), στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ν. 2462/1997, Α' 25), ιδίως δε, των δικαιωμάτων από τα οποία δεν χωρεί παρέκκλιση δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 15 της ΕΣΔΑ και στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (ν. 1782/1988, Α' 116) και στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992, Α' 192).

γ) Της τήρησης της αρχής της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης.

δ) Της πρόβλεψης μηχανισμού αποτελεσματικής προσφυγής κατά των παραβιάσεων των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου, καθορίζονται οι χώρες καταγωγής που χαρακτηρίζονται ασφαλείς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους, για την έκδοση της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης πρέπει να είναι επίκαιρα και να προέρχονται από έγκυρες πηγές ενημέρωσης, ιδίως από επίσημες διπλωματικές πηγές της ημεδαπής και της αλλοδαπής, τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, τη νομοθεσία των λοιπών κρατών μελών σε σχέση με την έννοια των ασφαλών χωρών, το Συμβούλιο της Ευρώπης, την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους Πρόσφυγες. Ο καθορισμός επανεξετάζεται υποχρεωτικά τον Νοέμβριο κάθε έτους. Εάν διαπιστώνεται σημαντική αλλαγή της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής, ο χαρακτηρισμός επανεξετάζεται το ταχύτερο δυνατό και προ της παρέλευσης έτους, κατά το προηγούμενο εδάφιο. Για κάθε απόφαση χαρακτηρισμού ενημερώνεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Άρθρο 93

Αβάσιμες αιτήσεις

1. Η αρμόδια Αρχή Απόφασης απορρίπτει ως αβάσιμη την αίτηση, εφόσον θεμελιώσει ότι ο αιτών δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας κατά τις κείμενες διατάξεις.

2. Ως προδήλως αβάσιμες θεωρούνται οι αιτήσεις της παρ. 1 που έχουν εξεταστεί με την διαδικασία της παρ. 9 του άρθρου 88 του παρόντος Κώδικα, και ειδικότερα εφόσον:

α) ο αιτών, κατά την υποβολή της αίτησης και τη διεξαγωγή της συνέντευξης, κάνει επίκληση λόγων που προδήλως δεν συνάδουν με την ιδιότητα του πρόσφυγα ή του δικαιούχου επικουρικής προστασίας,

β) ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 92 του παρόντος Κώδικα,

γ) όταν ο αιτών έχει παρουσιάσει προδήλως ασυνεπείς και αντιφατικές πληροφορίες ή σαφώς ψευδείς ή προφανώς απίθανες πληροφορίες, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με επαρκώς τεκμηριωμένες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, καθιστώντας έτσι σαφώς μη πειστική τη δήλωσή του ως προς το εάν πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας δυνάμει του παρόντος Κώδικα,

δ) ο αιτών παραπλάνησε τις Αρχές με την παρουσίαση ψευδών πληροφοριών ή εγγράφων, ή με την απόκρυψη σχετικών πληροφοριών ή εγγράφων, όσον αφορά την ταυτότητα ή/και την εθνικότητά του, που μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την απόφαση,

ε) είναι πιθανόν ότι ο αιτών έχει καταστρέψει ή πετάξει κακόπιστα έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο που θα βοηθούσε στον προσδιορισμό της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του,

στ) ο αιτών έχει υποβάλει την αίτηση μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης απέλασης ή με άλλον τρόπο απομάκρυνσής του,

ζ) ο αιτών αρνείται να συμμορφωθεί με την υποχρέωση λήψης των δακτυλικών αποτυπωμάτων του, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,

η) ο αιτών εισήλθε παράνομα στη χώρα ή παρέτεινε παράνομα τη διαμονή του και, χωρίς σοβαρό λόγο, δεν παρουσιάσθηκε στις αρχές, ή δεν υπέβαλε αίτηση για διεθνή προστασία το συντομότερο δυνατό, δεδομένων των συνθηκών της εισόδου του,

θ) ο αιτών ενδέχεται για σοβαρούς λόγους να θεωρείται ότι συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, ή είχε κατά το παρελθόν απελαθεί για λόγους δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας τάξης,

ι) ο αιτών έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας, η οποία είναι απαράδεκτη, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα,

ια) ο αιτών παραβίασε κατάφωρα το καθήκον συνεργασίας του με τις εθνικές αρχές, εκτός εάν δεν είναι υπεύθυνος για την παραβίαση των υποχρεώσεων συ-

νεργασίας ή υπάρχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους δεν ήταν σε θέση να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις συνεργασίας.

3. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση ασύλου είναι προδήλως αβάσιμη εάν ο αιτών προέρχεται από ασφαλή χώρα καταγωγής και είναι προφανές από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης ότι παραμένει στο έδαφος της Χώρας μόνο για οικονομικούς λόγους.

Άρθρο 94

Μεταγενέστερες αιτήσεις

1. Σε περίπτωση μεταγενέστερης αίτησης οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης εξετάζουν τα στοιχεία της μεταγενέστερης αίτησης, σε συνδυασμό με τα στοιχεία του φακέλου της προγενέστερης αίτησης.

2. Η μεταγενέστερη αίτηση εξετάζεται εντός πέντε (5) ημερών, και στις περιπτώσεις της παρ. 9 εντός δύο (2) ημερών, κατ' αρχάς σε προκαταρκτικό στάδιο, κατά το οποίο ερευνάται εάν έχουν προκύψει ή έχουν υποβληθεί από τον αιτούντα νέα ουσιώδη στοιχεία, τα οποία ο αιτών χωρίς υπαιτιότητα του δεν μπόρεσε να επικαλεστεί κατά την εξέταση της προγενέστερης αίτησης στον πρώτο βαθμό αλλά ούτε και με την προσφυγή του, σύμφωνα με το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα, και τα οποία επηρεάζουν την κρίση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας. Κατά το στάδιο αυτό, ο αιτών υποβάλλει γραπτώς στις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής τα τυχόν νέα στοιχεία που προσκομίζει, χωρίς να πραγματοποιηθεί συνέντευξη.

3. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής διασφαλίζουν για τους αιτούντες, των οποίων η αίτηση εξετάζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, ότι απολαμβάνουν των εγγυήσεων που αναφέρονται στις περ. α', β', γ', ε' και στ' της παρ. 2 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα.

4. Εάν κατά την προκαταρκτική εξέταση της παρ. 2 υποβληθούν από τον αιτούντα νέα ουσιώδη στοιχεία, τα οποία ο αιτών χωρίς υπαιτιότητά του δεν μπόρεσε να επικαλεστεί ούτε κατά την εξέταση της προγενέστερης αίτησης ούτε με την προσφυγή του, σύμφωνα με το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα, και τα οποία επηρεάζουν την κρίση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, η αίτηση κρίνεται παραδεκτή, εξετάζεται περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους και του χορηγείται δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία. Σε αντίθετη περίπτωση, η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

5. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου μπορεί να εφαρμόζεται επίσης και στην περίπτωση μέλους της οικογένειας του αιτούντος, το οποίο υποβάλλει αίτηση αφού έχει συναινέσει σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 69, να υποβληθεί αίτηση εξ ονόματός του. Στην περίπτωση αυτή, η προκαταρκτική εξέταση που αναφέρεται στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου, αφορά στην ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων που να δικαιολογούν την υποβολή ξεχωριστής αίτησης εκ μέρους του εξαρτωμένου προσώπου. Κατ' εξαίρεση, πραγματοποιείται συνέντευξη για τον σκοπό αυτόν.

6. Αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται χωρίς να έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί προγενέστερης αίτησης του ίδιου αιτούντα, θεωρείται ως συ-

μπληρωματικό στοιχείο της αρχικής και δεν υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

7. Όμοια μεταγενέστερη αίτηση, χωρίς την προσκόμιση νέων στοιχείων, απορρίπτεται ως απαράδεκτη με βάση την αρχή του δεδικασμένου, χωρίς ακρόαση, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

8. Αν ο αιτών, έναντι του οποίου πρέπει να εκτελεστεί απόφαση μεταφοράς, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013, υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση, αυτή εξετάζεται από το αρμόδιο κράτος, σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτόν.

9. Μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης της μεταγενέστερης αίτησης κατά το προκαταρκτικό στάδιο, αναστέλλεται η εκτέλεση κάθε μέτρου απέλασης, επιστροφής ή καθ' οιονδήποτε τρόπο απομάκρυνσης. Κατ' εξαίρεση, το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται και η παραμονή στη χώρα του αιτούντος δεν επιτρέπεται: (α) εάν πρόκειται για πρώτη μεταγενέστερη αίτηση, η οποία απορρίπτεται ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 ή 7, απλώς για να καθυστερήσει ή να παρεμποδίσει την απόφαση εκτέλεσης απομάκρυνσης, (β) εάν πρόκειται για δεύτερη μεταγενέστερη αίτηση, μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, με την οποία η πρώτη μεταγενέστερη αίτηση κρίνεται απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 ή 7, ή μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, με την οποία απορρίπτεται η εν λόγω αίτηση ως αβάσιμη. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου τυχάνει εφαρμογής το άρθρο 110 του παρόντος Κώδικα. Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται μόνο όταν η Αποφαινόμενη Αρχή θεωρεί ότι η απόφαση επιστροφής δεν θα οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση, κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων του κράτους.

10. Για την υποβολή κάθε μεταγενέστερης αίτησης μετά την πρώτη, ο αιτών καταθέτει παράβολο, το ύψος του οποίου ορίζεται στο ποσό των εκατό (100) ευρώ ανά αίτηση. Τα παράβολα του πρώτου εδαφίου αποτελούν έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού που εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Οικονομικών δύναται να αναπροσαρμόζεται το ύψος του παράβολου, να καθορίζονται η διαδικασία εγγραφής των αντίστοιχων πιστώσεων στον προϋπολογισμό του Υπουργείου, ο τρόπος διάθεσής τους, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στην εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Άρθρο 95 Διαδικασίες στα σύνορα

1. Στις περιπτώσεις που υποβάλλονται αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα και τις ζώνες διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων της χώρας, οι αιτούντες απολαμβάνουν τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις των διατάξεων των άρθρων 51, 74, 76, και 80 του παρόντος Κώδικα. Οι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται κατά το προηγούμενο εδάφιο, δύναται να εξετάζονται ως

προς το παραδεκτό και ως προς την ουσία, εφόσον συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της παρ. 9 του άρθρου 88.

2. Εάν δεν ληφθεί απόφαση εντός είκοσι οκτώ (28) ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης, επιτρέπεται στον αιτούντα η είσοδος και παραμονή του στο εσωτερικό της χώρας προκειμένου να εξετασθεί η αίτησή του, σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

3. Σε περίπτωση μαζικών αφίξεων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, οι οποίοι υποβάλλουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα ή σε ζώνη διέλευσης λιμένων ή αερολιμένων της χώρας, ή ενόσω παραμένουν σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη στην πράξη η εκεί εφαρμογή της παρ. 1, οι εν λόγω διαδικασίες μπορούν να εφαρμόζονται επίσης όπου και επί όσο χρονικό διάστημα φιλοξενούνται κανονικά οι συγκεκριμένοι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, σε σημεία πλησίον των συνόρων ή της ζώνης διέλευσης. Επίσης, στην περίπτωση αυτή με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εθνικής Άμυνας εφαρμόζονται τα παρακάτω:

α) Η καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι επιδόσεις των αποφάσεων και λοιπών διαδικαστικών εγγράφων, καθώς και η παραλαβή προσφυγών μπορεί να πραγματοποιείται από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή από προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, σε περίπτωση που το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας δεν επαρκεί.

β) Η συνέντευξη με τους αιτούντες διεθνή προστασία δύναται να διενεργείται και από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο ή άλλων αρχών, σε ιδιαίτερα έκτακτες περιστάσεις από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων, εφόσον το προσωπικό αυτό έχει λάβει εκ των προτέρων την απαραίτητη βασική κατάρτιση, ιδίως, όσον αφορά το διεθνές δικαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κεκτημένο της Ένωσης για το άσυλο και τις τεχνικές της συνέντευξης.

γ) Η απόφαση του πρώτου βαθμού εκδίδεται υποχρεωτικά εντός επτά (7) ημερών. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, εντός της οποίας υποβάλλεται και η αίτηση της παρ. 2 του άρθρου 110. Η προσφυγή προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός τεσσάρων (4) ημερών. Η προθεσμία για την ειδοποίηση του αιτούντος, σε περίπτωση προφορικής ακρόασης, και για την κατάθεση τυχόν υπομνήματος μετά την εξέταση της προσφυγής, είναι μία (1) ημέρα. Η απόφαση εκδίδεται υποχρεωτικά εντός επτά (7) ημερών από τη συζήτηση της προσφυγής.

4. Αιτήσεις διεθνούς προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων εξετάζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, μόνο εφόσον:

α) ο ασυνόδευτος ανήλικος προέρχεται από χώρα, η οποία περιλαμβάνεται στον κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής κατά την παρ. 5 του άρθρου 92 του παρόντος Κώδικα,

β) ο ασυνόδευτος ανήλικος έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση,

γ) ο ασυνόδετος ανήλικος μπορεί, εξαιτίας σοβαρών λόγων, να θεωρείται επικίνδυνος για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη του κράτους μέλους, ή έχει απελαθεί διά της βίας εξαιτίας σοβαρών λόγων εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης,

δ) συντρέχουν βάσιμοι λόγοι, ώστε μια χώρα να θεωρείται ασφαλής τρίτη χώρα για τον ασυνόδετο ανήλικο υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες υπό τις οποίες βρίσκεται, σύμφωνα με το άρθρο 91, εφόσον αυτό εξυπηρετεί τα μείζονα συμφέροντα των ανηλίκων,

ε) όταν ο ασυνόδετος ανήλικος παραπλάνησε τις Αρχές υποβάλλοντας πλαστά έγγραφα, ή κατέστρεψε ή απώλεσε κακόπιστα έγγραφο ταυτότητας ή ταξιδιωτικό έγγραφο που θα βοηθούσε στον προσδιορισμό της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του, προκειμένου να αποφύγει την έκδοση αρνητικής απόφασης σε βάρος του, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως πλήρως παρασχεθεί η δυνατότητα σε αυτόν και τον επίτροπό του ή τον ασκούντα την πράξη επιτροπείας να παράσχει επαρκείς λόγους για τους οποίους προέβη στη συγκεκριμένη πράξη.

5. Με την κοινή απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας της προηγούμενης παραγράφου, καθορίζονται τα ειδικότερα προσόντα του διατιθέμενου προσωπικού, οι κατηγορίες και ο αριθμός του προσωπικού, η κατανομή του διατιθέμενου προσωπικού ανάλογα με τις ανάγκες, καθώς και τα ειδικότερα ανά περίπτωση ανατιθέμενα καθήκοντα, καθώς και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερη λεπτομέρεια που αφορά στην εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 96 Ανάκληση

1. Όταν προκύπτουν νέα στοιχεία που συνιστούν λόγο επανεξέτασης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, η Αποφαινόμενη Αρχή εξετάζει εάν συντρέχει περίπτωση ανάκλησης του καθεστώτος αυτού, βάσει των σχετικών διατάξεων του Πρώτου Μέρους του παρόντος Κώδικα.

2. Στις περιπτώσεις εφαρμογής της παρ. 1, ο ενδιαφερόμενος:

α) ενημερώνεται εγγράφως από την Αποφαινόμενη Αρχή, μέσω της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) εργάσιμες μέρες πριν την επανεξέταση της συνδρομής στο πρόσωπό του των αναγκαίων προϋποθέσεων διεθνούς προστασίας, καθώς και για τους λόγους της επανεξέτασης αυτής,

β) δικαιούται να προβάλει με γραπτό υπόμνημά του στην Αποφαινόμενη Αρχή, μέσω της αρμόδιας Αρχής Παραλαβής, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι δεν πρέπει να ανακληθεί το χορηγηθέν καθεστώς.

3. Η Αποφαινόμενη Αρχή, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής:

α) ενημερώνεται εγγράφως από τη Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου, όσον αφορά ιδίως τη

γενική πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση που επικρατεί στις χώρες καταγωγής των ενδιαφερομένων προσώπων και

β) δύναται, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να συλλέγει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να επανεξεταστεί το καθεστώς. Οι πληροφορίες αυτές δεν λαμβάνονται από τους φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης κατά τρόπον που θα είχε ως αποτέλεσμα να πληροφορούνται απευθείας ότι ο ενδιαφερόμενος είναι πρόσφυγας ή δικαιούχος επικουρικής προστασίας ή να τίθεται σε κίνδυνο η σωματική ακεραιότητα του ενδιαφερόμενου και των προσώπων που εξαρτώνται από αυτόν και η ελευθερία ή η ασφάλεια των μελών της οικογένειάς του που τυχόν εξακολουθούν να διαμένουν στη χώρα καταγωγής.

4. Η απόφαση ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας επιδίδεται βάσει του άρθρου 87 του παρόντος Κώδικα. Η απόφαση αναφέρει τους πραγματικούς και νομικούς λόγους ανάκλησης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες άσκησης προσφυγής κατ' αυτής ενώπιον της Αρχής Προσφυγών.

5. Τα άρθρα 71 και 76 του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται και στην ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας.

6. Κατά παρέκκλιση των προηγούμενων παραγράφων, το καθεστώς του δικαιούχου διεθνούς προστασίας παύει αυτοδικαίως εάν ο δικαιούχος παραιτηθεί ρητώς από αυτό με έγγραφη δήλωσή του, η οποία υποβάλλεται αυτοπροσώπως στις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής με τη διαδικασία του άρθρου 85, ή αν ο δικαιούχος αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

Άρθρο 97 Δικαίωμα άσκησης προσφυγής

1. Ο αιτών δικαιούται να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 102 ενώπιον της Αρχής Προσφυγών:

α) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως αβάσιμη με την κανονική διαδικασία, καθώς και κατά της απόφασης με την οποία χορηγείται καθεστώς επικουρικής προστασίας κατά το μέρος που αφορά τη μη αναγνώριση του προσφεύγοντος ως πρόσφυγα, εντός τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87.

β) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας με την ταχύρρυθμη διαδικασία, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 88, καθώς και στις περιπτώσεις που η προσφυγή υποβάλλεται ενώ ο προσφεύγων τελεί υπό κράτηση, σύμφωνα με το άρθρο 50, εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87.

γ) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας στις περιπτώσεις του άρθρου 95 ή στις περι-

πτώσεις που η προσφυγή ασκείται ενώ ο προσφεύγων βρίσκεται σε διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, εντός δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 87.

δ) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 89, εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87. Κατ' εξαίρεση, εφόσον η προσφυγή ασκείται: i) κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, βάσει της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 89, η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών και λογίζεται ότι στρέφεται και κατά της σχετικής πράξης μεταφοράς, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ii) κατά απόφασης που απορρίπτει μεταγενέστερη αίτηση ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 7 του άρθρου 88, εντός πέντε (5) ημερών από την επίδοση της απόφασης.

2. Το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία, με την επιφύλαξη εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα, χορηγείται εκ νέου σε περίπτωση άσκησης προσφυγής, εφαρμοζόμενων ανάλογα των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα ως προς τη διάρκεια ισχύος. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής μετά την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών, η διάρκεια του δελτίου αιτούντος διεθνή προστασία περιορίζεται υποχρεωτικά με απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα, σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά απόφασης ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 96 του παρόντος Κώδικα, επιστρέφεται στον προσφεύγοντα η άδεια διαμονής του.

3. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής και μέχρι την επίδοση της απόφασης επ' αυτής, αναστέλλεται κάθε μέτρο απέλασης, επανεισοχής ή επιστροφής του αιτούντος, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του άρθρου 110 του παρόντος Κώδικα.

4. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής ο αιτών, εξαιρουμένων των ασυνόδευτων ανηλίκων, κρατείται στο Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης, μέχρι να ολοκληρωθεί η απομάκρυνσή του ή να γίνει τελεσίδικα δεκτή η αίτηση του. Η κατάθεση μεταγενέστερης αίτησης ή/και αίτησης ακύρωσης ή/και αίτησης αναστολής δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την άρση της κράτησης.

Άρθρο 98

Περιεχόμενο προσφυγής

Η προσφυγή ασκείται με έγγραφο το οποίο μνημονεύει:

α) το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, ακριβή διεύθυνση της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος, β) το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο και την ακριβή διεύθυνση της κατοικίας και του χώρου εργασίας του εκπροσώπου του και, εάν υπάρχουν, του δικαστικού πληρεξουσίου και του αντικλήτου του, γ) τον τόπο και τον χρόνο της σύνταξής του, δ) την προσβαλλόμενη απόφαση, ε) τους συγκεκρι-

μένους λόγους στους οποίους στηρίζεται η προσφυγή. Περιλαμβάνει δε δήλωση συναίνεσης ή εναντίωσης για τη δημόσια συνεδρίαση της υπόθεσής του. Σε περίπτωση μη υποβολής σχετικής δήλωσης, η υπόθεση συζητείται σε δημόσια συνεδρίαση. Σε περίπτωση που το έγγραφο της προσφυγής δεν αναφέρει τα ως άνω στοιχεία, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Άρθρο 99

Άσκηση της προσφυγής

1. Η προσφυγή κατατίθεται στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή στο Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, και υπογράφεται επί ποινή απαραδέκτου από τον ίδιο τον προσφεύγοντα ή από πληρεξούσιο δικηγόρο. Κατ' εξαίρεση, εφόσον ο προσφεύγων, κατόπιν απόφασης παραπομπής δυνάμει του άρθρου 43, διαμένει εντός Δομής που βρίσκεται σε τόπο διαφορετικό από αυτόν που εδρεύει το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή το Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου ενώπιον του οποίου κατατέθηκε η αίτηση, η προσφυγή κατατίθεται στον Προϊστάμενο της Δομής, ο οποίος και αποστέλλει αυτήν αυθημερόν με ηλεκτρονικό μέσο στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή στο Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Σε περίπτωση που ο αιτών διαμένει σε συγκεκριμένο τόπο διαμονής, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 49, ή σε χώρο που βρίσκεται εκτός της περιφέρειας του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου ή του Αυτοτελούς Κλιμακίου της Υπηρεσίας Ασύλου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, η προσφυγή κατατίθεται στο πλησιέστερο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου, το οποίο και αποστέλλει αυτήν αυθημερόν με ηλεκτρονικό τρόπο στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή στο Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικώς, σε περίπτωση που ο προσφεύγων είναι κρατούμενος, η προσφυγή κατατίθεται στον Προϊστάμενο του οικείου καταστήματος, χώρου κράτησης ή κέντρου, ο οποίος και αποστέλλει αυτήν αυθημερόν με ηλεκτρονικό μέσο στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου ή στο Αυτοτελές Κλιμάκιο της Υπηρεσίας Ασύλου, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

2. Με την κατάθεση της προσφυγής, γίνεται άμεση καταχώριση των απαιτούμενων στοιχείων που περιέχονται στην προσφυγή από τον αρμόδιο, για την παραλαβή της προσφυγής, υπάλληλο της Υπηρεσίας Ασύλου, στην ηλεκτρονική εφαρμογή ασύλου, καθώς και των τυχόν προσκομιζόμενων εγγράφων που κατατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή.

3. Για την κατά την προηγούμενη παράγραφο κατάθεση συντάσσεται πράξη, η οποία διαλαμβάνει την χρονολογία της κατάθεσης, το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που παρέλαβε την προσφυγή, το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος και την προσβαλλόμενη απόφαση. Αντίγραφο της πράξης κατάθεσης της προσφυγής, επιδίδεται με την κατάθεση της προσφυγής στον προσφεύγοντα. Οι Αρχές Παραλαβής διαβιβάζουν στην Αρχή Προσφυ-

γών αμελλητί, το αργότερο δε εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών, τον ηλεκτρονικό και εν συνεχεία τον διοικητικό φάκελο, οι οποίοι εμπεριέχουν, μεταξύ άλλων, το πρωτότυπο της προσφυγής και τα οποιαδήποτε συνημμένα σε αυτήν έγγραφα. Σε περίπτωση δυσλειτουργίας της ηλεκτρονικής εφαρμογής ασύλου, η οποία σχετίζεται με την καταχώριση των προσφυγών, αυτές αποστέλλονται στην Αρχή Προσφυγών αυθημερόν με ηλεκτρονικό μέσο ή άλλο πρόσφορο τρόπο.

4. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά απόφασης ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, επιστρέφεται στον προσφεύγοντα η άδεια διαμονής του.

Άρθρο 100

Προσδιορισμός συζήτησης της προσφυγής

1. Με την κατάθεση της προσφυγής, η αρμόδια Αρχή Παραλαβής ενημερώνει αυθημερόν τον προσφεύγοντα για την ημερομηνία συζήτησής της.

2. Η συζήτηση της προσφυγής προσδιορίζεται υποχρεωτικά το ταχύτερο δυνατόν από την κατάθεση της προσφυγής και σε κάθε περίπτωση όχι περισσότερο:

α) από είκοσι (20) ημέρες μετά την κατάθεση προσφυγής που ασκείται κατά απόφασης με την οποία απορρίπτεται αίτηση διεθνούς προστασίας ως αβάσιμη με την κανονική διαδικασία ή ανακαλείται καθεστώς διεθνούς προστασίας,

β) από δέκα (10) ημέρες μετά την κατάθεση προσφυγής που ασκείται κατά απόφασης με την οποία απορρίπτεται αίτηση διεθνούς προστασίας με την ταχύρρυθμη διαδικασία, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 88, ή ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 89,

γ) από πέντε (5) ημέρες μετά την κατάθεση προσφυγής που ασκείται κατά απόφασης με την οποία απορρίπτεται αίτηση διεθνούς προστασίας στις περιπτώσεις του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα ή που υποβάλλεται ενώ ο προσφεύγων βρίσκεται σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή ή κρατείται.

3. Αμέσως μετά τον προσδιορισμό της προσφυγής και την ενημέρωση της ηλεκτρονικής εφαρμογής ασύλου, ο Διοικητικός Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών, με πράξη του στην ηλεκτρονική εφαρμογή ασύλου, ορίζει τον βοηθό που θα προετοιμάσει την κατά τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο εισήγηση.

4. Κάθε μέλος της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών δύναται να επικουρείται στο έργο του, πέραν από το ήδη υπάρχον προσωπικό και από προσωπικό «βοηθούς εισηγητές» (rapporteurs) και γραμματείς που διατίθενται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο.

5. Οι βοηθοί εισηγητές αναλαμβάνουν τη σύνταξη έκθεσης που περιέχει καταγραφή και επεξεργασία του πραγματικού της υπόθεσης και των προβαλλόμενων με την προσφυγή ισχυρισμών, και αντιστοίχισης αυτών με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, η οποία τίθεται στη δικαιοδοτική κρίση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών έως την προτεραία της συζήτησης.

6. Η έκθεση της προηγούμενης παραγράφου επισυνάπτεται στον φάκελο της υπόθεσης έως την προτεραία της συζήτησης. Η μη σύνταξη ή μη υποβολή ή η εκπρόθεσμη υποβολή έκθεσης, δεν κωλύει τη συζήτηση της

προσφυγής. Έκθεση δεν συντάσσεται για προσφυγές που είναι εκπρόθεσμες, καθώς και για προσφυγές κατά αποφάσεων που έχουν απορρίψει την αίτηση ως:

α) προδήλως αβάσιμη, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 93,

β) ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις περ. α', β', ε' και στ' της παρ. 1 του άρθρου 89.

7. Κατά τον προσδιορισμό της προσφυγής, η αρμόδια Αρχή Παραλαβής προσδιορίζει ανά Επιτροπή από εβδομήντα πέντε (75) έως ενενήντα (90) υποθέσεις προς συζήτηση ανά μήνα και για τις δύο συνθέσεις (Τριμελή και Μονομελή), με την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων στον Κανονισμό Λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών για τη λειτουργία των Τμημάτων διακοπών. Οι υποθέσεις που συζητούνται σε κάθε σύνθεση, κατανέμονται ισομερώς, κατά κατηγορία και αντικείμενο, στον Πρόεδρο και τα μέλη των Επιτροπών. Ο συνολικός μηνιαίος αριθμός από τις συζητηθείσες υποθέσεις που χρεώνεται κάθε μέλος ανέρχεται σε τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) για όλες τις συνθέσεις. Σε περίπτωση εμβόλιμων συνεδριάσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών, ο αριθμός των προσδιοριζόμενων προς συζήτηση υποθέσεων δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) υποθέσεις ανά συνεδρίαση, υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 103. Σε κάθε περίπτωση, το σύνολο των ανά μήνα υποθέσεων που χρεώνεται κάθε μέλος, σε τακτικές και εμβόλιμες συνεδριάσεις, δεν υπερβαίνει τις τριάντα (30). Σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού του προηγούμενου εδαφίου, λαμβάνεται πρόνοια για ανάλογη μείωση του αριθμού των υποθέσεων που χρεώνονται τα μέλη αυτά κατά τους αμέσως επόμενους μήνες.

8. Προσφυγές που έχουν υποβληθεί μετά την πάροδο των προθεσμιών της παρ. 1 του άρθρου 97 του παρόντος Κώδικα, συζητούνται κατά προτεραιότητα, με πράξη του Διοικητικού Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών από την κατάθεση της προσφυγής. Εάν ο προσφεύγων αποδείξει με έγγραφα στοιχεία ότι η εκπρόθεσμη άσκηση οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας, οι προσφυγές κρίνονται στην ουσία, άλλως απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Σε περίπτωση που η προσφυγή ασκείται κατά απόφασης που έχει εξεταστεί κατά απόλυτη προτεραιότητα ή κατά προτεραιότητα, ο Διοικητικός Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών εκδίδει σχετική πράξη και η προσφυγή εισάγεται άμεσα προς συζήτηση εντός δεκαπέντε (15) ημερών, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

9. Η ημερομηνία συζήτησης δύναται να αλλάξει με απόφαση του Διοικητικού Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών, αφού προηγουμένως ενημερωθεί ο προσφεύγων κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Κώδικα, τηρουμένων των ειδικότερων προθεσμιών που προβλέπονται για τη συζήτηση της κάθε υπόθεσης.

10. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής, η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών εκδίδει απόφαση επιστροφής του πολίτη τρίτης χώρας, σύμφωνα με τον ν. 3907/2011 ή τον ν. 3386/2005 κατά περίπτωση, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της απορριπτικής απόφασης. Εφόσον υφίσταται ήδη σε ισχύ άλλη απόφαση επιστροφής ή απέλασης, θεωρείται ότι η προηγού-

μενη απόφαση επιστροφής ή απέλασης ενσωματώνεται στο κεφάλαιο της απορριπτικής απόφασης που διατάσσει την επιστροφή.

Άρθρο 101 Έκθεμα

1. Ο Διοικητικός Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών μεριμνά για την επαρκή γραμματειακή υποστήριξη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, την παροχή κατάλληλης διερμηνείας και υπογράφει το έκθεμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον νόμο και τον Κανονισμό της Αρχής Προσφυγών.

2. Το αρμόδιο τμήμα για την παροχή γραμματειακής υποστήριξης της Αρχής Προσφυγών καταρτίζει για κάθε δικάσιμο έκθεμα βάσει των καταχωρήσεων των προσφυγών στην ηλεκτρονική εφαρμογή Ασύλου και τυχόν πράξεων του Διευθυντή που αφορούν την κατά προτεραιότητα συζήτηση προσφυγών, στο οποίο αναγράφονται οι προς συζήτηση υποθέσεις. Η συζήτηση προσφυγών των διαμενόντων σε νησιά προσδιορίζεται κατά προτεραιότητα.

3. Το έκθεμα αναρτάται έξω από την αίθουσα συνεδριάσεων, από την προηγούμενη της συνεδρίασης. Δεν προκαλεί ακυρότητα της διαδικασίας η μη ανάρτηση του εκθέματος ή η μη μνεία σε αυτό συγκεκριμένης υπόθεσης. Το έκθεμα κοινοποιείται στα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, μαζί με τους σχετικούς διοικητικούς φακέλους, πέντε (5) ημέρες πριν από την ημέρα συζήτησης των προσφυγών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, μόλις παραλάβει το έκθεμα, το γνωστοποιεί στα υπόλοιπα μέλη της, εγγράφως ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, γνωστοποίηση που επέχει θέση πρόσκλησης προκειμένου να παραστούν στις συνεδριάσεις της τριμελούς και μονομελούς σύνθεσης, και διαμοιράζει τις υποθέσεις μεταξύ του ιδίου και των μελών της Επιτροπής. Στο έκθεμα που αναρτάται έξω από την αίθουσα συνεδριάσεων αναγράφονται μόνο οι αριθμοί των υποθέσεων, χωρίς να γίνεται αναφορά σε ονόματα και χώρες καταγωγής. Η προθεσμία του τρίτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου μπορεί να συντέμνεται κατόπιν πράξης του Διοικητικού Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών.

Άρθρο 102 Συζήτηση προσφυγής

1. Η διαδικασία ενώπιον της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών είναι κατά κανόνα έγγραφη και η συζήτηση των προσφυγών διενεργείται με βάση τα στοιχεία του φακέλου.

2. Κατά τη διαδικασία ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών παρίσταται υποχρεωτικά ο προσφεύγων αυτοπροσώπως ή δια πληρεξουσίου δικηγόρου, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 83. Σε περίπτωση μη αυτοπρόσωπης εμφάνισης του αιτούντος ή μη αποστολής της βεβαίωσης που αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 83, τεκμαίρεται ότι ο αιτών υπέβαλε την προσφυγή μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης απέλασης ή με άλλον τρόπο απομάκρυνσής του, και η προσφυγή απορρίπτεται ως προδήλως αβάσιμη.

3. Η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών καλεί υποχρεωτικά τον προσφεύγοντα σε προφορική ακρόαση όταν: α) με την προσφυγή προσβάλλεται απόφαση ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, β) ανακύπτουν ζητήματα ή αμφιβολίες ως προς την πληρότητα της συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε κατά τον πρώτο βαθμό εξέτασης και γ) ο προσφεύγων επικαλείται σοβαρά νέα στοιχεία που αφορούν σε ουσιώδεις οψιγενείς ισχυρισμούς.

4. Εφόσον ακολουθείται διαδικασία συζήτησης της προσφυγής με προφορική ακρόαση, η Αρχή Προσφυγών καλεί τον προσφεύγοντα ενώπιον της αρμόδιας Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών. Ο προσφεύγων ενημερώνεται το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν την ημερομηνία συζήτησης της προσφυγής του, σε γλώσσα που κατανοεί, για τον τόπο και την ημερομηνία συζήτησης, καθώς και για το δικαίωμά του να παρασταθεί αυτοπροσώπως ή με το δικηγόρο ή άλλο σύμβουλό του ενώπιόν της για να εκθέσει προφορικά, με τη βοήθεια κατάλληλου διερμηνέα, τα επιχειρήματά του και να δώσει τυχόν διευκρινίσεις. Στην ίδια προθεσμία ενημερώνεται με κάθε πρόσφορο μέσο σχετικώς και η Υπηρεσία Ασύλου, προκειμένου να εκθέσει τις απόψεις της για καθέναν από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές, με κάθε λόγο, πραγματικό μέρος. Σε περίπτωση απουσίας του προσφεύγοντος, εάν και έχει κληθεί νομίμως, τεκμαίρεται ότι υπέβαλε την προσφυγή μόνο για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει την εκτέλεση προγενέστερης ή επικείμενης απόφασης απέλασης ή με άλλον τρόπο απομάκρυνσής του, και η προσφυγή απορρίπτεται ως προφανώς αβάσιμη.

5. Η συζήτηση στις Επιτροπές είναι δημόσια, εκτός αν αντιλέγει ο προσφεύγων, γνωστοποιώντας τη βούλησή του είτε προφορικά ο ίδιος ενώπιον της Επιτροπής, είτε με έγγραφη δήλωση του πληρεξουσίου του δικηγόρου ή του εκπροσώπου του, είτε δια του υπομνήματος.

6. Ο Πρόεδρος της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών ή ο δικαστής που προεδρεύει μπορεί να επιτρέψει την υποβολή υπομνημάτων κατ' άρθρο 104 του παρόντος Κώδικα από τους διαδίκους, μέσα σε προθεσμία που τάσσεται από αυτόν, για την ανάπτυξη όσων έχουν εκτεθεί κατά τη διαδικασία της προφορικής ακρόασης.

7. Η Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών δύναται να αποφασίσει κλεισμένων των θυρών για την προστασία του προσφεύγοντος.

8. Αν ο Πρόεδρος ή μέλος Επιτροπής κωλύεται να συμμετέχει σε τρεις (3) τουλάχιστον συνεχόμενες συνεδριάσεις της τριμελούς σύνθεσης, είναι δυνατή η προσωρινή αντικατάστασή του για τρεις (3) μήνες, με δυνατότητα ανανέωσης, εφόσον το κώλυμα εξακολουθεί. Για την αντικατάσταση ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5 του ν. 4375/2016 για τον ορισμό Προέδρου ή μέλους της Επιτροπής. Με την εκ νέου ανάληψη καθηκόντων του κωλυμένου Προέδρου ή μέλους της Επιτροπής παύει η αντικατάσταση. Υποθέσεις, οι οποίες έχουν συζητηθεί από τον κωλυόμενο Πρόεδρο ή μέλος και επί των οποίων δεν έχει «λάβει χώρα διάσκεψη», εισάγονται προς επανασυζήτηση στην ίδια Επιτροπή, με αντικατάσταση ή αναπλήρωση του κωλυ-

ομένου Προέδρου ή μέλους, η δε απόφαση εκδίδεται από τη σύνθεση αυτή.

9. Εάν μετά τη διάσκεψη της υπόθεσης ο Πρόεδρος ή μέλος Επιτροπής αντικαθίσταται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η απόφαση εκδίδεται από την ίδια Επιτροπή με αντικατάστασή του.

10. Κατά τη συζήτηση της προσφυγής, η Επιτροπή εξετάζει την υπόθεση εξ υπαρχής κατά τον νόμο και την ουσία και αποφαίνεται αιτιολογημένα επί της αίτησης διεθνούς προστασίας του προσφεύγοντος.

Άρθρο 103

Αναβολή της συζήτησης

1. Η συζήτηση αναβάλλεται υποχρεωτικά: α) εάν ο προσφεύγων που δεν παρίσταται δεν έχει κλητευθεί νομίμως ή β) εάν το ζητήσει ο προσφεύγων ο οποίος μολονότι παρίσταται, δεν έχει κλητευθεί νόμιμα.

2. Ο προσφεύγων που παρίσταται αυτοπροσώπως ή ο πληρεξούσιος δικηγόρος του δύναται να ζητήσει για μία μόνο φορά την αναβολή της συζήτησης και μόνο για σπουδαίο λόγο, εφόσον ο λόγος αποδεικνύεται παραχρήμα. Η υπόθεση που αναβάλλεται, προσδιορίζεται για συζήτηση στην αμέσως επόμενη δικάσιμο και ανακοινώνεται η ημερομηνία στον προσφεύγοντα ή τον πληρεξούσιο δικηγόρο του. Για τη νέα ημερομηνία συζήτησης δεν απαιτείται εκ νέου ειδοποίηση του προσφεύγοντος που υπέβαλε το αίτημα αναβολής ή του δικηγόρου του. Εάν έχει συμπληρωθεί ο συνολικός, κατά την παρ. 7 του άρθρου 100, αριθμός ανατιθέμενων ανά μήνα και ανά εισηγητή υποθέσεων, οι υποθέσεις που αναβάλλονται, συζητούνται καθ' υπέρβαση του αριθμού αυτού. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και σε περίπτωση εμβόλιμων συνεδριάσεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της Αρχής Προσφυγών.

3. Η μη παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής, κατά τους όρους του άρθρου 76, συνιστά λόγο αναβολής μόνο εφόσον η Επιτροπή εκτιμήσει, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, ότι προκαλείται στον προσφεύγοντα ανεπανόρθωτη βλάβη και ότι πιθανολογείται η ευδοκίμηση της προσφυγής του.

Άρθρο 104

Υπομνήματα

Ο προσφεύγων δύναται να καταθέσει υπόμνημα για την ανάπτυξη των προβαλλόμενων με την προσφυγή ισχυρισμών το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση της προσφυγής. Με το ίδιο υπόμνημα μπορεί να προβάλει και οψιφανείς και οψιγενείς ισχυρισμούς. Στην ίδια προθεσμία οφείλει και να προσκομίσει τα αποδεικτικά των ισχυρισμών του στοιχεία. Κατ' εξαίρεση, εφόσον εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 95, ο προσφεύγων δύναται να καταθέσει υπόμνημα έως την προτεραιότητα της συζήτησης της προσφυγής.

Άρθρο 105

Παραίτηση από την προσφυγή

Σε περίπτωση παραίτησης από το δικόγραφο της προσφυγής, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 85 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 106

Προθεσμία για έκδοση απόφασης

1. Η απόφαση επί της προσφυγής εκδίδεται το ταχύτερο δυνατό και σε κάθε περίπτωση:

- α) εντός τριάντα (30) ημερών από τη συζήτηση, στις περιπτώσεις εφαρμογής της κανονικής διαδικασίας,
- β) εντός είκοσι (20) ημερών από τη συζήτηση, στις περιπτώσεις εφαρμογής της ταχύρρυθμης διαδικασίας,
- γ) εντός δέκα (10) ημερών από τη συζήτηση, στις περιπτώσεις που ο προσφεύγων κρατείται,
- δ) εντός είκοσι (20) ημερών από τη συζήτηση, στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση ως απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 89.

2. Κατ' εξαίρεση, η απόφαση εκδίδεται υποχρεωτικώς εντός δεκαπέντε (15) ημερών στις περιπτώσεις που η προσφυγή συζητήθηκε κατά προτεραιότητα.

Άρθρο 107

Υπογραφή - Διόρθωση απόφασης

1. Στις υποθέσεις τριμελούς σύνθεσης, η απόφαση υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον Εισηγητή. Στις υποθέσεις μονομελούς σύνθεσης, η απόφαση υπογράφεται από τον Εισηγητή. Οι υπογραφές των αποφάσεων δύναται να τίθενται και με ηλεκτρονικό τρόπο. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ηλεκτρονικής υπογραφής καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 48 του ν. 4727/2020 (Α' 184).

2. Σε περίπτωση που στην απόφαση έχουν παρεισφρήσει γραφικά λάθη ή το διατακτικό της απόφασης διατυπώθηκε ελλιπώς, ο δικαστής που την εξέδωσε ή ο Πρόεδρος, στις υποθέσεις της τριμελούς σύνθεσης, προβαίνει αυτεπαγγέλτως στη διόρθωσή της. Η ως άνω διαδικασία μπορεί να κινηθεί και κατόπιν αίτησης του προσφεύγοντος που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου.

Άρθρο 108

Επίδοση απόφασης

Η απόφαση επιδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 87.

Άρθρο 109

Διακοπή υλικών συνθηκών υποδοχής σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας

1. Από την έκδοση της απόφασης αναγνώρισης παροχής καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας κατά το άρθρο 87, διακόπτονται οι υλικές συνθήκες υποδοχής σε μορφή χρηματικού ποσού και σε είδος. Οι ως άνω δικαιούχοι που διαμένουν σε δομές φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένων ξενοδοχείων και διαμερισμάτων, υποχρεούνται να αποχωρήσουν από αυτές εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την επίδοση σε αυτούς της απόφασης αναγνώρισης. Ειδικά για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, η ανωτέρω προθεσμία εκκινεί από την ενηλικίωσή τους. Σε περίπτωση μη ανεύρεσης του δικαιούχου διεθνούς προστασίας, η επίδοση της απόφασης γίνεται στον προϊστάμενο του οικείου κέντρου, καταστήματος ή εγκατάστασης, ο οποίος μεριμνά για την άμεση επίδοσή της, όπως προβλέπεται στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 87. Με το πέρασ εικόσι τεσσάρων (24) ωρών

από την επίδοση στον προϊστάμενο, εκκινεί η ανωτέρω προθεσμία των τριάντα (30) ημερών. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζονται ειδικές κατηγορίες δικαιούχων για τις οποίες παρατείνεται η παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής ή η προθεσμία αποχώρησης, όπως ιδίως για όσους πάσχουν από σοβαρή ασθένεια.

2. Για όσα ορίζονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, οι δικαιούχοι ενημερώνονται σε γλώσσα που ευλόγως κατανοούν, τους παρέχεται δε κάθε συνδρομή όσον αφορά τη διερμηνεία στη γλώσσα που κατανοούν από τις Εθνικές Αρχές, καθώς και την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες.

Άρθρο 110

Δικαίωμα παραμονής

1. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής και έως την έκδοση απόφασης επί αυτής, ο αιτών επιτρέπεται να παραμείνει στο έδαφος της Χώρας. Στην περίπτωση αυτή, αναστέλλεται κάθε μέτρο απέλασης, επανεισδοχής ή επιστροφής του προσφεύγοντος.

2. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην παρ. 1, στις περιπτώσεις που η προσβαλλόμενη απόφαση έχει απορρίψει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας με την αιτιολογία ότι: α) άλλο κράτος μέλος της ΕΕ έχει χορηγήσει στον αιτούντα καθεστώς διεθνούς προστασίας ή, β) άλλο κράτος μέλος που δεσμεύεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου έχει αναλάβει την ευθύνη εξέτασης της σχετικής αίτησης, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού αυτού ή γ) ο αιτών απολαμβάνει επαρκή προστασία από χώρα που θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για αυτόν ή δ) η εξέταση της μεταγενέστερης αίτησης δεν κατέδειξε την ύπαρξη νέων ουσιωδών στοιχείων ή είναι προδήλως αβάσιμη, καθώς και ε) στις περιπτώσεις που η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί κατά την ταχύρρυθμη διαδικασία, πλην των περ. α' και η' της παρ. 9 και της παρ. 10 του άρθρου 88, η παραμονή διατάσσεται με απόφαση που φέρει συνοπτική αιτιολογία της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών, ενώπιον της οποίας εκκρεμεί η προσφυγή ή του δικαστή, σε περίπτωση μονομελούς σύνθεσης, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η προσφυγή, κατόπιν ειδικού αιτήματος του προσφεύγοντος. Μέτρο απέλασης, επανεισδοχής ή επιστροφής δεν μπορεί να εκτελεστεί σε βάρος του προσφεύγοντος πριν την έκδοση αποφάσεως επί της κατά το προηγούμενο εδάφιο αιτήσεώς του. Η εξέταση του αιτήματος αυτού γίνεται σε συνεδρίαση της Επιτροπής σε συμβούλιο, ή από τον δικαστή, σε περίπτωση μονομελούς σύνθεσης, χωρίς να απαιτείται κλήση του αιτούντος να παρασταθεί. Οι αποφάσεις επί των αιτήσεων αυτών υπολογίζονται καθ' υπέρβαση του συνολικού, κατά την παρ. 7 του άρθρου 100, αριθμού ανατιθέμενων ανά μήνα και ανά εισηγητή υποθέσεων.

3. Η δυνατότητα εξαίρεσης από το δικαίωμα παραμονής, σύμφωνα με την παρ. 1, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, μόνο εφόσον ο αιτών έχει την απαραίτητη συνδρομή διερμηνέα και νομική συνδρομή και προθεσμία τουλάχιστον μίας (1)

εβδομάδας, ώστε να προετοιμάσει την αίτηση και να υποβάλει στην Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών τα επιχειρήματα υπέρ της αναγνώρισης του δικαιώματος παραμονής του στο έδαφος της χώρας εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής.

4. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων του κράτους.

Άρθρο 111

Αναπομπή στον πρώτο βαθμό

Αναπομπή της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση, ούτε για τη διενέργεια συνέντευξης ή συμπληρωματικής συνέντευξης. Στην περίπτωση που η Επιτροπή Προσφυγών θεωρήσει ως αναγκαία τη διενέργεια συνέντευξης, αυτή πραγματοποιείται από την ίδια την Επιτροπή, τηρουμένων των οριζόμενων στο άρθρο 82. Η σχετική απόφαση αναγράφεται σε πρακτικό με το οποίο αναβάλλεται η συζήτηση της υπόθεσης και ορίζεται η διενέργεια της συνέντευξης σε κάποια από τις επόμενες συνεδριάσεις, η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν του ενός (1) μηνός.

Άρθρο 112

Υποχρέωση εχεμύθειας

Το προσωπικό των αρμοδίων υπηρεσιών που εφαρμόζουν τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, καθώς και κάθε άλλο πρόσωπο που εμπλέκεται στην εφαρμογή του, υποχρεούται να τηρεί εχεμύθεια για όλα τα στοιχεία και προσωπικά δεδομένα που περιέρχονται σε γνώση του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ή επ' ευκαιρία αυτών.

Άρθρο 113

Υποβολή εκθέσεων

Η Διεύθυνση Υποστήριξης της Υπηρεσίας Ασύλου αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όλες τις πληροφορίες, που είναι απαραίτητες για την κατάρτιση της έκθεσης, σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος Μέρους.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο 114

Αίτηση ακύρωσης

1. Οι αιτούντες διεθνή προστασία έχουν δικαίωμα άσκησης αίτησης ακύρωσης ενώπιον του αρμόδιου κατά τόπο διοικητικού πρωτοδικείου, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002, κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Μέρους.

2. Αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων των Επιτροπών Προσφυγών, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, μπορεί να ασκηθεί και από τον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου.

Άρθρο 115

Προθεσμία

1. Η προθεσμία για την αίτηση ακύρωσης είναι τριάντα (30) ημέρες και αρχίζει από την επομένη ημέρα της κοι-

νοποίησης της απόφασης κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα.

2. Για τη δυνατότητα της παρ. 1, για την προθεσμία, καθώς και για το αρμόδιο δικαστήριο γίνεται ρητή αναφορά επί του σώματος της απόφασης.

Άρθρο 116

Προσδιορισμός αίτησης ακύρωσης

1. Ειδικώς για τις υποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Αιτήσεις ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά προτεραιότητα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 100 του παρόντος Κώδικα, προσδιορίζονται υποχρεωτικά προς εκδίκαση εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση.

β) Αιτήσεις ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά την ταχύρρυθμη διαδικασία εξέτασης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 9 του άρθρου 88 και στην παρ. 2 του άρθρου 100 του παρόντος Κώδικα, προσδιορίζονται υποχρεωτικά προς εκδίκαση εντός σαράντα (40) ημερών από την κατάθεση.

γ) Αιτήσεις ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που υπάγονται στην κανονική διαδικασία εξέτασης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 88 και στην παρ. 2 του άρθρου 100 του παρόντος Κώδικα, προσδιορίζονται υποχρεωτικά προς εκδίκαση εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση.

δ) Αιτήσεις ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά τη διαδικασία στα σύνορα του άρθρου 95 του παρόντος, προσδιορίζονται υποχρεωτικά προς εκδίκαση εντός δέκα (10) ημερών από την κατάθεση.

2. Για τις υποθέσεις αυτές, η Αρχή Προσφυγών υποχρεούται, όπως αποστείλει στη Γραμματεία του Τμήματος ενώπιον του οποίου έχει κατατεθεί η αίτηση ακύρωσης, εκτός από τον διοικητικό φάκελο, και τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης.

Άρθρο 117

Έκδοση απόφασης

1. Ειδικώς για τις υποθέσεις τις παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Αποφάσεις επί αιτήσεων ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά προτεραιότητα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο στην παρ. 8 του άρθρου 100 του παρόντος Κώδικα, εκδίδονται εντός ενός (1) μηνός από τη συζήτηση της αίτησης.

β) Αποφάσεις επί αιτήσεων ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά την ταχύρρυθμη διαδικασία εξέτασης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 88 και στην παρ. 2 του άρθρου 100 του παρόντος Κώδικα, εκδίδονται εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της αίτησης.

γ) Αποφάσεις επί αιτήσεων ακύρωσης κατά αποφάσεων των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών που έχουν εκδοθεί κατά τη διαδικασία στα σύνορα του άρθρου 95, εκδίδονται υποχρεωτικά εντός ενός (1) μηνός από τη συζήτηση της αίτησης.

2. Στις υποθέσεις της παρ. 3, η Αρχή Προσφυγών υποχρεούται, όπως αποστείλει στη Γραμματεία του Τμήματος ενώπιον του οποίου έχει κατατεθεί η αίτηση ακύρωσης, εκτός από τον διοικητικό φάκελο, και τον ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης.

Άρθρο 118

Προσφυγές

1. Κατά της απόφασης που περιορίζει ή διακόπτει την παροχή των συνθηκών υποδοχής, σύμφωνα με το άρθρο 61 του παρόντος Κώδικα, καθώς και κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 49 του παρόντος Κώδικα, οι θιγόμενοι αιτούντες έχουν δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 Α' 97).

2. Σε περίπτωση προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, οι αιτούντες λαμβάνουν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση υπό τους όρους και προϋποθέσεις του ν. 3226/2004.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΙ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΙΣΡΟΗΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 119

Γενικές ρυθμίσεις προσωρινής προστασίας

1. Η προσωρινή προστασία δεν προδικάζει την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα δυνάμει της Σύμβασης της Γενεύης.

2. Για την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας τηρούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες, καθώς και οι υποχρεώσεις της χώρας μας όσον αφορά τη μη επαναπροώθηση.

3. Η θέσπιση, η εφαρμογή και η παύση της προσωρινής προστασίας αποτελούν το αντικείμενο τακτικών διαβουλεύσεων με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και άλλους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς.

4. Οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα δεν εφαρμόζονται στα άτομα που είχαν γίνει δεκτά με βάση καθεστώς προσωρινής προστασίας πριν από την έναρξη ισχύος της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 120

Διάρκεια προσωρινής προστασίας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 122, η διάρκεια της προσωρινής προστασίας ανέρχεται σε ένα (1) έτος.

2. Η προσωρινή προστασία, εάν δεν λήξει με απόφαση του Συμβουλίου, παρατείνεται αυτοδικαίως για περίοδο έξι (6) μηνών. Επίσης, παρατείνεται για ένα ακόμη έτος εάν ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2001/55.

Άρθρο 121

Διαπίστωση μαζικής εισροής

1. Με μέριμνα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου μπορεί να υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτηση παροχής προσωρινής προστασίας για την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 της Οδηγίας 2001/55. Στην αίτηση αυτή περιλαμβάνεται τουλάχιστον:

α) Περιγραφή των ειδικών ομάδων ατόμων στα οποία θα εφαρμοστεί η προσωρινή προστασία.

β) Ημερομηνία έναρξης ισχύος της προσωρινής προστασίας.

γ) Εκτίμηση του μεγέθους των μετακινήσεων των εκτοπισθέντων.

2. Απόφαση του Συμβουλίου, με την οποία διαπιστώνεται η συνδρομή των προϋποθέσεων μαζικής εισροής εκτοπισθέντων, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 της Οδηγίας 2001/55, έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας για τους εκτοπισθέντες, τους οποίους αφορά η απόφαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 122

Λήξη προσωρινής προστασίας

1. Η προσωρινή προστασία λήγει:

α) Όταν συμπληρώνεται η κατά το άρθρο 120 μέγιστη διάρκεια ή

β) κατά τη διάρκεια ισχύος της εφόσον εκδοθεί απόφαση του Συμβουλίου, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 6 της Οδηγίας 2001/55.

2. Από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου υποβάλλεται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτημα για τη λήξη της παρεχόμενης προσωρινής προστασίας, εφόσον κρίνει ότι συντρέχουν οι προς τούτο όροι και προϋποθέσεις.

Άρθρο 123

Επέκταση της προσωρινής προστασίας

1. Το καθεστώς της προσωρινής προστασίας μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, να επεκταθεί συμπληρωματικά και σε άλλες κατηγορίες εκτοπισθέντων, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 121 απόφαση, οι οποίοι έχουν εκτοπισθεί για τους ίδιους λόγους και από την ίδια χώρα ή περιοχή καταγωγής. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση κοινοποιείται άμεσα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

2. Κατά την επέκταση της προσωρινής προστασίας της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 140, 141 και 142, εξαιρουμένης της διαρθρωτικής στήριξης από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 124

Άδεια διαμονής

1. Στους δικαιούχους προσωρινής προστασίας και για όσο διάστημα τελούν στην κατάσταση αυτή, χορηγείται ατελώς άδεια διαμονής. Η άδεια αυτή εκδίδεται από τις κατά τόπο αρμόδιες υπηρεσίες της Υπηρεσίας Ασύλου.

2. Στα άτομα που γίνονται δεκτά να εισέλθουν στη χώρα με σκοπό την παροχή προσωρινής προστασίας παρέχεται κάθε αναγκαία διευκόλυνση για την απόκτηση θεώρησης εισόδου, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η θεώρηση διέλευσης. Η χορήγηση των θεωρήσεων γίνεται ατελώς.

Άρθρο 125

Ενημέρωση δικαιούχων προσωρινής προστασίας

Στους δικαιούχους προσωρινής προστασίας, με μέριμνα της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, παρέχεται έγγραφη ενημέρωση σε γλώσσα κατανοητή από αυτούς σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους κατά τον χρόνο που τελούν στην κατάσταση αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις περί προσωρινής προστασίας.

Άρθρο 126

Τήρηση προσωπικών δεδομένων

Για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος Μέρους, η Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου καταχωρεί για κάθε δικαιούχο προσωρινής προστασίας ένα ή περισσότερα από τα εξής δεδομένα: όνομα, ιθαγένεια, ημερομηνία και τόπο γέννησης, οικογενειακή κατάσταση, οικογενειακό δεσμό. Το ανωτέρω αρχείο τηρείται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (L 119) και τον ν. 4624/2019 (Α' 137).

Άρθρο 127

Επανεισδοχή δικαιούχων προσωρινής προστασίας

1. Άτομο το οποίο απολαμβάνει καθεστώτος προσωρινής προστασίας στη χώρα μας και παράνομα επιχειρεί να εισέλθει ή να παραμείνει στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της ΕΕ κατά τη διάρκεια ισχύος της απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 121, γίνεται δεκτό εκ νέου στην ελληνική επικράτεια και συνεχίζει να υπάγεται στο ίδιο καθεστώς.

2. Σε περίπτωση που δικαιούχος προσωρινής προστασίας σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ διαπιστώνεται ότι βρίσκεται ή προσπαθεί να εισέλθει παράνομα στην ελληνική επικράτεια κατά τη διάρκεια ισχύος της απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 121, αυτός υποχρεούται να επιστρέψει στο εν λόγω κράτος.

Άρθρο 128

Εργασία και επαγγελματική κατάρτιση

1. Η άδεια διαμονής που χορηγείται σε άτομο που απολαμβάνει προσωρινή προστασία επέχει και θέση άδειας εργασίας, η οποία ισχύει για τον νομό όπου καθορίστηκε η διαμονή του καθ' όλη τη διάρκεια της προσωρινής προστασίας. Η εν λόγω άδεια εργασίας παρέχει το δικαίωμα άσκησης μισθωτής ή ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και δικαίωμα συμμετοχής σε εκπαιδευτικά προγράμματα ενηλίκων, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή πρακτικής εξάσκησης. Τα ανωτέρω δικαιώματα ασκούνται εφόσον οι θέσεις δεν καλύπτονται από πολίτες της ΕΕ ή από πολίτες των κρατών που δεσμεύονται από τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, καθώς επίσης και από νομίμως διαμένοντες πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας.

2. Η ισχύουσα νομοθεσία για την αμοιβή, την πρόσβαση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και τους όρους ή ειδικότερες προϋποθέσεις, όσον αφορά τη μισθωτή ή ανεξάρτητη δραστηριότητα, εφαρμόζεται και για τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας.

Άρθρο 129

Κέντρα φιλοξενίας, κοινωνική βοήθεια, ιατρική περίθαλψη

1. Τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία διαμένουν σε ειδικά κέντρα φιλοξενίας που λειτουργούν με μέριμνα και ευθύνη του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

2. Στα φιλοξενούμενα άτομα της προηγούμενης παραγράφου παρέχεται η απαραίτητη ιατρική περίθαλψη που περιλαμβάνει την αναγκαία θεραπεία ασθενειών, την παροχή πρώτων βοηθειών και μία τουλάχιστον ιατρική εξέταση.

3. Σε περίπτωση που οι ως άνω φιλοξενούμενοι στα κέντρα φιλοξενίας δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για τη συντήρησή τους, με μέριμνα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, τους παρέχεται σίτιση, ρουχισμός και κάθε άλλη δυνατή κοινωνική συνδρομή.

4. Περιπτώσεις ατόμων με ιδιαίτερες ανάγκες, όπως βρέφη, ηλικιωμένοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, ασθενείς, τραυματίες, καθώς και άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμούς ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας, αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα.

5. Όταν τα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία ασκούν μισθωτή ή ανεξάρτητη δραστηριότητα, λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό του επιπέδου της προβλεπόμενης βοήθειας η ικανότητά τους να συμβάλλουν στις ανάγκες τους.

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών θα καθορίζονται κάθε φορά οι λεπτομέρειες εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων σε συνδυασμό με το άρθρο 141 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 130

Εκπαίδευση

Στους δικαιούχους προσωρινής προστασίας που δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας, τους παρέχεται δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια σχολεία, στα οποία λειτουργούν ή προβλέπεται να λειτουργήσουν τάξεις υποδοχής ή φροντιστηριακά τμήματα.

Άρθρο 131

Διατήρηση της οικογενειακής ενότητας

1. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, στις περιπτώσεις των οικογενειών που υπήρχαν στη χώρα κατάγωγής και χωρίστηκαν λόγω των συνθηκών μαζικής εισροής, θεωρούνται ως τμήμα της οικογένειας του διαμένοντος:

α) Ο/η σύζυγος του διαμένοντος, τα ανήλικα άγαμα τέκνα του διαμένοντος ή του/της συζύγου του/της, χωρίς διάκριση ως προς τα γεννηθέντα από ή χωρίς γάμο ή τα εκ τεκνοθεσίας.

β) Άλλοι συγγενείς Α' και Β' βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας που ζούσαν μαζί ως τμήμα της οικογένειας κατά τη χρονική στιγμή των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή και που συντηρούνταν πλήρως ή κυρίως από τον διαμένοντα κατά τη στιγμή αυτή.

2. Στις περιπτώσεις όπου τα χωρισμένα μέλη της οικογένειας του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου απολαμβάνουν προσωρινή προστασία σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, η Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες προς την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους για την επίτευξη της οικογενειακής ενότητας των ατόμων αυτών με τα διαμένοντα στην Ελλάδα, αφού ληφθεί υπόψη η επιθυμία των ως άνω μελών της οικογένειας.

3. Η Υπηρεσία της προηγούμενης παραγράφου προβαίνει στις ίδιες ως άνω ενέργειες για την επίτευξη της οικογενειακής ενότητας προσώπων που διαμένουν στην Ελλάδα με τα χωρισμένα μέλη της οικογένειας της περ. α' της παρ. 1, τα οποία δεν ευρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ και χρήζουν προστασίας.

4. Η οικογενειακή ενότητα των παρ. 2 και 3 μπορεί να επιτευχθεί και για τα μέλη οικογένειας της περ. β' της παρ. 1 δικαιούχου προσωρινής προστασίας, λαμβανομένων υπόψη και των δυσμενών επιπτώσεων που ενδεχομένως θα προκύψουν σε βάρος των μελών της οικογένειας εάν δεν πραγματοποιηθεί η επανένωση.

5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, λαμβάνεται πάντοτε υπόψη το ύψιστο συμφέρον των ανηλίκων τέκνων.

6. Για την επιλογή του κράτους μέλους της Ε.Ε., στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η επίτευξη της οικογενειακής ενότητας, λαμβάνονται υπόψη και όσα προβλέπονται στα άρθρα 141 και 142.

7. Στα μέλη οικογένειας που εισέρχονται στη χώρα στο πλαίσιο της διατήρησης της οικογενειακής ενότητας, χορηγείται άδεια διαμονής κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 124. Η μεταφορά μελών της οικογένειας του διαμένοντος στο έδαφος άλλου κράτους μέλους της ΕΕ με σκοπό τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας, συ-

νεπάγεται την αφαίρεση των αδειών διαμονής που έχουν εκδοθεί από τις ελληνικές αρχές, καθώς και τη λήξη των υποχρεώσεων της χώρας μας ως προς την προσωρινή προστασία των ατόμων αυτών.

8. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου η χώρα μας συνεργάζεται με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, όπου αυτό απαιτείται.

9. Μετά από σχετική αίτηση άλλου κράτους μέλους της ΕΕ σε ό,τι αφορά τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας ατόμου που τελεί υπό προσωρινή προστασία, παρέχονται όλες πληροφορίες κρίνονται αναγκαίες από εκείνες που περιλαμβάνονται σε:

α) δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (όνομα, ιθαγένεια, ημερομηνία και τόπος γέννησης, οικογενειακή κατάσταση, οικογενειακός δεσμός),

β) έγγραφα ταυτότητας και ταξιδιωτικά έγγραφα,

γ) έγγραφα που αποδεικνύουν την ύπαρξη οικογενειακού δεσμού (πιστοποιητικό γέννησης, πιστοποιητικό υιοθεσίας),

δ) άλλα έγγραφα που αφορούν τον καθορισμό της ταυτότητας του ατόμου ή του οικογενειακού δεσμού,

ε) άδειες διαμονής, θεωρήσεις ή αποφάσεις απόρριψης αίτησης άδειας διαμονής του ατόμου, που έχουν εκδοθεί, καθώς και έγγραφα στα οποία βασίστηκαν οι αποφάσεις,

στ) εκκρεμείς αιτήσεις άδειας διαμονής ή θεώρησης, με αναφορά στο στάδιο στο οποίο ευρίσκεται η διεκπεραίωση των αιτήσεων αυτών.

10. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τις κείμενες διατάξεις περί οικογενειακής επανένωσης άλλων κατηγοριών αλλοδαπών.

Άρθρο 132

Εκπροσώπηση ασυνόδευτου ανηλίκου

1. Σε περίπτωση που δικαιούχοι προσωρινής προστασίας είναι ασυνόδετοι ανήλικοι, η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων εξασφαλίζει την εκπροσώπησή τους, η οποία ανατίθεται: α) σε ενήλικους συγγενείς, β) σε οικογένεια ανάδοχη-υποδοχής, γ) σε υπευθύνους κέντρων φιλοξενίας με ειδική πρόβλεψη για ανήλικους ή άλλων καταλυμάτων κατάλληλων για ανήλικους και δ) στο άτομο που είχε τη φροντίδα του τέκνου κατά τη φυγή. Στις περ. α', β', γ' και δ' είναι απαραίτητη η συγκατάθεση των αναδόχων, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά του.

2. Πέραν των όσων προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο από την αρχή της παρ. 1 του άρθρου 124 ενημερώνεται ο αρμόδιος Εισαγγελέας Ανηλίκων και, όπου δεν υπάρχει, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Πρωτοδικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΣΥΛΟΥ

Άρθρο 133

Υποβολή αίτησης ασύλου

1. Οι δικαιούχοι προσωρινής προστασίας δύνανται να υποβάλουν αίτημα ασύλου, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων.

2. Αίτημα ασύλου, το οποίο έχει υποβληθεί ενώπιον ελληνικών αρχών από δικαιούχο προσωρινής προστασίας και δεν έχει εξεταστεί έως το τέλος της περιόδου της προσωρινής προστασίας, ολοκληρώνεται μετά το τέλος της περιόδου αυτής.

Άρθρο 134

Κριτήρια χορήγησης ασύλου

Για την εξέταση αίτησης χορήγησης ασύλου εφαρμόζονται τα κριτήρια και οι μηχανισμοί για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από πολίτη τρίτης χώρας που προβλέπονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013. Ειδικότερα, είναι υποχρεωτική η εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται από άτομο που απολαμβάνει προσωρινή προστασία στην περίπτωση που η χώρα μας αποδέχθηκε τη μεταφορά του ατόμου αυτού στο έδαφός της.

Άρθρο 135

Σχέση με καθεστώς ασύλου

1. Τα ευεργετήματα της προσωρινής προστασίας είναι ανεξάρτητα με εκείνα του αιτούντος άσυλο, όταν εξετάζεται η σχετική αίτηση.

2. Σε περίπτωση που μετά την εξέταση της αίτησης ασύλου δεν χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα ή ενδεχομένως άλλο είδος προστασίας σε άτομο το οποίο κρίθηκε επιλέξιμο ή απολαμβάνει ήδη προσωρινής προστασίας, το εν λόγω άτομο, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων αποκλεισμού του άρθρου 143, απολαμβάνει ή εξακολουθεί να απολαμβάνει προσωρινής προστασίας για το υπολειπόμενο διάστημα αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 136

Εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας περί αλλοδαπών

Μετά τη λήξη του καθεστώτος προσωρινής προστασίας εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 137, 138 και 139, οι γενικές διατάξεις περί αλλοδαπών.

Άρθρο 137

Εκούσιος επαναπατρισμός

1. Ο εκούσιος επαναπατρισμός των δικαιούχων προσωρινής προστασίας ή ατόμων που η προστασία αυτή έληξε, γίνεται με σεβασμό στην ανθρώπινη αξία. Κατά τη συμμετοχή των δικαιούχων προσωρινής προστασίας στα εκπαιδευτικά προγράμματα της παρ. 1 του άρθρου 128, παρέχεται σε αυτούς πλήρης ενημέρωση σχετικά με την κατάσταση στη χώρα τους και τις συνέπειες από μία ενδεχόμενη επιστροφή τους. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν και τη δυνατότητα πραγματοποίησης διερευνητικών επισκέψεων.

2. Σε περίπτωση που, μετά την άσκηση δικαιώματος για εκούσιο επαναπατρισμό ατόμων που είχαν τύχει προσωρινής προστασίας στην Ελλάδα, υποβληθεί αίτημα επανεισόδου αυτών, το εν λόγω αίτημα γίνεται δεκτό με απόφαση του Προϊσταμένου της κατά τόπο αρμόδιας

Υπηρεσίας της Υπηρεσίας Ασύλου, εφόσον τούτο επιβάλλεται από τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής και η προσωρινή προστασία δεν έχει λήξει.

3. Κατ'εξαίρεση, μετά τη λήξη της προσωρινής προστασίας, είναι δυνατόν να εγκρίνεται από τον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου η παράταση άσκησης των δικαιωμάτων των άρθρων 124 ως 132 σε μεμονωμένα άτομα που επωφελούνται προγράμματος εκούσιου επαναπατρισμού μέχρι την ημερομηνία επαναπατρισμού τους.

Άρθρο 138

Αναγκαστικός επαναπατρισμός

1. Για τα άτομα των οποίων η προσωρινή προστασία έχει λήξει, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις περί αναγκαστικού επαναπατρισμού, στο πλαίσιο σεβασμού της ανθρώπινης αξίας.

2. Κατά τον ίδιο τρόπο εντάσσονται στις διαδικασίες αναγκαστικού επαναπατρισμού και τα άτομα τα οποία εισήλθαν στην ελληνική επικράτεια, προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα προσωρινής προστασίας, αλλά δεν εντάχθηκαν σε αυτό.

Άρθρο 139

Αναστολή επαναπατρισμού

1. Κατ'εξαίρεση, όταν συντρέχουν επιτακτικοί ανθρωπιστικοί λόγοι που καθιστούν αδύνατο τον αναγκαστικό επαναπατρισμό του άρθρου 138, δύναται να διαταχθεί η αναστολή εκτέλεσής του μέχρι να αρθούν οι λόγοι αυτοί. Ειδικότερα, όταν η κατάσταση της υγείας του αλλοδαπού δεν επιτρέπει τον αναγκαστικό επαναπατρισμό του και ιδίως εάν υπάρχει κίνδυνος να υποστεί αρνητικές επιπτώσεις, λόγω της διακοπής ακολουθούμενης θεραπείας, αναστέλλεται η εκτέλεση του αναγκαστικού επαναπατρισμού του για όσο χρόνο απαιτείται.

2. Σε οικογένειες με ανήλικα τέκνα, τα οποία φοιτούν σε ελληνικό σχολείο, ο αναγκαστικός επαναπατρισμός δύναται να ανασταλεί μέχρι την ολοκλήρωση της τρέχουσας σχολικής περιόδου.

3. Η αναστολή εκτέλεσης του αναγκαστικού επαναπατρισμού, μετά τη λήξη του καθεστώτος προσωρινής προστασίας, διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και, προκειμένου περί Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, με απόφαση του αρμόδιου για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικού Διευθυντή ή ανώτερου Αξιωματικού που ορίζεται από τον οικείο Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή, εφόσον διαπιστωθεί ότι υφίστανται οι αναφερόμενες σε αυτές προϋποθέσεις.

4. Κατά τη διάρκεια της ως άνω αναστολής οι εν λόγω αλλοδαποί εξακολουθούν να έχουν τα δικαιώματα του Κεφαλαίου Γ' του παρόντος μέρους του Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Άρθρο 140

Καθορισμός δυνατοτήτων υποδοχής

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Υγείας, Προστασίας του Πολίτη και Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζεται, με βάση τα

υφιστάμενα Κέντρα Φιλοξενίας, ο μέγιστος αριθμός ατόμων που μπορούν να φιλοξενηθούν από τη χώρα μας στο πλαίσιο του καθεστώτος προσωρινής προστασίας. Ο αριθμός αυτός γνωστοποιείται στο Συμβούλιο, μέσω του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, για τη λήψη απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 121. Νέες συμπληρωματικές δυνατότητες υποδοχής, που προκύπτουν μετά την έκδοση της απόφασης από το Συμβούλιο γνωστοποιούνται κατά τον ίδιο τρόπο στο Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι ανωτέρω πληροφορίες γνωστοποιούνται άμεσα και στην Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες.

2. Σε συνεργασία με τους αρμόδιους, κατά το διεθνές δίκαιο, οργανισμούς εξασφαλίζεται ότι τα επιλέξιμα άτομα που ορίζονται στην απόφαση του Συμβουλίου κατά το άρθρο 121 και δεν έχουν φτάσει ακόμη στη χώρα μας, έχουν εκφράσει την επιθυμία να γίνουν δεκτά στο έδαφος αυτής.

Άρθρο 141

Μεταφορά δικαιούχων προσωρινής προστασίας

1. Κατά τη διάρκεια της προσωρινής προστασίας, οι ελληνικές αρχές συνεργάζονται με τις αρχές άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε. για τη μεταφορά εκεί ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία, υπό τον όρο ότι τα ενδιαφερόμενα άτομα έχουν συγκατατεθεί σε αυτή.

2. Οι αιτήσεις μεταφοράς γνωστοποιούνται στην Επιτροπή και την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και στο κράτος μέλος, στο οποίο θα γίνει η μεταφορά.

3. Στο κράτος υποδοχής παρέχονται, μετά από σχετικό αίτημα, οι πληροφορίες της παρ. 9 του άρθρου 131, οι οποίες είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

4. Όταν πραγματοποιείται μεταφορά σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ λήγουν οι άδειες διαμονής των μεταφερόμενων ατόμων που έχουν εκδοθεί από ελληνικές αρχές, καθώς και οι υποχρεώσεις της χώρας μας ως προς την προσωρινή προστασία των ατόμων αυτών.

5. Η άδεια διέλευσης που απαιτείται για τη μεταφορά ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας έχει τον τύπο που καθορίζεται στο υπόδειγμα του άρθρου 146.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 142

Εθνικό σημείο επαφής

1. Η Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ορίζεται ως εθνικό σημείο επαφής για τη διοικητική συνεργασία με τις αντίστοιχες αρχές των άλλων κρατών μελών της ΕΕ στα θέματα εφαρμογής της προσωρινής προστασίας. Επίσης, λαμβάνει, σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε η συνεργασία αυτή να είναι άμεση και αποτελεσματική.

2. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, η Υπηρεσία της προηγούμενης παραγράφου, διαβιβάζει τακτικά και το

ταχύτερο δυνατόν και δέχεται δεδομένα σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία, καθώς και κάθε πληροφορία για τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που συνδέονται με την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 143 Ρήτρες αποκλεισμού από την προσωρινή προστασία

1. Από την προσωρινή προστασία αποκλείεται άτομο, εφόσον:

α) Υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι:

αα) διέπραξε έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως ορίζεται από το διεθνές δίκαιο,

αβ) διέπραξε σοβαρό, μη πολιτικό, έγκλημα εκτός Ελλάδος, πριν γίνει δεκτός στη χώρα για προσωρινή προστασία. Για τον αποκλεισμό του ατόμου λαμβάνεται υπόψη η φύση του εγκλήματος για το οποίο είναι ύποπτο το συγκεκριμένο άτομο. Ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα δύναται να χαρακτηρίζονται ως μη πολιτικά, ακόμα και αν διαπράττονται με υποτιθέμενο πολιτικό στόχο. Τα παραπάνω ισχύουν τόσο για τους συμμετέχοντες στο έγκλημα όσο και για τους ηθικούς αυτουργούς,

αγ) έχει κριθεί ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν στους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

β) Υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται επικίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή είναι επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, διότι έχει καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα.

2. Οι αναφερόμενοι στην παρ. 1 λόγοι αποκλεισμού θεμελιώνονται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του συγκεκριμένου ατόμου. Κατά τη λήψη αποφάσεων ή μέτρων αποκλεισμού, εφαρμόζεται η αρχή της αναλογικότητας.

Άρθρο 144 Αποφάσεις - Μέτρα Αποκλεισμού - Προσφυγές

1. Εφόσον υπάρχουν στοιχεία που θεμελιώνουν ρήτρα αποκλεισμού από την προσωρινή προστασία προσώπων που έχουν εισέλθει στη χώρα και διαμένουν στα

κέντρα φιλοξενίας, εκδίδεται από τον Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου απόφαση επιστροφής. Στην απόφαση αυτή περιλαμβάνεται και η διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων αποκλεισμού του ατόμου από την προσωρινή προστασία. Για τη λήψη της απόφασης εκτιμώνται τα στοιχεία που κατέχει η Υπηρεσία, αυτά που προσκομίζονται από τον ενδιαφερόμενο καθώς και οι τυχόν αντιρρήσεις του.

2. α. Κατά της προαναφερόμενης απόφασης, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την επίδοσή της στην Αρχή Προσφυγών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Η προσφυγή ανατίθεται από τον Διοικητικό Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών σε Βοηθό-Εισηγητή για τη σύνταξη σχετικής εισήγησης και εισάγεται στην Επιτροπή Προσφυγών, η οποία αποφαινεται εντός δέκα (10) ημερών. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής αναστέλλουν την εκτέλεση της αρχικής απόφασης.

β. Κατά της απόφασης που εκδίδεται μετά την άσκηση της ανωτέρω διοικητικής προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει αίτηση ακύρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274).

3. Δεν επιτρέπεται η είσοδος στην Ελλάδα σε πρόσωπα σε βάρος των οποίων υπάρχει ρήτρα αποκλεισμού και έχει εκδοθεί σχετική τελεσίδικη απόφαση από τον αρμόδιο Προϊστάμενο Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου ή την Αρχή Προσφυγών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

Άρθρο 145 Ενημέρωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου διαβιβάζεται στην Επιτροπή κάθε σχετική πληροφορία που περιέρχεται σε αυτό, αναφορικά με την εφαρμογή του παρόντος Μέρους από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Άρθρο 146 Υπόδειγμα άδειας διέλευσης

Για την άδεια διέλευσης για μεταφορά ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία, κατ'εφαρμογή του άρθρου 141, γίνεται χρήση του υποδείγματος του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, το οποίο έχει ως εξής:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.

Υπόδειγμα άδειας διέλευσης για τη μεταφορά ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία.

ΑΔΕΙΑ ΔΙΕΛΕΥΣΗΣ

Όνομασία του κράτους μέλους που εκδίδει την άδεια διέλευσης: .....

Αριθμός αναφοράς (*) : .....

Εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 26 της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ της 20ης Ιουλίου 2001 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και με μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων.

Ισχύει αποκλειστικά για τη μεταφορά από.....(1) προς..... (2)

Το συγκεκριμένο άτομο οφείλει να παρουσιαστεί ..... (3) πριν από τις ..... (4)

Εκδόθηκε στ .....

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:.....

ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:.....

Σε περίπτωση ανηλικού, όνομα (ονόματα) του υπεύθυνου ενηλικού : .....

ΦΥΛΟ:.....

ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ:.....

Ημερομηνία έκδοσης.....

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΦΡΑΓΙΔΑ   Η εκδούσα αρχή :

Υπογραφή του δικαιούχου:.....

Ο κάτοχος της παρούσας άδειας διέλευσης προσδιορίστηκε από τις αρχές : .....(5) (6)

Η ταυτότητα του κατόχου της παρούσας άδειας διέλευσης δεν προσδιορίστηκε .....

Το παρόν έγγραφο εκδίδεται αποκλειστικά κατ' εφαρμογή του άρθρου 26 της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ και δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση έγγραφο εξομοιούμενο με ταξιδιωτικό έγγραφο που επιτρέπει τη διάβαση εξωτερικού συνόρου ή με έγγραφο που αποδεικνύει την ταυτότητα του ατόμου.

(*) Ο αριθμός αναφοράς χορηγείται από τη χώρα από την οποία πραγματοποιείται η μεταφορά προς ένα άλλο κράτος μέλος.

(1) Κράτος μέλος από το οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά.

(2) Κράτος μέλος προς το οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά.

(3) Τόπος όπου το άτομο οφείλει να παρουσιαστεί κατά την άφιξη του στο δεύτερο κράτος μέλος.

(4) Καταληκτική ημερομηνία κατά την οποία το άτομο οφείλει να παρουσιαστεί κατά την άφιξη του στο δεύτερο κράτος μέλος.

(5) Με βάση τα ακόλουθα ταξιδιωτικά έγγραφα ή έγγραφα ταυτότητας, που υποβλήθηκαν στις αρχές.

(6) Με βάση άλλα έγγραφα εκτός του ταξιδιωτικού εγγράφου ή του εγγράφου ταυτότητας.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 147

Μεταβατικές διατάξεις

1. Μέχρι την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 23 του παρόντος Κώδικα, εξακολουθεί να εφαρμόζεται το άρθρο 24 του ν. 4636/2019 (Α' 169), όπως ίσχυε μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4825/2021 (Α' 157), σε συνδυασμό με την υπ' αρ. 7315/29.8.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, με θέμα «Διαδικασία χορήγησης Α.Δ.Ε.Τ. στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας» (Β' 2461).

2. Βεβαιώσεις περί μη απομάκρυνσης για λόγους ανθρωπιστικούς που χορηγήθηκαν με αποφάσεις που εκδόθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4825/2021, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 68 και την παρ. 4 του

άρθρου 104 του ν. 4636/2019, ανανεώνονται μετά από νέα κρίση της εκδούσας αρχής σχετικά με την εξακολούθηση του ανέφικτου της απομάκρυνσης.

Άρθρο 148

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργούνται:

- α) τα άρθρα 1 έως 112 και 114 του ν. 4636/2019 (Α' 169) περί διεθνούς προστασίας, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 147 του παρόντος Κώδικα,
- β) το π.δ. 80/2006 (Α' 82),
- γ) η παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4375/2016 (Α' 51),
- δ) τα άρθρα 13 έως 18 και 20 έως 23 του ν. 4554/2018,
- ε) το άρθρο 24Α του ν. 4540/2018 (Α' 91),
- στ) το άρθρο 58 του ν. 4686/2020 (Α' 96),
- ζ) οι παρ. 4 και 6 του άρθρου 71 του ν. 4825/2021 (Α' 157), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ		
Κωδικοποιητική διάταξη	Κωδικοποιούμενες διατάξεις	Αντίστοιχες διατάξεις Οδηγιών
Άρθρο 1 περ. α'	Άρθρο 2 περ. α' ν. 4636/2019, Άρθρο 2 περ. β' π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. β'	Άρθρο 2 περ. β' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. γ'	Άρθρο 2 περ. γ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. δ'	Άρθρο 63 περ. γ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. θ' Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. ε'	Άρθρο 2 περ. ια' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. στ'	Άρθρο 63 περ. ι' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. ιστ Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. ζ'	Άρθρο 41 περ. α' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. η'	Άρθρο 41 περ. β' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. θ'	Άρθρο 41 περ. γ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ι'	Άρθρο 41 περ. δ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ια'	Άρθρο 41 περ. στ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ιβ'	Άρθρο 63 περ. ιγ' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. δ' Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. ιγ'	Άρθρο 2 περ. ι' ν. 4636/2019, Άρθρο 13 παρ. 2 περ. β' ν. 4554/2018, Άρθρο 2 περ. στ' π.δ. 80/ 2006	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. ιδ'	Άρθρο 41 περ. θ' ν. 4636/2019, Άρθρο 13 παρ. 2 περ. γ' ν. 4554/2018	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ιε'	Άρθρο 41 περ. ε' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ιστ'	Άρθρο 41 περ. η' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 1 περ. ιζ'	Άρθρο 63 περ. δ' ν. 4636/2019	Άρθρα 2 και 4 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. ιη'	Άρθρο 63 περ. ε' ν. 4636/2019	Άρθρα 2 και 4 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. ιθ'	Άρθρο 63 περ. στ' ν. 4636/2019	Άρθρα 2 και 4 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. κ'	Άρθρο 63 περ. ζ' ν. 4636/2019	Άρθρα 2 και 4 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. κα'	Άρθρο 63 περ. ιβ' ν. 4636/2019	
Άρθρο 1 περ. κβ'	Άρθρο 63 περ. ια' ν. 4636/2019	
Άρθρο 1 περ. κγ'	Άρθρο 63 περ. α' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. ε' Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. κδ'	Άρθρο 63 περ. η' ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. ιζ' Οδηγίας

		2013/32
Άρθρο1 περ. κε΄	Άρθρο 63 περ. γ΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. α΄ Οδηγίας 2013/32
Άρθρο1 περ. κστ΄	Άρθρο 2 περ. ε΄ ν. 4636/2019, Άρθρο 3 περ. ε΄ π.δ. 80/2016	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. κζ΄	Άρθρο 2 περ. στ΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. κη΄	Άρθρο 2 περ. ζ΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. κθ΄	Άρθρο 2 περ. η΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. λ΄	Άρθρο 63 περ. θ΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 περ. ιε΄ Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 1 περ. λα΄	Άρθρο 2 περ. ιβ΄ ν. 4636/2019, Άρθρο 2 περ. ζ΄ π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. λβ΄	Άρθρο 2 περ. θ΄ ν. 4636/2019	Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 1 περ. λγ΄	Άρθρο 58 παρ. 1 ν.4636/2019	
Άρθρο 1 περ. λδ΄	Άρθρο 37 ν. 4636/2019	
Άρθρο 1 περ. λε΄	Άρθρο 2 περ. α΄ π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 περ. α΄ Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 1 περ. λστ΄	Άρθρο 2 περ. γ΄ π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 περ. γ΄ Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 1 περ. λζ΄	Άρθρο 2 περ. δ΄ π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 περ. δ΄ Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 1 περ. λη΄	Άρθρο 2 περ. η΄ π.δ. 80/2006	Άρθρο 2 περ. η΄ Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 2	Άρθρο 3 ν. 4636/2019	
Άρθρο 3	Άρθρο 4 ν. 4636/2019	Άρθρο 4 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 4	Άρθρο 5 ν. 4636/2019	Άρθρο 5 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 5	Άρθρο 6 ν. 4636/2019	Άρθρο 6 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 6	Άρθρο 7 ν. 4636/2019	Άρθρο 7 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 7	Άρθρο 8 ν. 4636/2019	Άρθρο 8 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 8	Άρθρο 9 ν. 4636/2019	Άρθρο 9 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 9	Άρθρο 10 ν. 4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 10	Άρθρο 11 ν. 4636/2019	Άρθρο 11 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 11	Άρθρο 12 ν. 4636/2019	Άρθρο 12 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 12	Άρθρο 13 ν. 4636/2019	Άρθρο 13 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 13	Άρθρο 14 ν. 4636/2019 Άρθρο 16 παρ. 1 ν. 4825/2021	Άρθρο 14 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 14	Άρθρο 15 ν. 4636/2019	Άρθρο 15 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 15	Άρθρο 16 ν. 4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 16	Άρθρο 17 ν. 4636/2019	Άρθρο 17 Οδηγίας 2011/95

Άρθρο 17	Άρθρο 18 ν. 4636/2019	Άρθρο 18 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 18	Άρθρο 19 ν. 4636/2019	Άρθρο 19 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 19	Άρθρο 20 ν. 4636/2019	Άρθρο 20 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 20	Άρθρο 21 ν. 4636/2019	Άρθρο 21 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 21	Άρθρο 22 ν. 4636/2019	Άρθρο 22 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 22	Άρθρο 23 ν. 4636/2019	Άρθρο 23 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 23	Άρθρο 24 ν. 4636/2019, Άρθρο 17 ν. 4825/2021	Άρθρο 24 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 24	Άρθρο 25 ν. 4636/2019, Άρθρο 18 ν. 4825/2021	Άρθρο 25 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 25	Άρθρο 26 ν. 4636/2019	
Άρθρο 26	Άρθρο 27 ν. 4636/2019, Άρθρο 69 παρ. 1 ν. 4375/2016	Άρθρο 26 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 27	Άρθρο 28 ν. 4636/2019	Άρθρο 27 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 28	Άρθρο 29 ν. 4636/2019	Άρθρο 28 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 29	Άρθρο 30 ν. 4636/2019	Άρθρο 29 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 30	Άρθρο 31 ν. 4636/2019	Άρθρο 30 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 31	Άρθρο 33 ν. 4636/2019	Άρθρο 32 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 32	Άρθρο 34 ν. 4636/2019	Άρθρο 33 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 33	Άρθρο 35 ν. 4636/2019	Άρθρο 34 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 34	Άρθρο 36 ν. 4636/2019	Άρθρο 35 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 35	Άρθρο 37 ν. 4636/2019 Άρθρο 7 π.δ. 106/2020	Άρθρο 36 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 36	Άρθρο 38 ν. 4636/2019	Άρθρο 37 Οδηγίας 2011/95
Άρθρο 37	Άρθρο 42 ν. 4636/2019	Άρθρο 3 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 38	Άρθρο 39 παρ.1, 2 και 11 ν. 4636/2019	
Άρθρο 39	Άρθρο 39 παρ.3 ν.4636/2019 Άρθρο 2 παρ. 1 και 2 ν. 4686/2020	
Άρθρο 40	Άρθρο 39 παρ.4 ν. 4636/2019	
Άρθρο 41	Άρθρο 39 παρ.5 ν.4636/2019 Άρθρο 2 παρ. 3 και 4 ν. 4686/2020	
Άρθρο 42	Άρθρο 39 παρ.6 ν. 4636/2019 Άρθρο 2 παρ.5 και 6 ν. 4686/2020	
Άρθρο 43	Άρθρο 39 παρ.7 ν. 4636/2019	

Άρθρο 44	Άρθρο 39 παρ.8 ν. 4636/2019	
Άρθρο 45	Άρθρο 39 παρ.9 ν. 4636/2019	
Άρθρο 46	Άρθρο 39 παρ.10 ν. 4636/2019	
Άρθρο 47	Άρθρο 43 ν. 4636/2019	Άρθρο 5 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 48	Άρθρο 44 ν. 4636/2019	Άρθρο 6 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 49	Άρθρο 45 ν. 4636/2019	Άρθρο 7 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 50	Άρθρο 46 ν. 4636/2019 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παρ.1 και 2 ν. 4686/2020	Άρθρα 8 και 9 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 51	Άρθρο 47 ν. 4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 52	Άρθρο 48 ν. 4636/2019 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 περ. α' ν. 4686/2020	Άρθρο 11 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 53	Άρθρο 49 ν. 4636/2019	Άρθρο 12 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 54	Άρθρο 50 ν. 4636/2019	Άρθρο 13 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 55	Άρθρο 51 ν. 4636/2019	Άρθρο 14 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 56	Άρθρο 52 ν. 4636/2019	
Άρθρο 57	Άρθρο 53 ν. 4636/2019 Άρθρο 71 ν. 4375/2016	Άρθρο 15 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 58	Άρθρο 54 ν. 4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 59	Άρθρο 55 ν. 4636/2019 Άρθρο 19 ν. 4825/2021	Άρθρα 17 και 19 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 60	Άρθρο 56 ν. 4636/2019 Άρθρο 24Α ν. 4540/2018 όπως προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ. 2 ν. 4587/2018 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 72 παρ. 2 ν. 4825/2021	Άρθρο 18 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 61	Άρθρο 57 ν. 4636/2019	Άρθρο 20 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 62	Άρθρο 58 ν. 4636/2019	Άρθρα 21 και 22 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 63	Άρθρα 59 ν. 4636/2019	Άρθρο 23 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 64	Άρθρο 60 παρ. 1 και 2 ν. 4636/2019 Άρθρο 13 παρ. 2 περ. δ' ν. 4554/2018 Άρθρο 14 ν. 4756/2020	Άρθρο 24 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 65	Άρθρο 32 ν. 4636/2019 Άρθρο 60 παρ. 3, 4, 5 ν. 4636/2019	Άρθρο 24 Οδηγίας 2013/33 Άρθρο 31 Οδηγίας 2011/95

	Άρθρα 13 και 14 ν. 4756/2020 Άρθρο 44 ν. 4760/2020 Άρθρο 2 π.δ. 70/2021 Άρθρο 13 παρ. 2 περ. α' ν. 4554/2018 Άρθρο 1 ν. 4686/2020	
Άρθρο 66	Άρθρα 13 παρ. 1 και 2 δ', 14 έως 18 και 20 έως 23 ν. 4554/2018 Άρθρο 2 π.δ. 70/2021	
Άρθρο 67	Άρθρο 61 ν. 4636/2019	Άρθρο 25 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 68	Άρθρο 64 ν. 4636/2019	Άρθρο 3 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 69	Άρθρο 65 ν. 4636/2019 Άρθρο 6 παρ. 1, 2, 3 και 4 ν. 4686/2020	Άρθρα 6 και 7 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 70	Άρθρο 66 ν. 4636/2019	Άρθρο 8 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 71	Άρθρο 73 ν. 4636/2019	Άρθρο 29 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 72	Άρθρο 67 ν. 4636/2019	Άρθρο 24 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 73	Άρθρο 68 ν. 4636/2019 Άρθρο 20 παρ. 1 ν. 4825/2021	Άρθρο 9 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 74	Άρθρο 69 ν. 4636/2019 Άρθρο 7 ν. 4686/2020	Άρθρο 12 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 75	Άρθρο 70 ν. 4636/2019 Άρθρο 8 ν. 4686/2020 Άρθρο 21 παρ. 1 ν. 4825/2021	
Άρθρο 76	Άρθρο 71 ν. 4636/2019	Άρθρα 19 έως 23 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 77	Άρθρο 72 ν. 4636/2019 Άρθρο 9 ν. 4686/2020	Άρθρο 18 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 78	Άρθρο 58 ν. 4686/2020 Άρθρο 45 π.δ. 106/2020	
Άρθρο 79	Άρθρο 74 ν. 4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 80	Άρθρο 75 ν. 4636/2019	Άρθρο 25 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 81	Άρθρο 76 ν. 4636/2019	Άρθρο 30 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 82	Άρθρο 77 ν. 4636/2019 Άρθρο 10 ν. 4686/2020	Άρθρα 14 έως 17 και 34 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 83	Άρθρο 78 ν. 4636/2019 Άρθρο 11 ν. 4686/2020	Άρθρο 13 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 84	Άρθρο 79 ν. 4636/2019 Άρθρο 12 ν. 4686/2020 Άρθρο 21 παρ. 2 ν. 4825/2021	
Άρθρο 85	Άρθρο 80 ν. 4636/2019	Άρθρο 27 Οδηγίας 2013/32

Άρθρο 86	Άρθρο 81 ν. 4636/2019 Άρθρο 13 ν. 4686/2020	Άρθρο 28 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 87	Άρθρο 82 ν. 4636/2019 Άρθρο 14 ν. 4686/2020 Άρθρο 22 ν. 4825/2021	Άρθρο 11 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 88	Άρθρο 83 ν. 4636/2019 Άρθρο 15 ν. 4686/2020 Άρθρο 61 περ. β' ν. 4686/2020	Άρθρο 31 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 89	Άρθρο 84 ν. 4636/2019	Άρθρο 33 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 90	Άρθρο 85 ν. 4636/2019	Άρθρο 35 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 91	Άρθρο 86 ν. 4636/2019 Άρθρο 16 ν. 4686/2020 Άρθρο 61 περ. γ' ν. 4686/2020	Άρθρο 38 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 92	Άρθρο 87 ν. 4636/2019	Άρθρα 36 και 37 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 93	Άρθρο 88 ν. 4636/2019 Άρθρο 17 ν. 4686/2020	Άρθρο 32 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 94	Άρθρο 89 ν. 4636/2019 Άρθρο 18 ν. 4686/2020 Άρθρο 23 ν. 4825/2021	Άρθρα 40 έως 42 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 95	Άρθρο 90 ν. 4636/2019 Άρθρο 19 ν. 4686/2020	Άρθρο 43 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 96	Άρθρο 91 ν. 4636/2019 Άρθρο 16 παρ. 3 ν. 4825/2021	Άρθρα 44 και 45 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 97	Άρθρο 92 ν. 4636/2019 Άρθρο 20 ν. 4686/2020 Άρθρο 7 παρ. 5 ν. 4375/2016	Άρθρο 46 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 98	Άρθρο 93 ν. 4636/2019	
Άρθρο 99	Άρθρο 94 ν. 4636/2019 Άρθρο 21 ν. 4686/2020 Άρθρο 24 ν. 4825/2021	
Άρθρο 100	Άρθρο 95 ν. 4636/2019 Άρθρο 22 ν. 4686/2020 Άρθρο 25 ν. 4825/2021	
Άρθρο 101	Άρθρο 96 ν. 4636/2019 Άρθρο 23 ν. 4686/2020	
Άρθρο 102	Άρθρο 97 ν. 4636/2019	
Άρθρο 103	Άρθρο 98 ν. 4636/2019 Άρθρο 24 ν. 4686/2020	
Άρθρο 104	Άρθρο 99 ν. 4636/2019	
Άρθρο 105	Άρθρο 100 ν. 4636/2019	

Άρθρο 106	Άρθρο 101 ν. 4636/2019 Άρθρο 25 ν. 4686/2020	
Άρθρο 107	Άρθρο 102 ν. 4636/2019	
Άρθρο 108	Άρθρο 103 ν. 4636/2019	
Άρθρο 109	Άρθρο 114 ν. 4636/2019 Άρθρο 111 ν. 4674/2020	
Άρθρο 110	Άρθρο 104 ν. 4636/2019 Άρθρο 26 ν. 4686/2020 Άρθρο 20 παρ. 2 ν. 4825/2021	
Άρθρο 111	Άρθρο 105 ν. 4636/2019 Άρθρο 27 ν. 4686/2020	
Άρθρο 112	Άρθρο 106 ν. 4636/2019	
Άρθρο 113	Άρθρο 107 ν. 4636/2019	Άρθρο 50 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 114	Άρθρο 108 ν. 4636/2019 Άρθρο 57 παρ.3 ν. 4689/2020	Άρθρο 47 Οδηγίας 2013/32
Άρθρο 115	Άρθρο 109 ν. 4636/2019	
Άρθρο 116	Άρθρο 110 ν. 4636/2019	
Άρθρο 117	Άρθρο 111 ν. 4636/2019	
Άρθρο 118	Άρθρο 112 ν. 4636/2019	Άρθρο 26 Οδηγίας 2013/33
Άρθρο 119	Άρθρο 3 π.δ. 80/2006	Άρθρο 3 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 120	Άρθρο 4 π.δ. 80/2006	Άρθρο 4 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 121	Άρθρο 5 π.δ. 80/2006	Άρθρο 5 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 122	Άρθρο 6 π.δ. 80/2006	Άρθρο 6 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 123	Άρθρο 7 π.δ. 80/2006	Άρθρο 7 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 124	Άρθρο 8 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 1 π.δ. 113/2013	Άρθρο 8 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 125	Άρθρο 9 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 2 π.δ. 113/2013	Άρθρο 9 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 126	Άρθρο 10 π.δ. 80/2006	Άρθρο 10 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 127	Άρθρο 11 π.δ. 80/2006	Άρθρο 11 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 128	Άρθρο 12 π.δ. 80/2006	Άρθρο 12 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 129	Άρθρο 13 π.δ. 80/2006	Άρθρο 13 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 130	Άρθρο 14 π.δ. 80/2006	Άρθρο 14 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 131	Άρθρο 15 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 3 π.δ. 113/2013	Άρθρο 15 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 132	Άρθρο 16 π.δ. 80/2006 Άρθρο 65 παρ. 4 ν. 4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 133	Άρθρο 17 π.δ. 80/2006	Άρθρο 17 Οδηγίας 2001/55

Άρθρο 134	Άρθρο 18 π.δ. 80/2006	Άρθρο 18 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 135	Άρθρο 19 π.δ. 80/2006	Άρθρο 19 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 136	Άρθρο 20 π.δ. 80/2006	Άρθρο 20 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 137	Άρθρο 21 π.δ. 80/2006, Άρθρο 32 παρ.4 π.δ. 113/2013	Άρθρο 21 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 138	Άρθρο 22 π.δ. 80/2006	Άρθρο 22 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 139	Άρθρο 23 π.δ. 80/2006	Άρθρο 23 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 140	Άρθρο 24 π.δ. 80/2006	
Άρθρο 141	Άρθρο 25 π.δ. 80/2006	Άρθρο 26 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 142	Άρθρο 26 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 5 π.δ. 113/2013	Άρθρο 27 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 143	Άρθρο 27 π.δ. 80/2006	Άρθρο 28 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 144	Άρθρο 28 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 6 π.δ. 113/2013	Άρθρο 29 Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 145	Άρθρο 30 π.δ. 80/2006	
Άρθρο 146	Άρθρο 31 π.δ. 80/2006	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ Οδηγίας 2001/55
Άρθρο 147	Άρθρο 71 παρ. 4 και 6 ν.4825/2021	
Άρθρο 148		

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ		
Κωδικοποιούμενες διατάξεις	Αντίστοιχες διατάξεις Οδηγών	Κωδικοποιητική διάταξη
Άρθρο 2 περ. α', γ', δ', η' π.δ. 80/2006 Άρθρο 13 παρ. 2 και 3 ν. 4554/2018 Άρθρα 2, 41 και 63 ν. 4636/2019 Άρθρο 5 ν. 4686/2020 Άρθρο 16 παρ. 2 ν. 4825/2021	Άρθρο 1 Οδηγίας 2001/55 Άρθρο 2 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 1
Άρθρο 3 ν. 4636/2019		Άρθρο 2
Άρθρο 4 ν. 4636/2019	Άρθρο 4 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 3
Άρθρο 5 ν. 4636/2019	Άρθρο 5 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 4
Άρθρο 6 ν. 4636/2019	Άρθρο 6 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 5
Άρθρο 7 ν. 4636/2019	Άρθρο 7 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 6

Άρθρο 8 ν. 4636/2019	Άρθρο 8 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 7
Άρθρο 9 ν. 4636/2019	Άρθρο 9 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 8
Άρθρο 10 ν. 4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 9
Άρθρο 11 ν. 4636/2019	Άρθρο 11 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 10
Άρθρο 12 ν. 4636/2019	Άρθρο 12 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 11
Άρθρο 13 ν.4636/2019	Άρθρο 13 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 12
Άρθρο 14 ν.4636/2019 Άρθρο 16 παρ. 1 ν.4825/2021	Άρθρο 14 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 13
Άρθρο 15 ν.4636/2019	Άρθρο 15 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 14
Άρθρο 16 ν. 4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 15
Άρθρο 17 ν. 4636/2019	Άρθρο 17 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 16
Άρθρο 18 ν. 4636/2019	Άρθρο 18 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 17
Άρθρο 19 ν. 4636/2019	Άρθρο 19 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 18
Άρθρο 20 ν. 4636/2019	Άρθρο 20 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 19
Άρθρο 21 ν. 4636/2019	Άρθρο 21 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 20
Άρθρο 22 ν. 4636/2019	Άρθρο 22 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 21
Άρθρο 23 ν. 4636/2019	Άρθρο 23 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 22
Άρθρο 24 ν. 4636/2019, Άρθρο 17 ν. 4825/2021	Άρθρο 24 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 23
Άρθρο 25 ν.4636/2019, Άρθρο 18 ν. 4825/2021	Άρθρο 25 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 24
Άρθρο 26 ν. 4636/2019		Άρθρο 25
Άρθρο 27 ν. 4636/2019, Άρθρο 69 παρ. 1 ν. 4375/2016	Άρθρο 26 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 26
Άρθρο 28 ν. 4636/2019	Άρθρο 27 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 27
Άρθρο 29 ν. 4636/2019	Άρθρο 28 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 28
Άρθρο 30 ν. 4636/2019	Άρθρο 29 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 29
Άρθρο 31 ν. 4636/2019	Άρθρο 30 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 30
Άρθρο 33 ν. 4636/2019	Άρθρο 32 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 31
Άρθρο 34 ν. 4636/2019	Άρθρο 33 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 32
Άρθρο 35 ν. 4636/2019	Άρθρο 34 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 33
Άρθρο 36 ν. 4636/2019	Άρθρο 35 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 34
Άρθρο 37 ν. 4636/2019 Άρθρο 7 π.δ 106/2020	Άρθρο 36 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 35
Άρθρο 38 ν. 4636/2019	Άρθρο 37 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 36
Άρθρο 42 ν. 4636/2019	Άρθρο 3 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 37

Άρθρο 39 παρ.1, 2 και 11 ν.4636/2019		Άρθρο 38
Άρθρο 39 παρ.3 ν.4636/2019 Άρθρο 2 παρ. 1 και 2 ν.4686/2020		Άρθρο 39
Άρθρο 39 παρ.4 ν.4636/2019		Άρθρο 40
Άρθρο 39 παρ.5 ν.4636/2019 Άρθρο 2 παρ. 3 και 4 ν.4686/2020		Άρθρο 41
Άρθρο 39 παρ.6 ν. 4636/2019 Άρθρο 2 παρ.5 και 6 ν.4686/2020		Άρθρο 42
Άρθρο 39 παρ.7 ν.4636/2019		Άρθρο 43
Άρθρο 39 παρ.8 ν. 4636/2019		Άρθρο 44
Άρθρο 39 παρ.9 ν. 4636/2019		Άρθρο 45
Άρθρο 39 παρ.10 ν. 4636/2019		Άρθρο 46
Άρθρο 43 ν. 4636/2019	Άρθρο 5 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 47
Άρθρο 44 ν. 4636/2019	Άρθρο 6 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 48
Άρθρο 45 ν. 4636/2019	Άρθρο 7 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 49
Άρθρο 46 ν. 4636/2019 όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 3 παρ.1 και 2 ν.4686/2020	Άρθρο 8 και 9 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 50
Άρθρο 47 ν.4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 51
Άρθρο 48 ν.4636/2019 όπως τροποποιήθηκε με το Άρθρο 61 περ. α' ν.4686/2020	Άρθρο 11 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 52
Άρθρο 49 ν.4636/2019	Άρθρα 12 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 53
Άρθρο 50 ν.4636/2019	Άρθρο 13 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 54
Άρθρο 51 ν.4636/2019	Άρθρο 14 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 55
Άρθρο 52 ν.4636/2019		Άρθρο 56
Άρθρο 53 ν.4636/2019 Άρθρο 71 ν.4375/2016	Άρθρο 15 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 57
Άρθρο 54 ν.4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 58
Άρθρο 55 ν.4636/2019 Άρθρο 19 ν.4825/2021	Άρθρα 17 και 19 Οδηγίας 13/33	Άρθρο 59
Άρθρο 56 ν.4636/2019 Άρθρο 24Α ν. 4540/2018 όπως προστέθηκε με το άρθρο 5	Άρθρο 18 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 60

παρ. 2 ν. 4587/2018 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 72 παρ. 2 ν. 4825/2011		
Άρθρο 57 ν.4636/2019	Άρθρο 20 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 61
Άρθρο 58 ν.4636/2019	Άρθρα 21 και 22 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 62
Άρθρα 59 ν.4636/2019	Άρθρο 23 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 63
Άρθρο 60, παρ. 1, 2 ν.4636/2019 Άρθρο 14 ν.4756/2020	Άρθρο 24 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 64
Άρθρο 32 ν.4636/2019 Άρθρο 60, παρ. 3, 4, 5 ν. 4636/2019 Άρθρα 13 και 14 ν.4756/2020 Άρθρο 44 ν.4760/2020 Άρθρο 2 π.δ. 70/2021 Άρθρο 1 ν.4686/2020	Άρθρα 24 Οδηγίας 2013/33 Άρθρο 31 Οδηγίας 2011/95	Άρθρο 65
Άρθρα 13 παρ. 1 και 2 περ. δ', 14 έως 18 και 20 έως 23 ν.4554/2018 Άρθρο 2 π.δ. 70/2021		Άρθρο 66
Άρθρο 61 ν.4636/2019	Άρθρο 25 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 67
Άρθρο 64 ν.4636/2019	Άρθρο 3 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 68
Άρθρο 65 ν.4636/2019 Άρθρο 6 παρ. 1, 2, 3 και 4 ν. 4686/2020	Άρθρο 6 και 7 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 69
Άρθρο 66 ν.4636/2019	Άρθρο 8 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 70
Άρθρο 73 ν.4636/2019	Άρθρο 29 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 71
Άρθρο 67 ν. 4636/2019	Άρθρο 24 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 72
Άρθρο 68 ν. 4636/2019 Άρθρο 20 παρ. 1 ν. 4825/2021	Άρθρο 9 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 73
Άρθρο 69 ν. 4636/2019 Άρθρο 7 ν. 4686/2020	Άρθρο 12 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 74
Άρθρο 70 ν. 4636/2019 Άρθρο 8 ν.4686/2020 Άρθρο 21 παρ. 1 ν. 4825/2021		Άρθρο 75
Άρθρο 71 ν. 4636/2019	Άρθρα 19 έως 23 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 76
Άρθρο 72 ν.4636/2019 Άρθρο 9 ν. 4686/2020	Άρθρο 18 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 77
Άρθρο 58 ν.4686/2020 Άρθρο 45 π.δ. 106/2020		Άρθρο 78

Άρθρο 74 ν.4636/2019	Άρθρο 10 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 79
Άρθρο 75 ν.4636/2019	Άρθρα 25 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 80
Άρθρο 76 ν. 4636/2019	Άρθρο 30 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 81
Άρθρο 77 ν.4636/2019 Άρθρο 10 ν. 4686/2020	Άρθρα 14 έως 17 και 34 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 82
Άρθρο 78 ν.4636/2019 Άρθρο 11 ν. 4686/2020	Άρθρο 13 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 83
Άρθρο 79 ν. 4636/2019 Άρθρο 12 ν. 4686/2020 Άρθρο 21 παρ. 2 ν.4825/2021		Άρθρο 84
Άρθρο 80 ν. 4636/2019	Άρθρο 27 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 85
Άρθρο 81 ν. 4636/2019 Άρθρο 13 ν. 4686/2020	Άρθρο 28 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 86
Άρθρο 82 ν. 4636/2019 Άρθρο 14 ν. 4686/2020 Άρθρο 22 ν. 4825/2021	Άρθρο 11 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 87
Άρθρο 83 ν. 4636/2019 Άρθρο 15 ν. 4686/2020 Άρθρο 61 περ. β' 4686/2020	Άρθρο 31 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 88
Άρθρο 84 ν. 4636/2019	Άρθρο 33 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 89
Άρθρο 85 ν. 4636/2019	Άρθρο 35 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 90
Άρθρο 86 ν. 4636/2019 Άρθρο 16 ν. 4686/2020 Άρθρο 61 περ. γ' ν. 4686/2020	Άρθρο 38 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 91
Άρθρο 87 ν. 4636/2019	Άρθρο 36 και 37 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 92
Άρθρο 88 ν. 4636/2019 Άρθρο 17 ν. 4686/2020	Άρθρο 32 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 93
Άρθρο 89 ν. 4636/2019 Άρθρο 18 ν. 4686/2020 Άρθρο 23 ν. 4825/2021	Άρθρα 40 έως 42 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 94
Άρθρο 90 ν. 4636/2019 Άρθρο 19 ν. 4686/2020	Άρθρο 43 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 95
Άρθρο 91 ν. 4636/2019 Άρθρο 16 ν. 4825/2021	Άρθρα 44 και 45 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 96
Άρθρο 92 ν. 4636/2019 Άρθρο 20 ν. 4686/2020 Άρθρο 7 παρ. 5 ν. 4375/2016	Άρθρο 46 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 97
Άρθρο 93 ν.4636/2019		Άρθρο 98

Άρθρο 94 ν. 4636/2019 Άρθρο 21 ν. 4686/2020 Άρθρο 24 ν. 4825/2021		Άρθρο 99
Άρθρο 95 ν. 4636/2019 Άρθρο 22 ν. 4686/2020 Άρθρο 25 ν. 4825/2021		Άρθρο 100
Άρθρο 96 ν. 4636/2019 Άρθρο 23 ν. 4686/2020		Άρθρο 101
Άρθρο 97 ν. 4636/2019		Άρθρο 102
Άρθρο 98 ν. 4636/2019 Άρθρο 24 ν. 4686/2020		Άρθρο 103
Άρθρο 99 ν. 4636/2019		Άρθρο 104
Άρθρο 100 ν. 4636/2019		Άρθρο 105
Άρθρο 101 ν. 4636/2019 Άρθρο 25 ν. 4686/2020		Άρθρο 106
Άρθρο 102 ν. 4636/2019		Άρθρο 107
Άρθρο 103 ν. 4636/2019		Άρθρο 108
Άρθρο 114 ν.4636/2019 Άρθρο 111 ν. 4674/2020		Άρθρο 109
Άρθρο 104 ν. 4636/2019 Άρθρο 26 ν. 4686/2020 Άρθρο 20 παρ. 2 ν. 4825/2021		Άρθρο 110
Άρθρο 105 ν. 4636/2019 Άρθρο 27 ν. 4686/2020		Άρθρο 111
Άρθρο 106 ν. 4636/2019		Άρθρο 112
Άρθρο 107 ν. 4636/2019	Άρθρο 50 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 113
Άρθρο 108 ν. 4636/2019 Άρθρο 57 παρ.3 ν. 4689/2020	Άρθρο 47 Οδηγίας 2013/32	Άρθρο 114
Άρθρο 109 ν. 4636/2019		Άρθρο 115
Άρθρο 110 ν. 4636/2019		Άρθρο 116
Άρθρο 111 ν. 4636/2019		Άρθρο 117
Άρθρο 112 ν. 4636/2019	Άρθρο 26 Οδηγίας 2013/33	Άρθρο 118
Άρθρο 3 π.δ. 80/2006	Άρθρο 3 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 119
Άρθρο 4 π.δ. 80/2006	Άρθρο 4 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 120
Άρθρο 5 π.δ. 80/2006	Άρθρο 5 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 121
Άρθρο 6 π.δ. 80/2006	Άρθρο 6 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 122
Άρθρο 7 π.δ. 80/2006	Άρθρο 7 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 123
Άρθρο 8 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 1 π.δ. 113/2013	Άρθρο 8 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 124

Άρθρο 9 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ.2 π.δ. 113/2013	Άρθρο 9 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 125
Άρθρο 10 π.δ. 80/2006	Άρθρο 10 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 126
Άρθρο 11 π.δ. 80/2006	Άρθρο 11 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 127
Άρθρο 12 π.δ. 80/2006	Άρθρο 12 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 128
Άρθρο 13 π.δ. 80/2006	Άρθρο 13 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 129
Άρθρο 14 π.δ. 80/2006	Άρθρο 14 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 130
Άρθρο 15 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 3 π.δ. 113/2013	Άρθρο 15 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 131
Άρθρο 16 π.δ. 80/2006 Άρθρο 65 παρ. 4 ν. 4636/2019	Άρθρο 16 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 132
Άρθρο 17 π.δ. 80/2006	Άρθρο 17 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 133
Άρθρο 18 π.δ. 80/2006	Άρθρο 18 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 134
Άρθρο 19 π.δ. 80/2006	Άρθρο 19 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 135
Άρθρο 20 π.δ. 80/2006	Άρθρο 20 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 136
Άρθρο 21 π.δ. 80/2006, Άρθρο 32 παρ. 4 π.δ. 113/2013	Άρθρο 21 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 137
Άρθρο 22 π.δ. 80/2006	Άρθρο 22 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 138
Άρθρο 23 π.δ. 80/2006	Άρθρο 23 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 139
Άρθρο 24 π.δ. 80/2006		Άρθρο 140
Άρθρο 25 π.δ. 80/2006	Άρθρο 26 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 141
Άρθρο 26 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 5 π.δ. 113/2013	Άρθρο 27 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 142
Άρθρο 27 π.δ. 80/2006	Άρθρο 28 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 143
Άρθρο 28 π.δ. 80/2006 Άρθρο 32 παρ. 6 π.δ. 113/2013	Άρθρο 29 Οδηγίας 2001/55	Άρθρο 144
Άρθρο 30 π.δ. 80/2006		Άρθρο 145
Άρθρο 31 π.δ. 80/2006	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ Οδηγίας 2011/55	Άρθρο 146
Άρθρο 71 παρ. 4 και 6 ν. 4825/2021		Άρθρο 147
		Άρθρο 148

Άρθρο δεύτερο
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος Κώδικα αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2022

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ	Ανάπτυξης και Επενδύσεων ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
Εξωτερικών ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ	Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ	Εθνικής Άμυνας ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Παιδείας και Θρησκευμάτων ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ	Υγείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ
Προστασίας του Πολίτη ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ	Δικαιοσύνης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ	Εσωτερικών ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ
Μετανάστευσης και Ασύλου ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ	Υποδομών και Μεταφορών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ	Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ
Επικρατείας ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ	Επικρατείας ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ	

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2022

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

